

XXIV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

57. заседание

Срѣда, 8 февруарий 1939 г.

(Открито въ 15 ч. 40 м.)

Председателствавали: председателъ Стойчо Мошановъ и подпредседателъ Георги Марковъ
Секретари: Асенъ Голевъ и Серафимъ Георгиевъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.	Стр.
Съобщения:		
Отпуски	1505	Д. Кушевъ 1531
Питания	1505	Н. Василевъ 1536
По дневния редъ:		Д. Гичевъ 1538
Бюджетопроектъ за разнитъ фондове на държа-		Х. Василевъ 1541
вата за 1939 б. г. (Продължение докладването		Х. Мирски 1545
и приемане)	1505	Законопроекти: 1. За бюджета на разнитъ фондове
Говорили: Д. Търкалановъ	1507	на държавата за 1939 б. г. (Второ четене) 1551
Е. Поповъ	1511, 1516	2. За извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюд-
Петко Стояновъ	1513, 1535	жета на Министерството на земедѣлието и дър-
М-ръ Д. Божиловъ	1514, 1539	жавнитъ имоти за 1939 б. г. (Второ четене) 1551
Докл. Й. Разсукановъ	1514	3. За извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бю-
М. Донсузовъ	1518	джета на Главната дирекция на пощитъ, теле-
И. Бояджиевъ	1519	графитъ и телефонитъ за 75.000.000 л. (Второ
М-ръ И. Кожухаровъ	1519	четене) 1553
Х. Георгиевъ	1529	Говорилъ: М-ръ В. Аврамовъ 1553
		Дневенъ редъ за следващото заседание 1555

Председателстващъ Георги Марковъ: (Звъни) Има нужното число народни представители. Отварямъ заседанието.

(Отсъствуватъ г-да народнитъ представители: Александър Симовъ, Василъ Мандаровъ, Георги Чалбуровъ, Димитър Савовъ, Дойко Петковъ, Иванъ Петровъ, д-ръ Кънчо Милановъ и д-ръ Никола Дуровъ)

Бюрото е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

на г-нъ д-ръ Найденовъ Найденовъ — 1 день, за 6 т. м.;
на г-нъ Иванъ Петровъ — 1 день, за 8 т. м.;
на г-нъ Гето Кръстевъ — 1 день, за 6 т. м.;
на г-нъ Иванъ Халаджевъ — 2 дни, за 9 и 10 т. м. и
на г-нъ д-ръ Кънчо Милановъ — 2 дни, за 8 и 9 т. м.

Постъпило е питане отъ старозагорския народенъ представител г-нъ Стойно Славовъ до г-нъ министра на финанситъ относно поетия ангажиментъ да бждатъ обезщетени шеклопроизводителитъ отъ района на фалиралата Каялийска захарна фабрика, въ връзка съ готвещото се откупуване на сжщата.

Това питане ще бжде изпратено на г-нъ министра на финанситъ, който, когато е готовъ, ще отговори.

Друго питане — отъ пловдивския народенъ представител г-нъ Еню Поповъ до г-нъ министра на търговията, промишлеността и труда относно изплащането на тютюно-работниците въ гр. Пловдив осмискитъ отъ надниците имъ отъ страна на работодателитъ.

И това питане ще бжде изпратено на г-нъ министра, който, когато бжде готовъ, ще отговори.

Минаваме къмъ първата точка отъ дневния редъ: **ДОКЛАДЪ НА БЮДЖЕТАРНАТА КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТОПРОЕКТА НА РАЗНИТЪ ФОНДОВЕ НА ДЪРЖАВАТА ЗА 1939 БЮДЖЕТНА ГОДИНА — ПРОДЪЛЖЕНИЕ РАЗИСКВАНИЯТА.**

Предстои бюджетътъ на фонда „Общински налози“.
Моля г-нъ докладчика да докладва най-напредъ приходитъ.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„А. Общински налогъ върху вносни стоки.

§ 1. Отъ разни вносни стоки — 206.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Б. Общински налогъ върху мѣстни стоки.

§ 2. Отъ спиртни издѣлия — 12.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Отъ бира — 9.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Отъ тютюнъ — 17.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 5. Отъ захаръ и издѣлия отъ нея — 60.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 6. Отъ минерални масла — 9.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 7. Отъ растителни масла — 2.500.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 8. Отъ въглероденъ двуокисъ — 2.500.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 9. Отъ разни мѣстни стоки — 2.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: Разходи. (Чете)

„Глава I.

§ 1. Заплати за личния съставъ:

- а) заплати, съгласно обяснителната таблица, стр. 1557 — 1.930.000 л.“
 - б) безотчетни пѣтни и дневни пари на 30 агенти по общинския налогъ по 7.200 л. годишно едному — 216.000 л.“
- Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 2. Формено облѣкло и обуша на прислужниците — 4.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Пѣтни и дневни пари за командировки по служба; за абонаментна карта по 6. л. ж. на инспектора по общинския налогъ и за абонаментни трамвайни карги на агентите по общинския налогъ при Софийското областно акцизно управление — 60.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава II.

§ 4. Отопление и освѣтление — 15.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 5. Купуване, поправки, поддържане, пренасяне на мобили и други подобни — 5.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 6. Канцеларски потреби и материали; печатане на разни бланки, регистри, закони, правилници, формуляри, наредби, вносни листове, патенти и др.; поддържане разни книжа; пощенски, телеграфни и телефонни такси; купуване на книги, вѣстници и списания и др. подобни — 60.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. За ремонтъ и поддържане сградата на Министерството на Финансите; за купуване, построяване, доплащане, довършване и ремонтване здания за митници, данъчни и акцизни управления, както и за изплащане мѣста за сѣщитѣ; за възнаграждение (надници) на настѣ лица за надзиратели по строежитѣ; за пѣтни и дневни пари на длѣжностни лица, както и други разходи въ връзка съ строежитѣ — 16.000.000 л.“

Има една добавка, приета въ бюджетарната комисия. Въ текста на параграфа на края се прибавя: „и за покупка на моторна лодка за фискална охрана по дунавското ни крайбрѣжие — 1.000.000 л.“, безъ да се увеличава предвидениятъ по този параграфъ кредитъ.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 7 съ допълнението, прочетено отъ докладчика, а именно: „и за покупка на моторна лодка за фискална охрана по дунавското ни крайбрѣжие — 1.000.000 л.“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 8. 3% отъ прихода „Общински налози“ за възнаграждение на служителите при министерството за внасяне въ приходъ на държавното сѣкровище, съгласно чл. 9 отъ наредбата-законъ за бюджета на държавата за 1935 бюджетна година и чл. 22 отъ наредбата-законъ за бюджета на държавата за 1936 бюджетна година — 9.600.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 9. Въ приходъ на фонда „Учителски заплати“, съгласно § 2 отъ закона за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ закона за народното просвѣщение и чл. 17 отъ наредбата-законъ за общинския налогъ — 237.315.250 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 10. 15% отъ прихода „Общински налози“ за фонда „Заеми на общините за водоснабдяване, освѣтление и благоустройство“ — 48.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 11. 2% отъ прихода „Общински налози“ за заемъ на Варненската община за водоснабдяване и канализация“ — 6.400.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които прие-
матъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

*) Разходите се произвеждатъ въ зависимостъ отъ приходите.

„§ 12. Възнаграждение на уволнени служители, имащи надъ 25 години държавна служба и по закриване длъжността — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 13. Помощъ за лѣкуване на заболѣли и за погребение на починали служители при фонда — 10.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 14. За пенсионния фондъ, съгласно чл. 38, буква „и“ отъ закона за пенсиятъ за изслужено време — 129.750 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 15. Непредвидени веществени разходи — 5.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 16. Разходи по сключени бюджетни упражненя — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 17. Връщане неправилно внесени суми въ фонда „Общински налози“ по сключени бюджети — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 18. Връщане неправилно внесени суми въ фонда „Общински налози“ по бюджета за текущата година“ — не се предвижда кредитъ.

„§ 19. Запазенъ фондъ — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Обяснителната таблица за заплатитъ е приета заедно съ § 1.

Следва бюджетпроектътъ на фонда „Заеми на общинитъ за водоснабдяване, освѣтление и благоустройство“.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: Приходи. (Чете)

„§ 1. Наличностъ въ Б. н. банка и Б. з. к. банка — 80.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. 15% отъ прихода на фонда „Общински налози“ — 48.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Отъ погашение на отпустнати заеми — 43.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Отъ лихви — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

По § 4 има направено предложение отъ г-нъ Димитъръ Търкалановъ, съ което иска да се прибави къмъ този параграфъ забележка съ следното съдържание: „Сумитъ се получаватъ отъ Софийската градска община срещу ситуации за извършени по строежа на водопровода Рила—София работи, провърени предварително отъ Министерството на финанситъ и това на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството“.

Има думата г-нъ Търкалановъ.

Димитъръ Търкалановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Макаръ да не съмъ членъ на бюджетарната комисия, имамъ възможностъ по § 4 отъ разходния бюджетъ на фонда „Заеми на общинитъ за водоснабдяване, освѣтление и благоустройство“ да направя нѣкои бележки и да изкажа нѣкои мнения. Считаю, че не е излишно тукъ да се обяснимъ по въпроса, защото ние гласуваме на бърза рѣка фонда „Общински налози“ отъ 320.000.000 л. и сега по § 4 отъ разходитъ по този фондъ ще гласуваме 80.000.000 л. на Софийската градска община за довършване на водопровода Рила—София.

Г-да народни представители! Действително, трѣбва да се надникне въ много служби, за да се пожелае изправянето на нѣкои дефекти, каквито има, и да се пожелае щото изпълнителнитъ органи да пазятъ народнитъ срдства, като зеницата на очитъ си.

Азъ най-напредъ, г-да народни представители, съмъ длъженъ да заявя тукъ предъ васъ, че съмъ съгласенъ да се отпустне този кредитъ, който е необходимъ за довършването на водопровода Рила—София. Имамъ възможността другъ пътъ тукъ предъ васъ да кажа, колко е проектиранъ да струва и на каква сума е стигнало до денъ днешенъ изграждането му. Азъ, който познавамъ въпроса, съмъ длъженъ да заявя, че този водопроводъ не отговаря на нуждитъ и на целитъ за водоснабдяването на София.

Г-да народни представители! Тия 80.000.000 л., които сж предвидени като остатъкъ отъ 1937 г., ще бъдатъ употребени за изграждането на язовирна стена на Бѣли Искъръ. Тия дни този язовиръ е билъ отдаденъ на търгъ, Министерскиятъ съветъ го е възложилъ на една фирма за 120 милиона лева кръгло, безъ материалитъ, които Софийската община се задължава да даде. Най-напредъ циментъ, стойността на който ще надмине 20 милиона лева. Нека върваме, че този язовиръ съ 200 милиона лева ще бъде довършенъ.

Но, г-да народни представители, има специаленъ законъ за направата на водопровода Рила—София, отъ 10 юлий 1925 г., по силата на който Дирекционниятъ съветъ подъ председателството на столичния кметъ гласува своя бюджетъ. Азъ мога да ви кажа, г-да народни представители, какво е положението на бюджета за водопровода Рила—София. За 1938 г. той възлиза на обща сума 98 милиона лева. Това, обаче, което е по-важно, то е, че отъ срдствата, които сега сж предвидени тукъ, които се държатъ на разноположение на Софийската община по силата на този законъ, а именно, отъ тия 80 милиона лева, ще бъде гласуванъ тия дни отъ общинския съветъ на София, въ връзка съ строежа на водопровода Рила—София, кредитъ за личния съставъ. Миналата година Софийскиятъ общински съветъ е гласувалъ на Дирекцията за водопровода Рила—София единъ кредитъ за личенъ съставъ, г-да народни представители, кръгло 1.217.120 л., въ параграфи 1, 6, 7 и 9 на разходния бюджетъ. Вие ще видите, че по таблицата на директора е определена заплатата 12.000 л.; за единъ секционенъ инженеръ — 8.650 л.; за единъ счетоводител-касиеръ — 4.900 л. Вие ще видите, че сега за Дирекцията на постройката на водопровода Рила—София сж гласувани: за единъ секционенъ инженеръ 8.650 л. и за единъ инженеръ — 5.900 л. Господата отъ Строителния комитетъ, който се състои отъ петъ члена все държавни чиновници до единъ, сж сж гласували заседателни по 1.500 л. месечно или всичко 90.000 л. Тази година тия срдства ще ги взематъ пакъ отъ тия 80.000.000 л. народни пари.

За строителния комитет, г-да народни представители, няма що да кажа повече. Това не издържа критика. Тоя строителен комитет и в този момент има на разположение първокласни автомобилни коли и се вози, когато пожелае, до водопровода Рила—София, до Мала Църква и Бъли Искър. Но което е по-важно, то е, че тази Дирекция е безпредметна. Тя е една дирекция за харчене, за изяждане без нужда народни средства. Аз съм последователен. Още в 1931 г. — след като през м. март на 1933 г. беше пуснат водопроводът и София беше снабдена с вода, разбира се, срещу 1 милиард лева народни средства — аз предложих в общинския съвет да се закрие Дирекцията. Има общинска водопроводна служба с 300 души персонал, начело с инженер Беров, който е член на този комитет. Тя щеше да поеме експлоатирателно на водопровода. Въпреки това от 1933 г. до този момент тази дирекция съществува и всяка година по бюджета се гласуват над 1 милион лева за издръжка на чиновници. Вие ще прецените, г-да народни представители, дали е нужно съществуването ѝ. Питайме още тогава г-н инженер Иванов: защо искате тази дирекция? Нали свършихте работата? Във София дойде вода и според вас тази вода може да служи на София за 100 години. Във в. „Демократически гласов", година I, брой 226 от 9 юлий 1924 г. намирам едно изложение официално на общинската управа по доклад на инженер Иванов. Във него се казва: (Чете) „От Рила ще се докара кубик и половина вода в секунда и тя ще задоволява София за 100 години". Нов ред. „Ще се получава енергия от двете централи 12.000 конски сили, от централата при Долни манастир" — това е Мала Църква — „5.000 конски сили и от централата при Самков" 7.000". Нито едно, нито другото. Ние, г-да народни представители, които, безспорно, сме длъжни да се грижим за водоснабдяването на всички селища, между тях и на София, защото е център на страната и е столица, ние сме били много жестоко излъгани. Аз ще ви кажа цифри и съм готов, моите твърдения да бъдат подложени на анкета, защото знам, че съществуват дефекти. Аз знам, че от водовъзвешането при Мала Църква, външото I и половина кубика вода, през 1935 г. сме имали на 21, 22 октомври от този водопровод, наречен сух водопровод, само 305 литри в секунда; през 1936 г., на 12 февруарий — 360 литри; през 1937 г., на 16 февруарий — 360 литри; през 1938 г. на 21 февруарий — 250 литри, на 23 февруарий 300 литри и на 23 октомври — 320 литри.

Г-да народни представители! За да осигурия моите сведения, поисках от началника на водопроводната служба във София — защото въпросът е много голък, ангажирани с 1 милиард лева — да ми даде службата официално едно сведение по този водопровод. Искането го дадох, два, беше готово, не беше готово вземаха го, ретушираха го и въ края на краищата ми дадох сведения, въ което се казва, че минималният дебит за месец февруарий от 1934—1937 г. е 450 литри. Рекох: г-н Иванов, тук не се касае да се залъгваме и да се заблуждаваме. Дайте ми минималното количество за дадена дата. Съжалявам, г-да народни представители, че тоя чиновник, респ. неговият шеф, не пожела да ми даде тия сведения. Нужни ми бяха сведения по измръняването в Мала Църква, за да докажа, че този водопровод, който е глътнал 1 милиард и 170 милиона лева досега, е сух водопровод. Очевидно е, че тия суми, които сега се искат, трябва да се гласуват, и дай Боже съ този язовир при Бъли Искър да се постигне нѝщо. Не знам, дали и там смѣтките нѣма да излъзат кризи. Няма да говоря за постиженията на централата при Мала Църква и тази при Симеоново. Трябва да ви кажа, че за студентите дни и месеци през зимата и сухите лѣтни дни през септември и октомври г-н Себион, или електрическото дружество за София и България, ни снабдява често пъти с електрическа енергия от своята Курилска централа. А това по нашия договор е допустимо само когато ние не можем да задоволим нуждите на София.

Председателстващ Георги Марков: Още 4 минути Ви остават.

Димитър Търкаланов: Г-да народни представители! Аз искам да видя един дефект в цѣлата тази работа, и аз го виждам. Аз вече на два пъти го подчертах и сега го подчертавам за трети път и за 33 път ще го подчертая: касае се за порочността на една система. Очевидно е, че, може би, съ много малко излю-

чения, днес начело на общините стоят назначени кметове, които нѣмат понятие от нуждите на общините, нѣмат и връзки съ населението. И аз съм длъжен да подчертая и да подкрепя пак тезата си. Ние искаме самоуправление на общините, изборен и стабилизиран кмет. (Ржкоплѣскания от лѣво)

Друг път ще дойде случай, г-да народни представители, да си кажем мнението за дейността на Софийската общинска управа, която създаде бунт в един голък брой български граждани. Но въ този момент аз съм длъжен да подчертая, въ връзка съ въпроса за строежа на водопровода Рила—София, дефектите, които сѣ резултат на проучванията на софийския кмет. Той от 1924 г. до днес е ръководител на този строеж. И аз се питам наново, нѣма ли отговорности? Има закон за бюджета, отчетността и предприятията. Там се казва, че този, който заблуди въ пресѣтанята за един строеж и се дойде до един преразход, той бива начитан и логически следва, че той бива отстранен и даден под съд.

Г-да народни представители! Тук трябва да засегна и друг един въпрос. Аз трѣбваше да говоря по него при общите дебати по бюджета на фондовете. През 1925 г. беше създадено това измѣнение въ закона за общинските налози, едно за София и друго за водоснабдяване на безводния Дели-Орман. Какво е получил този нещастен безводен Дели-Орман?

Председателстващ Георги Марков: Г-н Търкаланов! Не се разглеждат разходите по фонда „Общински налози".

Димитър Търкаланов: Говоря по разходите на фонда „Водоснабдяване".

Председателстващ Георги Марков: Говорете по приходите.

Димитър Търкаланов: По разходите говоря.

Г-да народни представители! През всичкото време за водоснабдяването на безводния Дели-Орман сѣ дадени от фонда „Общински налози" 150.414.650 л. и за всички други градове въ България 30.450.000 л., докато Софийската община е получила 703.000.000 л., а заедно съ лихвит 884.000.000 л. Аз трѣбва да подчертая, че като завеждащ водопроводното отдѣление въ общината, познавам въпроса за напояването на Дели-Орман. Там постиженията сѣ много хубави. Но това сѣше, г-да народни представители, въ „порочното" минало, когато общинските кметове, които народът си избираше, имаха право да кажат на техниците: смѣтаме, че така е по-добре, че иначе е по-зле. Кой знае по какво нещастно стечение на обстоятелствата, инж. Иван Иванов — към личността на когото, трѣбва да заявя това от тук (София трибуна), нѣмам нищо против, уважавам го като личност — като техникъ направи едни грѣшки, които ни ангажираха въ един лош водопровод. (Възречения от дѣсно и центъра)

Аз завършвам. Моля да приемете моето предложение към § 4 от разходния бюджет на фонда „За еми на общините за водоснабдяване, освѣтление и благоустройство", та когато се представят ситуации за извършването на язовирната стена, търгът за който един път пропадна, да се проверят книгата за сериозността на тая постройка от Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството и от Финансовото министерство, и тогава да се позволява да се теглят суми по тоя 80-милионен кредит, който стои на разположение. Защото, г-да народни представители, не зная, но аз имам едно съмнение въ цѣлата тая работа: на сръбската фирма „Оград", през 1935 г., търгът за постройката на тая язовирна стена беше възложен, съ мнение от общинската управа въ сѣщия състав, за 79 милиона лева. Чуйте, г-да народни представители: при сѣщия поемни условия, сѣщата работа, от сѣщата общинска управа, въ сѣщия състав, е предложена на министъра на вътрешните работи за утвърждение, и той вече тоя път е утвърдил търга за 119 милиона лева! Кажете ми вие, г-да общински управници, които правите тоя търг и тия планове: тогава ли сте вѣрвали, че ще се извърши постройката на тая стена съ 79 милиона лева, или сега вѣрвате, че ще се извърши съ 119 милиона лева? Разликата, г-да народни представители, нѣ повече, нѣ по-малко, е 40 милиона лева! Вие ще си направите заключение, но въ всеки случай аз съм длъжен да привлѣка вниманието ви, защото се касае за много пари —

не се касае за 100—200 хиляди лева, а за 40 милиона лева — и да помоля г-нъ министъра на финанситъ да бжде много внимателен, когато преглежда сметките на Софийската община по тоя строеж, и специално да помоля г-нъ министъра на вътрешнитъ работи, който ще утвърди бюджета на Софийската община, и специално бюджета на водопровода Рила—София, да заличи всички тия пера, за които говорихъ преди малко, по които разни лица съ си поставили заплати, които не съществуватъ никжде другаде. (Ръкоплъскачия отъ лъво)

Председателствуващъ Георги Марковъ: Г-нъ Търкала-новъ обясни предложението си къмъ § 4 отъ разходния бюджетъ на фонда и ще го гласуваме, когато дойдемъ до този параграфъ.

Сега минаваме къмъ разходния бюджетъ на фонда.*)

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ (Чете)

„§ 1. 40% отъ редовнитъ приходи на фонда за водоснабдяване на „Дели-Ормана“ — 19.200.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ (Чете)

„§ 2. 35% отъ редовнитъ приходи на фонда за водоснабдяване на гр. Варна — 16.800.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ (Чете)

„§ 3. 25% отъ редовнитъ приходи на фонда, заедно съ сумитъ отъ погашение, и лихви на останалитъ общини въ Царството — 56.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ (Чете)

„§ 4. На Софийската градска община за водопровода „Рила—София“ остатъкъ отъ 1937 г. — 80.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: По § 4 г-нъ Търкалановъ прави това предложение, което ви прочетохъ по-рано и което сега ще ви повтора, въ смисълъ, къмъ този параграфъ да се прибави следната забележка: (Чете) „Сумитъ по § 4 отъ разходната частъ на фонда се получаватъ отъ Софийската градска община срещу ситуации за извършени по строежа на водопровода Рила—София работи, проверени предварително отъ Министерството на финанситъ и това на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 4, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ бюджетопоекта на фонда „Поморийски солници“.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: Приходи. (Чете)

„§ 1. Отъ продажба на фондова соль отъ реколта 1938 г. и отъ нереализирана фира отъ минали години — 1.400.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ (Чете)

„§ 2. Отъ амортизационни такси по прибиране и изнасяне на солта и други работи, извършени съ машинитъ и инсталациитъ на фонда — 500.000 л.“
Безъ измѣнение.

*) Сумитъ съ временни. Ще се отпускатъ суми каквито действително съ постъпили въ фонда

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ (Чете)

„§ 3. Отъ лихви — 10.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ (Чете)

„§ 4. Отъ наличностъ, намираща се въ държавни банки — 140.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ (Чете)

„§ 5. Отъ продажба на камъни и трошлякъ отъ фая-довата каменоломна и разни други приходи — 50.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: Разходи. (Чете)

„Глава I.

Лични разходи.

„§ 1. Заплати на личния съставъ (Виждъ обяснителната таблица на стр. 1557 — 307.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Пѣтни, дневни и заседателни пари и абонаментни карти по б. д. ж. на членоветъ на управителния съветъ и личния съставъ и на командировани въ услуги на фонда отъ други ведомства длъжностни лица — 75.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Безотчетни вмѣсто пѣтни и дневни пари на техническия кондукторъ на фонда за командировките му до отдалеченитъ до 20 км. отъ гр. Поморие мѣста въ връзка съ подобрителнитъ мѣроприятия на фонда по 500 лева месечно. — 6.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Възнаграждения на частни технически и др. лица и комисии въ връзка съ подобрителнитъ мѣроприятия на фонда, адвокатски възнаграждения, разноски по съдебни процеси, помощи на заболяли фондови служители и др. — 15.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава II.

Веществени разходи

„§ 5. Канцеларски — „Държавенъ вестникъ“, научни книги и списания, закони, пощенски, телеграфич., телефонни, гербови и банкови такси; печати, хартия, печатане бланки, карти, планове, хелиографични копия, малки поправки и измазвания на канцеларски помѣщения; освѣтление и отопление на фондовитъ канцеларии въ Поморие; вода, сани-

тарни материали, премия и разходи по застраховка на фондовете здания, пожарни разходи, снимки в рамки; такси за извършени анализи на сол и солена вода, нямат и др. — 24.000 л.

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 6. Формено облекло на прислужника и работно облекло и гумени ботуши и сандали на фондовите работници в Поморие. — 20.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 7. Измърителни уреди — термометри, ареометри, ролетки и др. — 5.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 8. Непредвидени разходи. — 10.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 9. Разходи по сключени бюджети — 243.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„Глава III.

Други разходи.

§ 10. Лихви и анюитети срещу сключените от фонда заеми — 6.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„Глава IV.

Подобрителни мероприятия.

§ 11. Материали и работа по укрепяване морския бряг; надници на работниците по подържане дековалната линия Поморие—Каменар; доставка на работен инвентар; карьерно право и др. такси за камъните, взрив и др. материали за карьерата и др. разходи, свързани с укрепяване на бряговете — 100.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 12. Изплащане на построяния през 1938 г. солен съд на фонда в Поморие и поправки на други фондови здания — 450.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 13. Поправка и подържане на дековалния път на фонда между солниците и подчинения материал; материали, масла и гориво за локомотивите и др. — 200.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 14. Доставка на съоръжения по приборане на солта в складовите и изпасните и от тях; електрическа инсталация и игатежа електрическа енергия в връзка с това; поправки, почистване и подържане на инсталациите и съоръженията и др. — 189.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 15. Поправка и настилане на пътя покрай солниците в гр. Поморие — 50.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 16. Доставка разни съоръжения и общи подобрения около солниците; надници на работниците по приборане на солта и пълнене на торби чрез автоматичните кантари и др. — 350.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 17. Постройка и обзавеждане на опитни солници — 50.000 л.“

Безъ изменение.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

Забележка I. Дневните или заседателни пари на членовете на управителния съвет на фонда са по 150 л. дневно; нощните пари на същите са за I клас по 6 л. ж.; когато местните членове на управителния съвет бъдат повикани на заседание в София, ще им се плаща по 200 л. дневно. Разходи за командировки в района на солниците, извършвани с частни превозни средства, се оправдават с разписка за действително изразходваната сума.

Забележка II. Пътните и дневни пари за технически и други лица на държавна служба, които бъдат повикани в услуга на фонда, се изплащат по разпоредба на определени за държавните служители, според служебното им положение. Пътните и дневни пари на технически и др. лица на частна практика, привлечени в услуга на фонда, се определят от управителния съвет и се одобряват от министъра на финансите.

Забележка III. Всички материали и машини, които ще се внесат през текущата година за нуждите на фонда „Поморийски солници“ се освобождават от заплащане на вносно мито и от други данъци и такси.

ТАБЛИЦА

по § 9 за разходите по сключени бюджетни упражнения.

1. Изплащане остатък от VI привременна ситуация по построяната на ж. бетонен склад в гр. Поморие — 243.000 л.“

Въ забележките, както и въ обяснителната таблица към бюджетопоекта на този фонд, няма никакви изменения.

Председателстваващ Георги Марков: Които приемат забележките и таблицата, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Минаваме към бюджетопоекта на фонда „Поморийски солници“.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„Поморийски солници по з. о. д. з. к. за 1939 бюджетна година.“

I. Приходи.

§ 1. Наличност по бюджетната сметка въ Б. и С. — 500.000 л.

Безъ изменение.

Председателстващъ Георги Марковъ: По § 1 е записанъ г-нъ Еню Поповъ.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Еню Поповъ.

Еню Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Представенъ е на нашето внимание бюджетно-проектътъ на Погасителната каса по закона за облекчаване на дължниците и за здравяване на кредита за 1939 бюджетна година. Ако вземемъ думата по този бюджетно-проектъ, то е повечето, за да подчертая необходимостта отъ едно пълно и окончателно разрешение на голѣмия въпросъ за задълженията въобще.

Г-да народни представители! Погасителната каса бѣше създадена като единъ автономенъ институтъ, въз основа на закона за облекчение на дължниците отъ 1932 г. Кѣмъ тази каса се конвертираха всички онѣзи дългове, които влизаха въ облекчителната маса. Функцията на тази каса нарастна още повече съ изменението на закона за облекчение на дължниците отъ 1934 г. И действително тя има да играе една много важна роля въ връзка съ приложението на досегашните облекчителни закони, а също така ще има да играе една още по-голяма роля въ връзка съ бъдещия законъ за облекчение на дължниците.

Г-да народни представители! Бѣше време, когато Погасителната каса, бидейки автономно учреждение, а не както е сега, причислена къмъ Министерството на финансите, имаше твърде широки права. Азъ ще припомня онѣй случай, когато Погасителната каса една ли не законодателствуваше. Тя издана и Министерскиятъ съветъ, който следъ 19 май законодателствуваша съ наредби-закони. Така стигнахме до една аномалия, по силата на една наредба, издадена отъ Погасителната каса, която не почиташе на абсолютното никаква наредба-законъ. Съ тази наредба се определяше изплащането на задълженията отъ страна на дължниците да става: 50% съ обитателни и 50% съ извън. Впоследствие, по докладъ на управителя съветъ на Погасителната каса, тази нейна наредба бѣше узаконена отъ Министерския съветъ съ наредба-законъ. По този начинъ се измени твърде съществено и основно положението за облекчение на дължниците, което съществуваше въ първоначалния законъ за облекчаване на смиритъ, където не бѣше казано, че дължниците трѣба да плащатъ своитъ погасителни вноски, своитъ ануитетни вноски половината въ пари, половината въ обитателни. Азъ смѣтамъ, обаче, че сега, когато Погасителната каса е къмъ Министерството на финансите, подобни случаи заанапредъ ще бъдатъ изключени и не ще се дава възможностъ чрезъ наредби да се законодателствуватъ и да се създаватъ основни положения въ връзка съ въпроса за облекчаване на дължниците.

Председателстващъ Георги Марковъ: Г-нъ Поповъ! Когато ще разглеждаме законопроектъ за облекчение на дължниците, тогава ще говорите тия работи.

Еню Поповъ: Погасителната каса, г-нъ председателю, чийто бюджетъ разглеждаме сега, съществува по закона за облекчаване на дължниците и за здравяване на кредита. Като виждате, азъ говоря изключително по действителността на Погасителната каса. И ще Ви моля да не ме прекъсвате, защото съмъ точно на предмета.

Председателстващъ Георги Марковъ: Когато дойде да разглеждаме законопроектъ за облекчаване на дължниците, тогава говорете това. Сега говорете по бюджета на Погасителната каса.

Еню Поповъ: Отъ досега прокаранитъ закони за облекчение на дължниците ние всички се убедихме, че проблемата за задълженията не е окончателно решена, и затова именно, по всеобщото признание на народното представителство и по декларацията на правителството, ние съ право можемъ да очакваме и очакваме въ най-скоро време разрешението на този въпросъ съ въсяването на новъ законопроектъ за облекчаване на дължниците.

Г-да народни представители! На васъ ви е известно, че на другия денъ следъ закриването по единъ особенъ, на васъ известенъ, начинъ на 1-та извънредна сесия на Народното събрание, на 22 юний миналата година . . .

Председателстващъ Георги Марковъ: (Силно звъни) Моля Ви се, г-нъ Поповъ, Вие разбирате ли отъ редъ! Казва Ви, говорете по предмета!

Еню Поповъ: Азъ разбирамъ отъ редъ, но Вие ще спазвате правилника, г-нъ председателю. Азъ говоря точно по предмета.

Председателстващъ Георги Марковъ: Недейте ме принуждава да Ви правя бележки и да Ви изобличавамъ.

Еню Поповъ: Нѣма за какво да ме изобличавате.

Председателстващъ Георги Марковъ: За какво взехте думата, а какво говорите!

Еню Поповъ: Говоря по бюджета на Погасителната каса, която е непосредствено свързана съ закона за облекчение на дължниците.

Председателстващъ Георги Марковъ: Говорете по предмета. Сега разглеждаме на второ четене бюджета на фондовете.

Еню Поповъ: Г-да народни представители! Както знаете, Министерскиятъ съветъ издаде постановление за спиране изпълнителнитъ действия. Обаче, поради това, че постановлението не отговаряше на законитъ на страната, съдебниятъ власти въ нѣкои мѣста отказаха да го прилагатъ, и министърътъ на правосъдието, г-нъ Йотовъ, трѣбваше да внесе въ Камара законопроектъ за узаконяване на това постановление на Министерския съветъ, който законопроектъ бѣше още по-същностеленъ отъ министерското постановление.

Ние имаме декларацията на правителството и тази на г-нъ министра на правосъдието, че въ скоро време ще ни заглавяватъ съ въпроса за облекчение на дължниците. Тукъ азъ искамъ да обърна вниманието на почитаемото народно представителство, че ние ще трѣбва наистина да дадемъ едно окончателно и пълно разрешение на този въпросъ, защото имаме всички основания да се смятаме, че този голѣмъ въпросъ наистина ще бѣде стоженъ за пълно разрешение.

Г-да народни представители! Имаша предвидъ разбиранията, схващанията и убежденията на г-нъ министра на правосъдието по въпроса за облекчаване на дължниците, понеже го познавамъ като нашъ колега отъ миналата Камара, азъ смѣтамъ, че въ настоящия моментъ ние ще трѣбва да бѣдемъ особено бдителни, особено внимателни, понеже той самиятъ въ своитъ изявления заявява, че законопроектътъ ще бѣде внесенъ до края на м. февруарий или въ началото на м. мартъ. А на васъ е известно, че крайниятъ срокъ за спиране изпълнителнитъ действия не, а за спиране публичнитъ продажби е 1 мартъ 1939 г. Ние, като народно представителство, не можемъ да позволимъ повече протакане на този въпросъ, защото съ това се увержда още повече кредитътъ, за който толкова много плачемъ.

Председателстващъ Георги Марковъ: (Звъни)

Еню Поповъ: Затуй едно бързо и окончателно разрешение на въпроса е наложително. И ако г-нъ министърътъ на правосъдието съ изявленията си, че законопроектътъ ще бѣде готовъ, следъ като се направятъ известни проучвания, бърза да ангажира и г-нъ министра на финансите, понеже последниятъ е тукъ, азъ си позволявамъ да обърна вниманието му, ако наистина той се ангажира въ сътрудничество за изработването на този законопроектъ, това сътрудничество да бѣде за доброто разрешение на въпроса, а не за оновъ разрешение, което известни срѣди тъкмятъ да далятъ.

Председателстващъ Георги Марковъ: (Звъни)

Еню Поповъ: Защото, г-да народни представители, на васъ ви съ известни противоречивитъ становища, които иматъ известни банкови и други заинтересовани страни по този въпросъ. Ние всички ще трѣбва да станемъ като единъ на кракъ и да дадемъ едно такова разрешение на въпроса за задълженията, каквото изискватъ интереситъ на публичнитъ се. Защото въ противенъ случай, ако разрешението на този въпросъ не бѣде такова, ще се наложатъ въ много скоро време, мимо нашето и мимо вашето желание, той да бѣде поставенъ на нова сметка на спената, отъ която не ще спечели кредитътъ, за който плачемъ толкова много.

Ето защо ние всички, безъ да се горещимъ и да си противоречимъ, създавайки голѣмото значение на тая каза, на този въпросъ въ нашия икономически животъ, ще трѣбва окончателно да го разрешимъ. И затуй ние ще трѣбва да знаемъ, дали г-нъ министърътъ на финансите ще бѣде готовъ съ своя проектъ, тъй като до 28 февруа-

рий той трябва да стане закон, или пък ще има още да се затъгваме и да отлагаме разрешението на този въпрос. И сега, когато се приказва за една парламентарна ваканция от 10 дни, ...

Председателстващ Георги Марков: (Звъни)

Еню Попов: ... ние ще трябва да знаем, дали след тези 10 дни ще имаме възможност да прокараме този закон. (Възражения от дясно и от центъра)

Председателстващ Георги Марков: (Силно и продължително звъни) Моля Ви се, г-н Попов! (Пререкания между Стоян Омарчевски и Еню Попов)

Еню Попов: (Към Стоян Омарчевски): Вие никога не сте се вслушвали в Вашата съвест.

Председателстващ Георги Марков: Г-да народни представители! И аз искам да кажа нещо. Нека бъдем наясно. Сега ние разглеждаме на второ четене бюджетопроектът на фондовете. Съгласно чл. 43 от правилника за вътрешния ред, Народното събрание при второто четене разглежда законопроектите член по член, а в случая — бюджетопроектът параграф по параграф и се произнася върху поправките и прибавките. Г-н Попов взема думата по един въпрос, който е наистина много важен, и аз само заради туй не прилагам правилника, за да не се помисли, че ние не оценяваме колко е важен законопроектът, за който той ни наумява.

Аз апелирам към него и към всички, които ще вземат думата, да не се отклоняват от установения тук ред, защото тогава още един месец няма да ни стигне да прокараме бюджета. Затуй моля и г-н Попов, и всички друг, който е записан да говори по бюджета на фондовете, да каже какви поправки и прибавки иска да се направят и да слезе от трибуната. Другото ще бъде нарушение на правилника и ще ме принудите да взема мърки.

Въпросът за задълженията е много важен — всички съзнаваме това. И правителството декларира, че ще внесе този законопроект. Когато бъде внесен, тогава ще се изкажете всички.

Еню Попов: Тъкмо затова, г-да народни представители, понеже въпросът за задълженията е много важен, аз съмтам, че бяха излишни тези нерви от страна на председателството. (Възражения от дясно и от центъра)

Сирко Станчев: Какъ може така да се приказва! На какво прилича това!

Председателстващ Георги Марков: (Звъни) Моля, г-н Попов!

Еню Попов: Свършвам. — Г-да народни представители! Налага ни се да бъдем още повече внимателни, затова защото, ако въ миналото имаше отговорни лица и срѣди, които наричаха задължителните български стопани „батакчи“, днес има отговорни лица, които туку от тая трибуна нарекоха длъжниците „калпазани“. Именно затова налага ни се да бъдѣм внимателни и да дадем едно окончателно и цѣлостно разрешение на въпроса. Въ противен случай ние не ще изпълним дълга си към български граждани, които ни дават за интереситѣ на народното стопанство и за кредита, за който плачете и вие, г-н Сирко Станчев. (Ржкоплѣсвания от лѣво. Пререкания между Димитър Кушев и Екимъ Топузановъ)

Председателстващ Георги Марков: Които приемат § 1, както се докладва, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Частъ отъ вноскитѣ и лихвитѣ по чл. 42, буква „а“ отъ з. о. д. з. к. — 20.045.300 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марков: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Приходи отъ сключени бюджети.“
По този параграфъ не се предвижда кредитъ. (Чете)

„П. Р а з х о д и.“

Глава I.

Личенъ съставъ.

§ 1. Заплати на личния съставъ, съгласно обяснителнитѣ таблици на стр. 1557 — 17.040.700 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марков: Които приемат § 1, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава II.

Лични разходи.

„§ 2. Формено облѣкло и обуша на прислужницитѣ и нощнитѣ пазачи и престилки на чистачкитѣ — 30.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марков: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Пътни и дневни пари за служебни командировки и за купуване на абонаментни карти за пътуване по б. д. ж. на служителитѣ при Погасителната каса и на членоветѣ на ликвидационнитѣ комисии въ Царството — 350.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марков: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Помощи за лѣкуване на служители и погребение на починали такива, както и помощи по чл. 70, ал. II отъ закона за държавнитѣ служители — 20.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марков: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава III.

Веществени разходи

§ 5. Поддържане на помѣщения на Погасителната каса и ликвидационнитѣ комисии въ Царството: малки легавки, приспособления, чистене, миене, дезинфекция, отопление, освѣтление и материали за тѣхъ и др. — 270.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марков: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 6. Канцеларски потрѣби и материали за Погасителната каса и ликвидационнитѣ комисии въ Царството: разни инвентарни канцеларски потрѣби, разни консумативни (не инвентарни) канцеларски материали, печатане бланки, формуляри, регистри, облигации и др., пренасяне поатки, поевозъ, хамалие и трамвайни разноси, телефонни такси, борсови такси, такси за оборудване въ „Държавенъ вестникъ“ тиражитѣ на облигациитѣ и др. — 1.490.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марков: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. Купуване и поправка на каси, мобили, пишешци, събирачни и смѣтачни машини, счетоводни машини за материализиране на служба „Длъжници“, наемъ на пишешци машини и др. за Погасителната каса и ликвидационнитѣ комисии въ Царството — 500.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марков: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 8. Купуване книги, абонаменти на вестници и списания и др. — 20.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 9. Наемъ за помѣщения за Погасителната каса и ликвидационнитъ комисии въ Царството — 716.600 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 10. Дългове за минали години — 40.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 11. Непредвидени разходи — 10.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 12. Запазенъ фондъ — 58.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава IV.

Връщане неправилно внесени суми

§ 13. Връщане на неправилно внесени суми по бюджетната сметка презъ текущата година.“

По този параграфъ не се предвижда кредитъ. (Чете)

„ЗАБЕЛЕЖКИ

1. Презъ 1939 б. година отъ кредиторитъ, получаващи облигации за хаотията, печатането и експедиционнитъ разходи по изпращането на облигациитъ се събиратъ следнитъ такси за порто:

Отъ	500	до	2 000	л.	5	л.
„	2.001	„	10.000	„	10	„
„	10.001	„	20.000	„	15	„
„	20.001	„	50.000	„	20	„
„	50.001	„	100.000	„	30	„
„	100.001	нагоре.		„	50	„

Сжитъ се отнасятъ на възстановление на кредита по § 6 на настоящия бюджетъ, отъ кждето ще бждатъ изразходвани кредити за тия цели.

2. На временнитъ служители по ведомството на Погасителната каса по з. о. д. з. к. и на председателитъ на особениитъ комисии, плащани отъ временни кредити, уволнени поради закриване на длъжноститъ имъ, не се следватъ и нѣма да имъ се изплащатъ възнаграждения и помощи по чл. чл. 7 и 8 отъ закона за бюджета на държавата за 1935 бюджетна година и по чл. 70 отъ закона за държавнитъ служители.

3. Разходитъ за изплащане на излъжитъ въ тиражъ облигации, лихвитъ по купонитъ на облигациитъ, 3% удържки по изпълнителнитъ дѣла, съгласно чл. 11, § 1 отъ наредбата-законъ за допълнителния бюджетъ за 1937 б. г., и всички други разходи въ свръзка съ банково-финансовитъ операции на Погасителната каса се изплащатъ по банковъ редъ и се отнасятъ въ задължение на съответнитъ счетоводни сметки, отъ кждето, въ края на годината, се отнасятъ въ задължение на годишната равномѣтка за загубитъ и печалбитъ на Погасителната каса.

4. Провѣрката на приходитъ и банковитъ операции на Погасителната каса по з. о. д. з. к. се извършва, по специаленъ правилникъ, отъ банковата контрола при Погасителната каса по з. о. д. з. к. Окончателната провѣрка на приходитъ, както и отчитането на отчетнитъ длъжностни лица, които боравятъ съ приходитъ и банковитъ операции на Погасителната каса по з. о. д. з. к., става съ годишния докладъ на управителния съветъ на Погасителната каса по з. о. д. з. к., който се представя ежегодно на министъра на финанситъ за одобрение, съгласно чл. 25а, алинея II, отъ закона за облекчение на длъжноститъ и за здравяване на кредита.

5. Всички разходи за издръжка (заплати, лични и реществени разходи) се извършватъ при спазване на закона за б. о. п. и правилника за приложението му и се провѣрватъ отъ бюджетната контрола при Погасителната каса по з. о. д. з. к., следъ което се визиратъ отъ Върховната сметна палата и областнитъ сметни палати.

Бюджетната контрола при Погасителната каса по з. о. д. з. к. представя въ Софийската областна сметна палата годишенъ отчетъ за приходитъ взети отъ общитъ приходи на Погасителната каса по з. о. д. з. к. и внасяни по специалната бюджетна сметка въ Б. н. банка, както и на извършенитъ разходи за издръжка, предвидени въ фондовия бюджетъ, изплащането на които е ставало съ платежни заповѣди отъ специалната бюджетна сметка въ Българската народна банка.

6. Дава се право на министъра на финанситъ да одобри новата таблица за длъжноститъ по ведомството на Погасителната каса по з. о. д. з. к. и изискуемитъ се образувателни и служебни цензове за сжитъ.

7. Трѣбването и изплащането на заплатитъ на постояннитъ и временнитъ служители по ведомството на Погасителната каса по з. о. д. з. к. презъ 1936 б. г. и отъ 1. I. 1937 г. до 10. II. 1937 г. вкл. безъ удържкитъ по чл. чл. 5, 6 и 26 отъ закона за бюджета на държавата за 1935 б. г., уредено съ забележка 6 къмъ бюджета на Погасителната каса за 1938 б. г., да се счита, че се отнася само за служителитъ въ гр. София, а не и за провинциалнитъ такива.

8. За времето отъ създаването на Погасителната каса до 31. XII. 1936 г. постановленията на закона за б. о. п. и правилника за прилагането му нѣматъ приложение относно извършенитъ отъ сжитата разходи, тъй като касата тогава е била автономно учреждение и бюджетитъ ѝ сѣ били гласувани отъ управителния ѝ съветъ.

Въ забележка 4. на втория редъ, следъ думитъ „по специаленъ правилникъ“ се прибавятъ думитъ „одобренъ отъ министъра на финанситъ“.

Следъ забележка 8 се прибавя нова забележка 9, съ следното съдържание: (Чете) „9. Разрешава се да се изплатятъ отъ кредита по § 1 на бюджета за 1939 бюджетна година заплатитъ и сѣкратенитъ временни служители, предвидени въ объяснителната таблица А за разходитъ за временнитъ служители по бюджета за 1938 бюджетна година, до 15 дни отъ обнародването на закона за бюджета на фондоветъ за 1939 бюджетна година.“

Въ объяснителнитъ таблици нѣма измѣнения.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ забележкитъ, съ направеното измѣнение въ забележка 4, и новата забележка 9, както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ бюджетопоекта на фонда „Българска държавна лотария“.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Българска държавна лотария.

Приходи.

§ 1. Часть отъ постъпченията отъ продажба на лотарийни билети — 3.430.000 л.“

Кредитътъ по този параграфъ е намаленъ отъ комисията на 2.736.000 л.

Председателствуващъ Георги Марковъ: По бюджета на Българската държавна лотария е записанъ народниятъ представител г-нъ Петко Стояновъ. Азъ го моля да спази предвиденото въ правилника време отъ 15 минути.

Има думата г-нъ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ (Отъ трибуната): Г-да народни представители! По бюджетопоекта на фондоветъ ние имаме да разгледаме сега дохода на Българската държавна лотария. Азъ поддържамъ и по-рано мною пжти, а така също и въ бюджетната комисиия, да се заличи този перо отъ българския държавенъ бюджетъ и днесъ излизамъ съ предложение, да не се гласва този бюджетъ. Мотивитъ

ми за това сж следуюштит. Държавната лотария е ново явление въ нашия финансов живот, създадена по съображения, които тогава, когато се въвеждаше лотарията, не станаха достатъчно известни.

Практиката, обаче, която имаме презъ нѣкожкото последни години, ни показва, че Държавната лотария, преди всичко, е претрупана съ твърде много разходи. Признавамъ, че сега, съ онова, което се направи въ бюджетната комисиия и което ще биде докладвано тукъ отъ г-нъ докладчика, известни съкращения станаха. Азъ, обаче, смѣтамъ, че въпрѣки това Държавната лотария е неморално предприятие отъ страна на държавата и че това предприятие е много скъпо.

Неморално предприятие е Държавната лотария затуй, защото по линията на най-малкото съпротивление, за смѣтка на беднитъ хора, които сега въ това оскъдно време се лъжатъ отъ идеята, че биха могли случайно да спечелятъ нѣщо и да се простятъ съ сиромашията, се експлоатира парата на бедния, на неплатежеспособния гражданинъ. Затуй, по моего схващане, лотарията, особено въ такива времена, каквито сж настоящитъ, не представлява нищо друго, освенъ косвено облагане на гражданитъ и то на най-беднитъ.

Може да ми се върази, че това не е вѣрно. Азъ, обаче, съмъ длъженъ да заявя, че това не само е вѣрно, но то е потвърдено отъ практиката въ всички страни. Въ консолидирани страни, въ които не традициитъ иматъ значение, а има значение резонътъ, смисълътъ, тамъ лотарии не съществуватъ. Лотарии съществуватъ преимуществено въ беднитъ страни, гдето доминиратъ косвенитъ облагания.

Г-нъ министърътъ на финанситъ ни заяви, че той има 405 милиона лева излишци. На г-нъ министъра на финанситъ се гласуваха за пощитъ и телеграфитъ 75 милиона лева заемъ за редовни нужди по ведомството и други 128 милиона лева заемъ пакъ за редовни нужди на друго ведомство, които снощи минаха презъ бюджетната комисиия — всичко 203 милиона лева. Значи, общо резервитъ на г-нъ министъра на финанситъ сж 608 милиона лева. Ако трѣбва да приемемъ твърдението му за вѣрно, срещу тия резерви, 37-тъ милиона лева, които се получаватъ отъ лотарията, за да се отрудни положението на беднитъ граждани и да се усили действително косвеното облагане у насъ, не могатъ да представляватъ абсолютно никаква жертва за държавата.

Азъ направихъ предложение на времето, да се премахне Държавната лотария, обаче то не биде прието. Днесъ азъ го правя въ пленарното заседание, защото, г-да народни представители, ако се направя справка въ бюджета изобщо, ние ще видимъ, че въ сѣщностъ имаме косвени данъци, както казахъ и по-рано, повече отъ 3 милиарда и 500 милиона лева.

Смѣтката, която прави г-нъ министърътъ на финанситъ, споредъ това, което азъ ще изнеса сега, не отговаря на действителността. Защото ние имаме отъ данъкъ заетис, включително и данъка върху дружествата, предвидени 418.000.000 л., отъ които 200.000.000 л. сж отъ оборота, а 218.000.000 л. сж за смѣтка на патентитъ, т. е. на прѣкото облагане. Ние имаме 34.000.000 л. предвидени отъ данъкъ върху наследствата, което е сжщо косвенъ данъкъ. Ние имаме отъ митницитъ 1.082.800.000 л. Ние имаме отъ акцизи 1.622.500.000 л. Ние имаме отъ мита за издаване актове за право на собственост и прехвърляне собствеността на движими и недвижими имоти, което е данъкъ върху собствеността — косвенъ данъкъ; отъ мита актови и отъ капитала на новоосновани акционерни дружества — което е пакъ косвенъ данъкъ; отъ такси за писване и регистриране договори, полици, за свидетелствуване, справки, преписи и за висване въ търговскитъ регистри и въ ипотечнитъ книги — което е пакъ косвенъ данъкъ; отъ данъкъ на борсовитъ операции — което е пакъ косвенъ данъкъ — една сума отъ 74.000.000 л. Ние имаме отъ глоби и конфискации предвидени 101.000.000 л., като приемамъ, че половината отъ тѣхъ, 51.000.000 л., сж косвени данъци. Ние имаме предвидени отъ държавни привилегии 135.000.000 л. Отъ недобори отъ акцизи на вина и върху материалитъ, отъ които се вари ракия — 29.536.473 л. Ние имаме вноски отъ минюпритежателитъ за издръжка и контрола на службата въ частнитъ мини — 500.000 л. Отъ такси 5%, които всѣки наемателъ на училищни имоти плаща — 8.000.000 л., пакъ косвенъ данъкъ. Отъ такси отъ кинематографи, оперети, пиеси; отъ вечеринки, балове, концерти и други забавления — 14.000.000 л., сжщо косвенъ данъкъ. Отъ такси за първоначални и периодични проверки на мѣрнитъ и теглитъ и разни уреди за мѣрене и теглене — 15.000.000 л., сжщо косвенъ данъкъ. Отъ такси за дигене и право за експлоатиране, отстъпване и прееотстъпване мини и кариери и минерални води — 9.500.000 л., сжщо косвенъ данъкъ.

По § 98 — по 1.20 л. на кгр. изнесенъ тютюнъ, по 5 л. на 100 кгр. изнесена въ чужбина ралица — 25.000.000 л. По § 99 — отъ 15% върху продажната стойност на дървенитъ материали и други отъ общественитъ гори, когато се продаватъ на търгъ; отъ 20% върху наема на дѣскорѣзницитъ; отъ продажба на конфискувани материали и други вещи по нарушение на закона за горитъ; по 3 л. за всѣки кубически метъръ дърва за горене и шума и дърва за добиване въглища; 20% отъ присмѣситъ въ полза на държавното съкровище глоби — всичко 75.000.000 л. По § 103 — 10% върху интизапа и кръввината — 34.000.000 л. По § 105 — постѣпления съгласно чл. чл. 112 и 117 отъ закона за градскитъ и селскитъ общини, отъ такси върху получаваното въ кланичитъ месо, отъ глоби и други — 15.000.000 л. Отъ такси върху изнасянитъ яйца и отъ такси върху изнасянитъ кокошки, патици, гѣски, пуйки и пр. — 5.300.000 л. Отъ ежегодна такса по 100 л. на тракторъ и вършачка — 800.000 л. Отъ такса по 10 ст. на литъръ овче и биволско мѣлко и по 5 ст. на литъръ краве и козе мѣлко, постѣпани въ мѣлкопреработвателнитъ заведения — 5.000.000 л. Отъ автомобилнитъ съобщения, по размѣритъ опредѣлени за 1936 г. — 2.500.000 л. Отъ налогъ върху консумирана електрическа енергия и върху инсталирани механически двигатели — 16.500.000 л. Отъ радио абонментни такси — 20.000.000 л. Отъ билети за продажба и свидетелства за стопанисване едъръ добитѣкъ и др. — 23.000.000 л.

Г-да народни представители! Това прави, заедно съ данъка върху оборота отъ 200.000.000 л., всичко 3.555.000.000 л. Прѣки данъци оставатъ: отъ патенти — 218.000.000 л. Допълнителенъ данъкъ върху общия доходъ — 12.500.000 л. Бегликъ върху козитъ и овцетъ — 43.000.000 л. Отъ откупи за освобождаване отъ редовна трудова повинност — 30.000.000 л.; отъ откупи за освобождаване отъ временна трудова повинност — 20.000.000 л.; отъ воененъ данъкъ — 45.000.000 л. Къмъ всичко това трѣбва да се прибави и така наречениятъ данъкъ върху еднодневния доходъ — 100.000.000 л. и 5% върху цѣлитъ размѣри на прѣкитъ данъци, поземелнитъ данъкъ, данъкъ върху сградитъ, по 0.85 л. на глава върху овцетъ и козитъ отъ данъка бегликъ — 75.000.000 л. Всичко това прави общо 544.000.000 л. Следователно, въ бюджета имаме 3.555.000.000 л. косвени данъци, както и тѣ да се наричатъ, спрямо 544.000.000 л. прѣки данъци. Това прави 1:7.

Ето защо, г-да народни представители, при тия грамадни, осигурени още отъ сега излишци, които г-нъ министърътъ на финанситъ има — независимо отъ онова, което той пише на стр. 27, като управителъ на банката, за реалнитъ излишци отъ предшествуващитъ бюджетни упражнения — азъ правя предложение да биде заличена „Българската държавна лотария“, като приходенъ източникъ по бюджетпроекта на фондоветъ. (Ръкоплѣскания отъ лѣво)

Председателствуващъ Георги Марковъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Азъ искамъ да кажа само две думи. Смѣтката, която г-нъ професорътъ направя е само по редовния бюджетъ. А тая таблица, която азъ изложихъ и съ която г-нъ д-ръ Сакаровъ миналата вечеръ се напълно съгласи, е по редовния бюджетъ, общинскитъ бюджети, фондовитъ бюджети и бюджета на желѣзницитъ. Отношението на прѣкитъ данъци къмъ косвенитъ данъци е 1:2, а по редовния бюджетъ, както казахъ и при експозето си, е 1:4.3. Тая бележка искахъ да направя. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Петко Стояновъ: Ние сме го направили само за бюджета на 1939 г., г-нъ министре.

Докладчикъ Йосифъ Разсуановъ: Г-да народни представители! Прави се предложение да биде заличенъ бюджетътъ, както приходниятъ, така и разходниятъ, на Българската държавна лотария. Азъ имамъ случай отъ това мѣсто да се обявя противъ Държавната лотария, но ние приехме въ приходния бюджетъ на държавата 37.000.000 л. приходъ отъ Държавната лотария. Азъ смѣтамъ, че както е измѣненъ отъ бюджетарната комисиия — съ тия съкращения, които сега ще докладвамъ — трѣбва да биде приетъ бюджетътъ на Българската държавна лотария.

Никола Василевъ: Г-нъ председателю! Съгласно правилника, предложение за намаление на приходитъ не може да се гласува.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Този въпросъ е разглежданъ въ бюджетарната комисиия и може да се гласува. Азъ ще го поставя на гласуване.

Които г-да народни представители приемат предложението на г-нъ Петко Стоянов, да се заличат бюджетът на Българската държавна лотария, приходната и разходната част, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието не приема.

Които приемат § 1 така, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Разходи.

Глава I.

Лични разходи.

„§ 1. Заплати (съгласно приложената таблица на стр. 1557 — 990.000 л.“

Кредитът е намален от комисията на 812.000 л., поради следните промени в обяснителната таблица.

Длъжността директор на Българската държавна лотария от 1 април 1939 г. се заличава.

Вместо двама чиновници по разгласа остава един чиновник; единият остава за 3 месеца.

Вместо четирима провѣрители, остават трима провѣрители.

Вместо пет книговодители, остават трима книговодители, като двамата остават за три месеца.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 1 съ докладванитъ измѣнения въ обяснителната таблица, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Житни и дневни пари на командировани по служба длъжностни лица — 120.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Възнаграждения за специална или извънредна работа; за участие въ конкурси на частни лица — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Облѣкло на прислужниците — 10.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава II.

Вещствени разходи.

§ 5. Канцеларски разходи; телефонни, пощенски, отпечатване бланки, формуляри, счетоводни книги, съдебни разходи и др. — 120.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 6. Наемъ за помѣщение; вода, смѣтъ, каналъ; отопление и освѣтление, разходи по пренасянето, ремонтъ — 110.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. Хартия, клишета, печатъ, машини и др. на лотарийни билети; разходи по експедирането имъ; хартия, печатъ, експедиция и др. по разпредѣлянето, издаването и отпечатването на лотарийните билети — 720.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 8. Разходи по тиражитъ (наемъ салонъ, инсталиране високоговорителъ, радио-монтажъ, обяви, тиражни и др. инсталации и други) — 80.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 9. Разходи за разгласа — 1.000.000 л.“

Кредитът по този параграфъ се намаля от бюджетарната комисия на 500.000 л.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 9 съ намалението, което е направила бюджетарната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 10. Мобили и покъщнина; канцеларски инвентаръ — 27.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 11. Помощи за лѣкуване на заболѣли служители при Б. д. лотария и при смъртни случаи — 30.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 12. Непредвидени разходи — 10.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 13. Награди на лица за откриване на фалшиви билети; на лицата способствували за залавяне на фалшификатори; на лицата представили одобрени от Дирекцията мѣрки и способи за ограничаване на фалшификациите — 20.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 14. 7 1/2% за пенсионенъ фондъ — чл. 38, буква „и“ отъ закона за пенсията — 66.600 л.“

Кредитът по този параграфъ е намален от комисията на 54.750 л.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 14, заедно съ намалението направено от бюджетарната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 15. 3% данѣкъ замяне и 5% за фондъ „Обществени бедствия“ — 28.000 л.“

Кредитът по този параграфъ е намален на 23.850 л.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 15, заедно съ намалението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 16. Запазенъ фондъ за засилване на изчерпани кредити — 45.400 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Георги Марковъ: Които приемат § 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 17. Разходи по сключени бюджетни упражнения, съгласно приложената таблица — 3.000 л.

ТАБЛИЦА

за разходите по сключени бюджетни упражнения

§ 17

1. Изплащане публикувана реклама въ вестникъ „Северно ехо“	432
2. Изплащане заседателни пари на частни лица участвували въ комисии и пр. презъ 1937 г.	600
3. Разни	1.968
	3.000

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 17, заедно съ таблицата, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Забележка I. Финансовата контрола досежно провърката на сумитъ постижливи отъ продажбата на билети и изплатенитъ печалби на Българската държавна лотария, както и отчитането за продадени и изплатени лотарийни билети, се извършва отъ контролнитъ органи, предвидени по бюджета на сѣщата“.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ забележката, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: Стр. 35. (Чете)

„Фондъ дѣловодители при държавнитъ бирници.

Приходи.

§ 1. Вноски отъ 3% удържки отъ всички суми, събирани отъ държавнитъ бирници, и бирницитъ по изпълнителнитъ дѣла (постоянни и временни) въ полза на общинитъ, търговско-индустриалнитъ камари, Б. з. к. банка, Погасителна каса по з. о. д. з. к., премии за разни видове застраховки и въобще върху всички суми, събирани въ полза на изброенитъ учреждения, разнитъ фондове, организации и лица, било като процентъ отъ данѣцитъ, било като върхнини или като отдѣлно присѣдени суми, обезщетения и пр. по изпълнителнитъ листове, постановления, смѣтки, заповѣди и др. — 11.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Разходи.

Глава I.

Лични разходи.

„§ 1. Заплати на личния съставъ (Съгласно обяснителната таблица на стр. 1557) — 9.830.000 л.“
Въ обяснителната таблица нѣма промѣни.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Безотчетни пѣтни и дневни пари на 15 дѣловодители при данѣчнитъ бирници, кждето службата не е централизирана, и на 85 дѣловодители, на които презъ течение на годината ще се възложи службата на бирникъ-събирачъ по 3.600 л. годишно едному — 360.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Пѣтни и дневни пари — 100.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Помощи за лѣкуване на заболѣли служители и за погребение на починали и по чл. чл. 70 и 71 отъ закона за държавнитъ служители — 60.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава II.

Веществени разходи.

§ 5. Разходи по сключени бюджетни упражнения — 57.337 л.

Таблица по § 5 за разходите по сключени бюджетни упражнения по фонда „Дѣловодители при държавнитъ бирници“ за заплати и други лични разходи — 57.337 л.“

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 6. Връщане неправилно внесени въ фонда суми по сключени бюджети — 50.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. Връщане неправилно внесени въ фонда суми по текущия бюджетъ“ — не се предвижда кредитъ.

„§ 8. 7½% за пенсионния фондъ, съгласно чл. 38, буква „и“ отъ закона за пенсиятъ — 662.663 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: Стр. 36. (Чете)

„Министерство на правосѣдието.

Фондъ за построяване сгради за сѣдебни мѣста въ царството.

Приходи.

§ 1. Отъ такси, глоби и др. по чл. 3 отъ закона за построяване сгради за сѣдебни мѣста и др. приходи и нар. законъ за усиляване срѣдствата по постройка на сѣдебни сгради — 27.500.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Отъ земъ отъ Спесовната каса, съгласно нар. законъ въ „Държавенъ вестникъ“ бр. 101 отъ 9 май 1936 г. — 68.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Разходи.

А. Лични разходи.

„§ 1. Заплати на личния съставъ. (Вижъ обяснителната таблица на стр. 1557) — 708.580 л.“
Въ обяснителната таблица нѣма промѣни.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Пѣтни и дневни пари — 179.420 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Възнаграждения на частни лица: а) за участие въ разни комисии; за извършена отдѣлно възложена работа на вещи лица и за конкурси 350.000 л.; б) за допълнителенъ технически персоналъ, включително вноските за фонда О. О., данѣтъ замятие и обществени бедствия — 500.000 л. и в) помощи на болѣли служители 10.000 л. — 860.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

Б. Веществени разходи.

„§ 4. Освѣтление, отопление, застраховка сѣдебнитъ сгради и др. подобни — 62.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 5. Мебели и покъщнина — 10.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 6. Канцеларски потрѣби и материали: хартия, мастило, печатане разни бланки, хелиографиране планове, обявления, пощенски, телеграфни, телефонни такси, отпечатване на фондови марки и др. — 90.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. За постройка на сѣдебни сгради, преустройство и ремонтъ на здания и приспособяването имъ за сѣдебни сгради и за допълнителни работи по сградата на Министерството на правосъдието; за доплащане извършени строежи за сѣдебни сгради и за Министерството на правосъдието; за изплащане на отчуждени или купени мѣста и здания за построяване на сѣдебни сгради; за изплащане, доплащане и превозъ на мебели, купени за сѣдебни сгради и за Министерството на правосъдието и за изплащане лихви върху изтегленихъ отъ пощенската спестовна каса заеми — 92.600.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 8. Разходи по сключени бюджетни упражненния — 40.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 9. Връщане неправилно внесени суми по сключени бюджетни — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 10. Връщане неправилно внесени суми по текущия бюджетъ — кредитъ не се предлага.“

„§ 11. Запазенъ фондъ — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 12. Вноска въ фонда за обществено подпомагане, съгласно наредбата-законъ отъ 24 ноемврий 1934 г. „Държавенъ вестникъ“, брой 196, отъ 28 ноемврий 1934 г. — 800.000 л.“

Сумата е временна. Платежни заповѣди ще се издадатъ за цѣлата частъ 3% отъ действително постъпилия приходъ въ фонда презъ годината.“

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: Стр. 38. (Чете)

„Министерството на търговията, промишлеността и труда. Фондъ „Д-ръ Василиади“.

Приходи.

Наличностъ на 31 декемврий 1938 г. — 2.166.963 л.

§ 1. Отъ лихви на облигации и въ тиражъ ценни книжа и лихви на текущи смѣтки — 20.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Отъ наеми на сгради и други — 261.712 л.“

Не се предвижда отъ лихви по 7% заемъ на Габровската градска община отъ 1894 г.

Не се предвижда отъ продадени ценни книжа.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Разходи.

§ 1. За ремонтъ, постройка и довършване работилницитъ на мех. тех. училище въ гр. Габрово; за поддържане и ремонтъ на сградитъ въ София и Габрово — 2.100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. За набавяне учебни пособия и помагала, машини, инструменти; за обзавеждане кабинетитъ и работилницитъ — 193.675 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Премии по застраховки данѣци, такси, лихви и др. — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Пѣтни и дневни пари на частни и длъжностни лица — 15.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 5. Разходи по сключени бюджетни упражненния — 70.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марковъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуханов: (Чете)
„§ 6. Запазен фонд — 20.000 л.“
Безъ изменение.

Председателстващ Георги Марков: Като приемат
§ 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието
приема.

Докладчик Йосиф Разсуханов: (Чете)
„Фонд „Кина Иванъ Касева“.
Капиталът на 31 декември 1938 г. въ срочен влог —
86.472 л.
Предвидени приходи за 1939 б. година — 5.188 л.“
Разходи нѣма.
„Фонд „Обществени осигуровки“.

Председателстващ Георги Марков: Има думата на-
родниятъ представител г-нъ Михаилъ Донсузовъ.

Михаилъ Донсузовъ: (Отъ трибуната) Единствениятъ
фондъ, г-да народни представители, въ който внасятъ
срѣдства работници и работодатели и който има за целъ
да подпомага работниците, когато не сѣ здрави, при без-
работица, при майчинство и при старостъ, е безспорно
фондътъ „Обществени осигуровки“. Държавата дава сега
за този фондъ около 11 милиона лева годишно. Държавата
даваше по-рано много повече и има да дължи доста много
пари на този фондъ — къмъ 560—600 милиона лева.

Димитъръ Нейковъ: Да внесе този дългъ.

Михаилъ Донсузовъ: За този фондъ даватъ и работ-
ниците, като имъ се правятъ удържки отъ заплатитѣ, отъ
надницѣтѣ имъ, а даватъ и работодателитѣ.

Този фондъ, така събиранъ, трѣбва да служи непосред-
ствено за нуждитѣ на работническото. Азъ искамъ този
фондъ действително да отива за нуждитѣ на работниче-
ското въ България, когато е безработно, или когато е на
работа, за възстановяване на неговото здраве, въобще за
неговитѣ всестранни нужди. Но държавата използва този
фондъ, щомъ той има повече срѣдства. Тя взема отъ този
фондъ заеми за свои нужди. Безспорно тия заеми се раз-
ходватъ пакъ за общонародни нужди, но докато този фондъ
не даде своитѣ срѣдства за задоволяване всички нужди на
работническото, азъ смятамъ, че не бива държавата да
посѣга на този фондъ и да си служи съ неговитѣ срѣдства.

Отъ спрѣвитѣ, които направихъ, видяхъ, че за нужди и
на Министерството на железницитѣ, и на Министерството
на благоустройството, и за нужди на други нѣкои ведом-
ства се взематъ срѣдства отъ този фондъ.

Димитъръ Нейковъ: А работниците мизерствуватъ!

Михаилъ Донсузовъ: А работническото въ България —
за него чухте доста думи тукъ — мизерствува. То е въ
голяма нужда за жилищна. Неговото здраве е изложено на
големи рискове. За него нѣма нито болници, нито сана-
ториуми, нито други помѣщения, където да си почине отъ
умора или отъ нѣкои болести.

Спомнямъ си, че въ Бургасъ презъ лѣтото идватъ около
300—400 души работници недъгави, които иматъ нужда отъ
морско, слънчево и пѣсочно лѣчение. Поставятъ ги въ учи-
лищата, въ крайно нехигиенични стаи. Лежатъ на дървени
кревати безъ сламеници, безъ одеала, съ сакати нозе, съ
сакати кръстове и съ рани, а сѣ отишли да се лѣкуватъ.

Димитъръ Нейковъ: За да се поболѣятъ още повече!

Михаилъ Донсузовъ: Това бѣше тѣй, макаръ че тамъ
имаше лѣкари. И когато отидохъ да видя какво е положе-
нието на тия работници, намѣрихъ тежка картина. Работ-
ницѣтѣ се оплакватъ. И както винаги у насъ, оня работникъ,
който се оплаква срещу наредбитѣ на началството, го счи-
таатъ за опасенъ, за комунистъ, за анархистъ, за вагабон-
тинъ и го изпѣждатъ веднага отъ работническата група
за лѣкуване. Това стана въ Бургасъ. Работницѣтѣ се опла-
каха отъ тия тежки условия на животъ тамъ и трѣбваше
да се застъпя азъ, за да имъ се направятъ по-добри кре-
вати, да имъ се доставятъ сламеници и да се поставятъ тия
работници при по-добри условия.

Но защо стана това? Защото срѣдствата на фонда не се
употрѣбаватъ за нуждитѣ на работницѣтѣ. Щомъ срѣд-
ствата на този фондъ се събиратъ така, а държавата ги
прѣска, или Дирекцията на труда не ги дава за задоволяване
нуждитѣ на работническото, естествено е, че работницѣтѣ
ще бѣдатъ недоволни. Тая несправедливостъ тѣ я изпит-
ватъ твърде тежко, манифестирайтъ недоволството си предъ
началството, предъ властѣта и си пострадатъ.

Азъ намирамъ, че този фондъ не бива да го пипа държа-
вата. Тя трѣбва да го пазѣ и да влага срѣдствата му все-
цѣло за нуждитѣ на работническото.

При безработица работницѣтѣ иматъ голѣма нужда да
имъ се помага. Работническото не бива да остава никога
безъ работа, въ гладъ, въ нужда отъ храна най-вече.
Трѣбва да му се помага. Другъ е въпросътъ защо работ-
ницѣтѣ нѣматъ работа. Държавата е длъжна, господаритѣ
сѣ длъжни да имъ създадатъ работа. Работникътъ не бива
да остава никога безъ работа, не бива да остава никога
гладенъ, особено ако има семейство. Българското работ-
ническо е една армия къмъ 150.000 души или 300.000 души
заедно съ семействата имъ, които непрекъснато трѣбва да
бѣдатъ задоволени, за да бѣдатъ добри граждани на тази
страна. А ние виждаме тѣкмо обратното. Днесъ 40.000 ра-
ботници сѣ безъ работа и за тѣхъ нѣма срѣдства, защото
фондътъ е почти изчерпанъ.

Димитъръ Нейковъ: Раздали имъ сѣ само 1 милионъ
лева — капка въ морето.

Михаилъ Донсузовъ: Приходътъ по сметка „Безрабо-
тица“ е 22 милиона лева, а разходътъ къмъ 50 милиона
лева.

Държавата е длъжна да създаде работа, да намѣри
работа на работницѣтѣ. Това е голѣма социална политика
за държавата като България, защото голѣма е масата на
безработнитѣ въ градоветѣ. Като прибавите и селскитѣ
безработни маси, ще станатъ близо 2 милиона души без-
работни.

При наличността, казвамъ, на това положение, че работ-
ническото въ здравно отношение е зле поставено, този
фондъ трѣбва да служи за създаване на болници. Освенъ
тази хубава болница, която е направена въ София и която
безспорно прави честь на този фондъ, трѣбва да има още
2-3-4 такива болници въ цѣлата страна, за да прибиратъ
болнитѣ работници, защото работническото, което живѣе
при лоши жилищни условия и работи при лоши условия въ
фабрикитѣ, има голѣма нужда отъ здравна помощъ; то не
може да отиде въ държавнитѣ болници, понеже нѣма пари,
за да плати, нито пъкъ има тамъ мѣсто за него.

Та мисля, че този фондъ трѣбва да се разходва преди
всичко за постройка на болници и санаториуми за грѣдо-
болни работници, които сѣ твърде много въ страната, за
почивни станции край морето и въ планинитѣ. Работницѣтѣ
трѣбва да иматъ такива почивни станции. Не е ли чудно,
че тѣкмо тази маса, която дава своя трудъ за благоде-
нството на страната, за нейното стопанско издигане, е най-
зле поставена? И адвокатитѣ, и лѣкаритѣ, и индустриалцитѣ,
и търговцитѣ, и учителитѣ си иматъ вече почивни домове.
Защо на работника, когато той има събрани собствени
срѣдства, да не му създадемъ почивни домове, за да си
почине единъ-два месеца въ тѣхъ и да подобри своето
здраве?

Азъ смятамъ, че Дирекцията на труда трѣбва да бѣде
истински представителъ на работницѣтѣ, да се грижи за
тѣхнитѣ интереси, да полага много усилия въ служба на
работническитѣ интереси, защото работницѣтѣ иматъ най-
голяма нужда отъ грижи за тѣхъ. Ние плачемъ за тър-
говци, за занаятчи, за индустриалци, за банкери, гледаме
да не засѣгнемъ тѣхнитѣ капитали и да не ги смущаваме
въ тѣхната стопанска дейностъ, обаче, тия съсловия си
иматъ срѣдства за съществуване, иматъ добъръ животъ,
добро здраве, защото иматъ на разположение пари. А тази
работническа маса, безъ труда на която не може да се
създаде никакъвъ капиталъ, не може да се прояви никаква
стопанска дейностъ, макаръ, че трѣбва да има на разполо-
жение своитѣ срѣдства, държавата ѝ ги взема, за да съз-
даде условия за по-добъръ животъ на други.

Азъ намирамъ, следователно, че този голѣмъ фондъ
трѣбва да се разваля подъ контрола на работническото,
защото той е неговъ фондъ. Азъ моля управителя на
фонда, г-нъ министра на търговията, да свика по-скоро
Върховния съветъ на труда да се занимае съ този фондъ
и да се разпредѣлятъ приходитѣ на този фондъ за нуж-
дитѣ на работническото.

Не бива и заанапредъ, както 4 години и повече досега,
срѣдствата на този фондъ да се харчатъ по усмотрѣние на
директора, или на министра. Фондътъ трѣбва да бѣде подъ
контрола и управлението на Върховния съветъ на труда и
разходния бюджетъ на фонда да бѣде гласуванъ отъ този
съветъ.

Съществува единъ голѣмъ въпросъ — да има или не
свободенъ лѣкарски изборъ за работницѣтѣ осигурени при
фонда. Какъ мислите вие, г-да? Ние всички тукъ, когато
се разболѣемъ, при кой лѣкаръ отиваме? При този ли,
който ще ни бѣде посоченъ отъ нѣкаква властъ, или оти-

ама при лѣкари, въ когото имаме доверие? Защо вие и на работническата маса, която е дала собствени средства въ този фондъ, да не кажете: иди да се лѣкувашъ при онзи лѣкаръ, въ който имашъ доверие? Знаете ли какво значи това нѣщо? Когато азъ купувамъ единъ артикулъ, ще отида при онзи бакалинъ, за когото знамъ, че ще ми даде точно тегло, добро качество и цена умѣрена. Когато се разболѣя, азъ отивамъ при онзи лѣкаръ, въ когото имамъ доверие, за когото знамъ, че добросъвестно ще ме прегледа и ще бѣде добросъвестенъ при лѣкуването ми. Само при тая вѣра у мене къмъ лѣкаря, азъ съмъ сигуренъ 50%, че мога да бѣда излѣкуванъ. Това е значението на свободния лѣкарски изборъ. Съ здравето не може да има търговия. Не може да има заловѣдъ: точно при този лѣкаръ ще отидешъ да се лѣкувашъ, а не при онзи. Ние трѣбва да оставимъ работническото, което има свои собствени средства въ този фондъ, да отива да се лѣкува при онзи лѣкаръ, въ когото има пълна вѣра, че ще го излѣкува, че ще му даде здравна помощ. Не бива, г-нѣ министре и г-нѣ директоре на труда, да продължава повече това! Може нѣкои лѣкари да сѣ заинтересувани и да кажатъ: не може да има свободенъ лѣкарски изборъ, защото има безработни лѣкари. Не, г-да! Здравето е най-вѣрховното, най-ценното благо за човѣка. Азъ ще бѣда доволенъ, ако отида при онзи лѣкаръ, който е способенъ, въ когото имамъ вѣра. Който лѣкаръ е способенъ, той ще лѣкува. Който лѣкаръ не е способенъ, може да остане и безъ работа. Нека се яви конкуренция на тая база. Само лѣкаръ, който работи добросъвестно, съ себеприцание, ще лѣкува болните работници.

Въпросътъ за свободния лѣкарски изборъ е важенъ въпросъ. Ако сега не се разреши този въпросъ по нѣкакви съображения, нека той да се реши непременно идущата година, за да дадемъ на работническото свободенъ лѣкарски изборъ. Затуй азъ искамъ предвиденитъ кредити за хонорари на назначени лѣкари да се предвидятъ за лѣкари по свободенъ изборъ. Така ще задоволимъ една голѣма нужда на работническото и едно негово желание. Нека ви кажа, че самиятъ Лѣкарски съюзъ вече казва: „Стига това назначаване на лѣкаритъ; нека оставимъ на работниците свободно да си избиратъ между насъ своитъ лѣкари и да се лѣкуватъ при онзи, въ които имамъ доверие!“ Цомъ и работници, и лѣкари искатъ това, азъ не знамъ коя сила може да прѣчи да се измѣни това положение въ полза на работническото. Азъ апелирамъ къмъ г-нѣ министра, който проявява грижи къмъ голѣмата работническа маса, да направи всичко възможно въ следущия бюджетъ това да стане непременно, като се даде пълно право на работническото да избира само свои лѣкари за преглеждане и лѣкуване.

Председателстващъ Георги Марковъ: (Звъни)

Михаилъ Донсузовъ: Следъ тия бележки, моля г-нѣ председателя да положи на гласуване предложението, които съмъ направилъ.

Председателстващъ Георги Марковъ: Като му дойде реда, ще ги гласувамъ.

Има думата народниятъ представител г-нѣ Иванъ Бояджиевъ.

Иванъ Бояджиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По бюджета на фонда „Обществени осигуровки“, който днесъ разглеждаме на второ четене, миналия пътъ се изказахъ. Днесъ съмъ предизвиканъ неново да взема думата по бюджетопроекта на фондовете поради една телеграма, която е изпратена за да се протестира противъ моето говорене. Телеграмата е изпратена до г-нѣ председателя на Народното събрание и до г-нѣ министра на търговията и гласи: (Чете) „6 февруарий. Договорътъ за възлнената индустрия Габрово е сключенъ по доброволно съгласие. Протестираме противъ казаното въ Народното събрание отъ народния представител Иванъ Бояджиевъ — Сливенъ. Договорътъ не е сключенъ по старитъ прийоми и съ насилие. Дветъ професионални организации сме въ отлични отношения. На околийския работнически синдикатъ въ Габрово за председателъ Лазаръ Георгиевъ, секретаръ М. Николовъ.“

Сирко Станчевъ: Азъ нали ти казахъ, че ще загазишъ!

Иванъ Бояджиевъ: Миналия пътъ азъ ви прочетохъ тукъ едно официално писмо, изпратено отъ първия груповъ съюзъ до Българския работнически съюзъ. То имаше дата 21 януарий 1939 г. Въ него се казваше, че работодателитъ, за да принудятъ работниците да сключатъ договоръ на мѣстна почва, а не за цѣлата страна предъ централната работническа комисия, какъто договоръ е предложилъ на

времето г-нѣ директорътъ на труда, уволнили работниците Сотиръ Николовъ, Иванъ Унгаровъ и Тодоръ Карчевъ отъ фабрика „Успѣхъ“, Иванъ Гочевъ отъ фабрика „Надежда“ и Димитъръ Желевъ отъ фабрика „Христо Райковъ“. Всички тия работници били членове на комисията, която е представявала работниците въ общата комисия, съставена отъ работници и работодатели за сключаване на колективенъ трудовъ договоръ. Останалитъ работници сѣ били предупредени, че ако не искатъ да последватъ смѣбата на уволненитъ си другари, трѣбва да подпишатъ този договоръ. И понеже тѣ се противопоставили и не искали да подпишатъ договора, не се подчинили на искането на своитъ работодатели, натискътъ върху тѣхъ продължава, като индустриалецътъ Семовъ въ своята фабрика „Вилата“ е викалъ работниците и ги е предупреждавалъ, че докато не подпишатъ договора, който имъ се предлага, фабриката нѣма да работи. И въ края на това писмо, което ви четохъ миналия пътъ, се заключава: „Ако не искате да ви последва тѣжката смѣба, ще сключите договоръ, какъто ви предлагамъ.“ Докато не подпишете договора, който ви се предлага, фабриката нѣма да работи.

Г-да народни представители! Имате на лице официално писмо, което ви четохъ миналия пътъ, изпратено до Работническия съюзъ. Днесъ пристига една телеграма, предлагамъ да е официална и тя. Или единитъ лъжатъ, или другитъ лъжатъ. Но азъ приемамъ за официално писмото, изпратено до Работническия съюзъ отъ неговото групово поддѣление въ Габрово. За достоверностъ то е завършено отъ Дирекцията на труда.

Телеграмата, която днесъ пристига, съ която се протестира противъ говореното отъ мене, е инсценирана. Тя потвърждава моята мисълъ въ предишната ми речъ — че назначенитъ ръководители на организациитъ не могатъ да представяватъ ефикасно организациитъ, които ръководятъ. Нѣщо повече — тѣ сѣ противъ интереситъ на тия организации. Тѣ сѣ въ услуга на работодателитъ и лесно се поддаватъ на внушения и заплашвания — не бихъ желалъ да кажа по-силна дума. Тѣ сѣ готови, срещу услуга или парични възнаграждения да се съгласятъ на още по-голѣмо огъване.

Нѣкой отъ дѣсно: Ясно.

Иванъ Бояджиевъ: Затова моля, за установяване на истината — да се види дали азъ лъжа или онзи, които пращатъ тая инсценирана телеграма — да се назначи парламентарна анкета.

Сирко Станчевъ: Много искашъ, Иванчо!

Иванъ Бояджиевъ: Нека се установи имало ли е натискъ върху работниците да сключатъ колективенъ трудовъ договоръ на мѣстна почва, или тия, които пращатъ тая телеграма, инсинуиратъ. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Георги Марковъ: Нѣма други записани. Има думата г-нѣ министъръ на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ Илия Кожухаровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ ще се помѣча да се съобразя съ настроението, което царя въ заседателната зала. Къмъ края на нашитъ заседания по бюджета въ залата се навѣдиха много яснотини, за които всичко е много ясно. (Смѣхъ. Нѣкои ржкоплѣскатъ) Ще гледамъ да свърша бързо.

Г-да народни представители! Дирекцията на труда е най-крупното мѣроприятие, което държавата е създадала за провеждане на своята социална политика. Редица други служби сѣщо носятъ задачитъ на общата ни социална политика, но въ Дирекцията на труда се синтезиратъ най-голѣмитъ грижи и въ нея се акумулиратъ най-много средства за подпомагане на българскитъ работници.

Ето защо министърътъ на търговията, промишлеността и труда, като отговорно лице за социалната политика, трѣбва да каже своята дума предъ г-да народнитъ представители, за да се види какъвъ курсъ се следва.

Когато презъ 1905 г., г-да народни представители, въ Народното събрание за пръвъ пътъ се разглеждаха въпроси отъ социално естество, малцина бѣха тия, които можеха да предугадятъ, че въ единъ периодъ отъ 3-десетилѣтния нашата държава ще изгради една цѣлостна стройна система на социално законодателство, едва ли не напълно завършена. Тази система не е дѣло на единъ единственъ факторъ, който я създаде. Тя е резултатъ на цѣлѣ единъ комплексъ отъ усилия. Когато говоримъ за социалната политика на нашата държава, ние ще трѣбва да отдадемъ

жимата признателност на всички лица и фактори, които допринесоха за създаването, изграждането на нашето социално законодателство.

Социалната работа в нашата страна, г-да народни представители, е едно тежко, сложно и отговорно дѣло. Нашата страна е закъснѣла не само в своето стопанско развитие, тя е закъснѣла и в своето социално развитие. Когато трѣбва да изграждаме системата на социални грижи, ние трѣбва да бждемъ и предпазливи, и бавни в дѣйствиата си, защото съ скокове не бихме могли да изградимъ една стройна и целесъобразна система, още повече, когато се издигатъ в сръдцата на общественото мнение, в сръдцата на самия Парламентъ и в сръдцата на самото управление нови идеи и нови задачи, които трѣбва да бждатъ поставени на нашата социална политика. Думата ми е за идеята, която вече зрѣе: нашето социално законодателство да нахълта в една нова област, а именно в сръдцата на нашето земеделско работничество. Тукъ теренътъ за социална работа е единъ отъ най-труднитѣ, единъ отъ най-несигурнитѣ и единъ отъ най-рискованитѣ. Тъкмо тукъ трѣбва да се прояви всичката мъдростъ на управлението, за да могатъ въпроситѣ, които се поставятъ, да бждатъ основно обсъдени и строго преценени.

Г-да народни представители! Ако трѣбва да се характеризира дейността на Дирекцията на труда, можемъ да я раздѣлимъ на три групи: най-напредъ, грижата за социалното подпомагане на работницитѣ; на второ мѣсто, грижата за подпомагане на работничеството отъ социално-конюнктурна гледна точка и най-после, грижата за подпомагане работничеството чрезъ службата за обществено осигуряване.

Г-да народни представители! Ако ще трѣбва да характеризираме и основнитѣ задачи на държавното ни управление, бихме могли да ги раздѣлимъ също на три основни групи: най-напредъ, грижата на управлението да изгради правно страната; на второ мѣсто, да се създаде наша самобитна българска духовна и материална култура и, на трето мѣсто — може би най-новата, но най-интересната задача — да се изгради държавата социално. За тази най-интересна задача на държавното ни управление — изграждането на нашата социална политика — азъ ще си позволя, имайки предвидъ времето, съ което разполагамъ и въ което искамъ, да включа това, що имамъ да кажа, да изложа възгледа на сегашното управление.

Г-да народни представители! Всичко това, което се твори в социалната област, трѣбва да бжде обществено популяризирано и всестранио освѣтлено. Както казахъ, социалната работа е една сложна задача, която не ангажира само усилията на държавната ни политика. Поменяхъ преди малко, че върху изграждането системата на нашето законодателство, установяването методитѣ на работа и задачитѣ, които се поставятъ в социалната област, влияятъ единъ сложенъ комплексъ отъ причини. Трѣбва да се каже, че въ началото на социалната работа у насъ влияеха несъмнено социално-политическитѣ борби, които издигаха известни лозунги. Тия борби предявиха известни искания, тѣ издигаха известни програми за социални грижи въ нашата страна, насочиха общественото внимание къмъ тѣхъ и поставиха държавното ни управление предъ грижата всичкитѣ социални въпроси да бждатъ най-добре и най-полезно разрешени. На второ мѣсто, несъмнено и нашиятъ работодателъ допринесе своята данъ, за да се изгради системата на социалната политика. Той, може би, допринесе най-големитѣ сръдства, за да може социалната грижа да бжде материално обезпечена. Съ надигането на стопанската култура у насъ, заедно съ стопанското обособяване на отдѣлнитѣ предприятия, самата културна и социална грижа на отдѣлнитѣ просвѣтени работодатели допринесе тѣ да създадатъ по свой починъ в своитѣ предприятия известни социални придобивки. Но надъ всички фактори, несъмнено трѣбва да признаемъ, че стои дейността на държавата, която интензивно подпомагана винаги отъ високото съзнание на българския парламентъ, допринесе най-много, за да може да се създаде сега съществуващата социална политика въ нашата страна, да се изгради завършената форма на самото социално законодателство, а същевременно да се намѣрятъ и необходимитѣ материални сръдства, за да бжде обезпечено провеждането на тази социална политика.

Г-да народни представители! Изъ день въ день, сякашъ че това е една снѣжна топка, която се търкала и става по-голяма, задачитѣ на нашата социална политика, както и обсъгътъ на работата, която се върши, ставатъ все по-големи, все по-сложни и все по-отговорни. Въ днешно време Дирекцията на труда контролира кръгло 52.000 индустриални, търговски и занаятчийски заведения и има подъ своята грижа подпомагането и покровителството на 317.000

работници. Тази грижа се усложнява все повече, защото задачитѣ се разширяватъ и преди всичко задълбочаватъ. Ако трѣбва да дадемъ една основна характеристика за начина, по който се развива нашето социално законодателство и за начина, по който то се прилага, ние трѣбва да признаемъ, че въ първитѣ години, когато се изграждаше социалната система, социалната дейностъ се разпростираше на ширина; тя искаше да обхване една по-широка площъ, върху която да изгради своята грижа на социално подпомагане. Едва въ последнитѣ години социалнитѣ грижи на държавата се задълбочаватъ, ставатъ още по-сложни и още по-отговорни.

Най-големъ и най-силенъ тласъкъ получи нашето социално законодателство презъ годината 1924. До това време грижата на държавата въ провеждането на задачитѣ на нейната социална политика се изчерпваше единствено едва ли не въ административно-полицейскитѣ мѣрки, съ които се действуваше, и въ известни наказателни репресии, съ които, по силата на съществуващото до тогава законодателство, можеше да си служи. Едва годината 1924 отбелязва изграждането на една стройна система за социално подпомагане въ нашата страна съ създаването на закона за общественитѣ осигуровки.

Този законъ, г-да народни представители, не мина лесно презъ Народното събрание. Той бѣше внесенъ презъ 1920 г., но срещна голѣма опозиция въ Народното събрание, особено отъ страна на тогавашната група на комунистѣ.

Димитъръ Нейковъ: Само на нея.

Министъръ Илия Кожухаровъ: Тѣ не се съгласиха съ системата, която се предложи, и законопроектъ трѣбваше да бжде оттегленъ още при първото четене.

Недѣлко Атанасовъ: Министрътъ го оттегли.

Димитъръ Нейковъ: Министръ Райко Даскаловъ, замбициранъ, го оттегли.

Министъръ Илия Кожухаровъ: Да, съгласенъ съмъ, това е достовѣрно.

Пристъпиха се тогава къмъ произвеждането на една анкета всрѣдъ самитѣ работници, която даде благоприятенъ резултатъ за този законъ. Презъ 1922 г. този законъ, безъ особено да бжде модифициранъ, бѣше отново внесенъ въ Народното събрание. Тогава — трѣбва да се призвие — той срещна опозицията на тогавашната земеделска група, върху която се крепѣше болшинството въ Народното събрание, и законопроектъ за втори пътъ бѣше оттегленъ. Едва презъ 1924 г. той стана законъ и отъ тогава ние имаме създадени материалнитѣ предпоставки за изграждането на социалната политика въ нашата страна.

Г-да народни представители! Азъ не искамъ да вѣличамъ вашето внимание въ цѣлата огромна документация, съ която се разполага, за да се види какви материални резултати е дала социалната ни политика. Когато посетихъ Дирекцията на труда, за да се опозная съ състоянието на службитѣ по социална политика, азъ бѣхъ изненаданъ отъ факта, че Върховниятъ съветъ на труда, който трѣбва да бжде единъ отъ ръководнитѣ институти, който да промишлява, да ръководи и да насочва социалната ни политика въ известни отношения, не е свиканъ. Тази институция, установена отъ закона, е пренебрегната и забравена. Една отъ първитѣ задачи, която азъ възложихъ на Дирекцията на труда, бѣ да се извърши необходимата подготвителна работа, за да може въ непродължително време Върховниятъ съветъ на труда да бжде свиканъ. Формалната прѣчка, за да не бжде свиканъ презъ единъ периодъ отъ 8 години Върховниятъ съветъ на труда, е липсата на отчети за този периодъ, макаръ че материалитѣ за тѣхъ сж готови, но не сж отпечатани. Наредихъ сжщо да се изготви единъ синтезиранъ отчетъ отъ 1931 до 1938 г., за да може да се има единъ прегледъ за състоянието на работитѣ въ Дирекцията на труда и на фонда „Обществени осигуровки“. Надѣвамъ се, че въ единъ периодъ не по-дълъгъ отъ два месеци ние ще имаме възможността да свикаме Върховния съветъ на труда, за да може и той, една установена по закона институция, да хвърли погледъ върху задачитѣ, методитѣ на работата и насокитѣ на нашата социална политика.

Г-да народни представители! Върховниятъ съветъ на труда е единственото мѣсто, където българското работничество отъ обектъ на социално подпомагане става ръководна инициатива. Тъкмо въ Върховния съветъ на труда се срѣщатъ всички задачи — многостранни, сложни и отговорни — на нашата социална политика и тамъ се съчетаватъ въ едно разбиранята на българското работничество,

разбиранията и на работодателите, разбиранията и на нашата държавна власт, която ръководи социалната политика, и разбиранията на самия Парламент, който също е представен чрез свои представители в Върховния съвет на труда. За да бъде, обаче, осветлено народното представителство и да се разполага с една документация, която дава един поглед върху състоянието на службите, азъ наредихъ да се изпратят в Народното събрание екземпляри от доклад на директора на труда за състоянието на фондовете по общественото подпомагане.

Г-да народни представители! Азъ пакъ връщамъ мисълта си върху фондовете, за да видимъ къде се намирате касателно материалната подsigуровка на българското работничество, въ какво състояние се намирате фондовете, правилно ли се тѣ оползотворяват, могатъ ли да осъществяват и задоволяват задачите, за които тѣ сѣ създадени?

Изглежда, г-да народни представители — поне отъ това, което чухъ отъ изказалите се оратори — че фондътъ „Злополука“ въ известни отношения се разбира малко превратно. Единъ отъ ораторите изтъкна, че българското занаятчиство плаща по-тежки и по-големи вноски, отколкото сѣ вноските на българските индустриалци.

Г-да народни представители! Ако вие познавате правното устройство на този фондъ, ще разберете, че твърдението, което се казва отъ този ораторъ, е погрѣшно. Фондътъ „Злополука“ е една комбинация между професионалния рискъ, който се носи отъ предприятието, и размѣра на работническата заплата. Понеже въ занаятчиските заведения, поради тѣхното устройство и методъ на работа, както и инструментите, сѣ които се работи, професионалниятъ рискъ отъ злополука е незначителенъ; отъ друга страна, като имаме предъ видъ, че и самите надници, които се плащатъ на работниците въ занаятчиските заведения, сѣ по-малки, отколкото надниците въ индустриалните заведения, явно е, че поради тази двойна комбинирана система, вноските на занаятчиите не могатъ да надвишаватъ вноските на индустриалците.

Вториятъ фондъ, г-да народни представители, който е създаденъ отъ закона за обществените осигуровки, е фондътъ „Болестъ и майчинство“. Това е единъ чисто консумативенъ фондъ. Той не може да акумулира големи капитали и тамъ трѣбва да се изразходва всичко това, което годишно постѣва.

Най-интересниятъ, обаче, и сѣ най-големи задачи фондъ който трѣбва да създава надежда и житейска опора на българския работникъ, това е застрахователниятъ фондъ „Инвалидностъ и старостъ“. Г-да народни представители! Въ увѣчението презъ 1924 г., когато се създаде този фондъ, е допусната една груба грѣшка. Престациите, които трѣбва да се платятъ, и застрахователните вноски, които трѣбватъ да се внасятъ, не съответствуватъ едни на други. Отъ 1924 г. до 1936 г. къмъ този фондъ не е спрѣнъ единъ сериозенъ погледъ и не е направенъ единъ грижливъ и подробенъ анализъ, за да се види какво е неговото състояние. Този фондъ трѣбва да бъде изграденъ върху принципите на застрахователната наука. Съ данните по установяването размѣра на застраховките и сѣ данните по установяването на вноските трѣбвало е да работятъ изключително само актюери. Този фондъ, както казахъ, е предназначенъ да играе една грамадна роля. Той трѣбва да бъде житейската осигуровка на работниците и затова неговото съществуване трѣбва да бъде несъмнено материално добре осигурено. За голямо съжаление, обаче, ние имаме едно крайно несъответствие между вноските, които плащатъ работниците, и престациите, които трѣбва да се върнатъ подъ формата на застраховка. И къмъ 1936 г., когато за пръвъ пътъ се направи единъ подробенъ анализъ за състоянието на фонда, се оказа, че на него му липсватъ срѣдства къмъ 1.500.000.000 л.

Азъ не искамъ съ тия данни, г-да народни представители, да обезкуражавамъ българското работничество, не искамъ да внасямъ смутъ въ неговата душа. То трѣбва да бъде спокойно, че тази негова житейска обезпеченостъ, за която 20 години ще трѣбва да плаща своите вноски, ще бъде гарантирана отъ самата държава. Държавата е носителка на единъ моралъ и на една справедливостъ; тя трѣбва да изпълни това, което е обещала на българското работничество и да плати това, което по силата на законите сѣ дължи. Ако държавата, която също не е внесла своите вноски къмъ този застрахователенъ фондъ, плати последните, все пакъ остава единъ недоимъкъ отъ 1.232.000.000 л.

Съществуватъ три възможности, за да може да подобримъ състоянието на този фондъ. Трѣбва да изнеса всички тия нѣща, г-да, да бия тревога предъ Народното събрание и управлението, за да мога да насоча грижата му, която

държавата трѣбва да прояви, къмъ стабилизиране на този най-важенъ фондъ на обществените застраховки, който, както казахъ, е единствената надежда и единствената житейска опора на нашето работничество. Нѣма възможностъ, г-да народни представители, да се намалятъ самите осигуровки, които въ последствие ще се плащатъ на работниците, защото осигуровките за инвалидностъ, които трѣбва да се платятъ за работнически заплати, движущи се въ амплитуда отъ 16—81 л., сѣ отъ 3.000 до 7.000 л. годишно, а застраховките, които трѣбва да се платятъ за старостъ, се движатъ годишно, за същата тая амплитуда на работнически надници, между 2.000 и 6.000 л. Ако отидемъ да увеличимъ самите вноски, които трѣбва да правятъ заинтересуваните страни, това също е невъзможно, защото вноските сѣ най-големите за този фондъ и тѣ се движатъ седмично отъ 3 до 8 лева. Азъ съмтамъ, че държавата трѣбва да положи грижи, за да стабилизира този фондъ. Най-напредъ тя трѣбва да внесе вноските, които дължи. Въ петилѣтието, което ни дължи до критичната година на този фондъ, която изтича въ 1944 г., този фондъ трѣбва да бъде обезпеченъ, стабилизиренъ, защото, както казахъ, той е най-силната и надеждна опора на българското работничество.

Презъ 1925 г., г-да, се създаде четвъртиятъ осигурителенъ фондъ на българското работничество, съгласно закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица. По този фондъ „Безработица“ също има известни превратни мнения. Това не е една помощъ, която се дава на българския работникъ; това е едно негово право, което произлиза отъ застрахователния договоръ, който се сключва мѣлчливо между работника, работодателя и държавата. Той трѣбва да получи това, което му се следва, когато настѣпи застрахованиятъ случай. Само работникъ, който има 52 надници въ годината и който е членувалъ две години въ този застрахователенъ фондъ, има право да получи обезщетението при безработица, когато се намѣри принудително въ нея.

Г-да народни представители! Въ миналото се е постѣгало на този фондъ, за да се раздаватъ срѣдствата му при сезонна безработица. Практиката, която съществува въ това отношение, трѣбва да бъде категорично и окончателно преустановена. Отъ този застрахователенъ фондъ не могатъ да се подпомагатъ лицата, които сѣ изпаднали въ една сезонна безработица, или които по други причини, не по причините, които сѣ предвидени въ закона за тази застраховка, сѣ принудени да бждатъ въ една временна или по-дълготрайна безработица. Това не е въпросъ за обществено подпомагане, а е въпросъ за обществена осигуровка и затова срѣдствата на този фондъ трѣбва да се харчатъ изключително за тѣхното предназначение, щомъ като настѣпятъ случаите, които предизвикватъ даването на помощта.

Г-да народни представители! Азъ се виждамъ стѣсенъ да навлѣза въ подробностите на тази много интересна материя на нашето социално законодателство, защото искамъ да остана вѣренъ и последователенъ на обещанието, което дадохъ — да бжда кратъкъ.

Отъ оратора, който говори преди мене, се повдигна въпросътъ за начините, по които сѣ оползотворени тѣзи фондове. Тѣзи фондове трѣбва да бждатъ оползотворени единствено по начините, принципите и доктрината на застрахователната наука. Раздадени сѣ досега единадесетъ заеми на държавата, на обществени организации и на общини. Раздаването на такива заеми трѣбва да бъде преустановено. Въ това отношение трѣбва да имаме една твърда и неизмѣнна политика. И азъ трѣбва да ви кажа, че на нея се постави началото. Когато преди нѣколко дни уважаниятъ г-нъ министъръ на финансите се обърна къмъ мене, за да поиска единъ новъ заемъ отъ 5 милиони лева отъ фонда „Обществени осигуровки“, за да се даде на Поморийските солници, азъ му отказахъ. И трѣбва да ви кажа, че по начина, по който г-нъ Божиловъ е свикналъ да разрешава тѣзи въпроси, на моя отказъ той отговори съ двойно добро. Той не само намѣри отъ друго мѣсто необходимата сума за Поморийските солници, но и пое задължението да върне неизплатената сума, която се дължи по единъ старъ заемъ отъ фонда „Поморийски солници“ на фонда „Обществени осигуровки“. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Г-да народни представители! Трѣбва да обясня и друго едно становище, на което застава сегашното ръководство на фондовата политика. Предъ българското работничество азъ заставамъ на една твърда и категорична позиция: нито единъ левъ за други цели отъ фондовете, които трѣбва да съществуватъ изключително за неговата материална обезпеченостъ. Въ това отношение ние трѣбва да бждемъ

твърди, до суровост твърди. Тръбва да кажа и за една втора постъпка, която предприех и която намъри отзвукът в разбиранията и на министъра на финансите, и на цялия Министерски съвет. Тръбваше да се даде зимна помощ на работническото, което се намираще в сезонна безработица и което се отнесе към мене, за да се вземе помощта от фонда „Обществени осигуровки“. Отказах ръзко и категорично, защото тия работници бяха изпаднали в една временна нужда, при която не е застрахован рискът от безработица. Тъ се намираща в едно състояние, при което тръбваше да бъдат подпомогнати по методите на общественото подпомагане. Аз внесох въпроса в Министерския съвет и последният отпусна 1 милион лева помощ, не вече от фонда „Обществени осигуровки“, а от фонда „Обществено подпомагане“, където тръбва да бъдат насочени подобни инициативи и които тръбва, както казах, ръзко и категорично да бъдат отклонени от средствата на фонда „Обществени осигуровки“.

Димитър Търкаланов: Това е гръшка, г-нъ министре.

Министър Илия Кожухаров: Никакъ не е гръшка.

Г-да народни представители! Новият бюджет, който сега предстои да гласувате на второ четене, не се различава коренно от този, който беше действащ през миналата 1938 г. Имаме, обаче, едно разрастване на нашата здравна служба. Смятам, че тръбва да ви кажа своите преценки за начина, по който тя е обзаведена и за средствата и методите, с които тя си служи.

Здравната служба, г-да народни представители, при Дирекцията на труда е може би най-сложното, най-добре гледаното, но и най-скъпото мѐроприятие. Всички сме съгласни, че здравната служба тръбва да бъде най-съвършено организираната служба, която фондът „Обществени осигуровки“ и Дирекцията на труда създават за обслужването на българското работничество. Тукъ различие в идеята не можем да имаме, имаме различие само по методите на действие. И тъкмо за това е разликата между моето становище и това на оратора, който говори преди мене, по начина, по който тръбва да бъде обслужвано българското работничество с лѐкари. Г-да народни представители! И двете системи, за които става дума — системата на свободния лѐкарски избор и системата на назначените лѐкари и обслужването на работника чрез здравно-лѐчебни заведения на фонда „Обществени осигуровки“ — сѐ изпитани. Отъ 1929 г. до 1932 г. ние имаме системата на свободния лѐкарски избор. Ние имаме тази система, за време отъ 9 месеци, и презъ 1934 г. Разполагам сѐ една огромна документация, отъ която се виждатъ материалните и лѐчебните резултати отъ приложението на едната и другата система. Азъ не бихъ се впусналъ в тѣхния анализъ, защото това би значило да злоупотребя сѐ вниманието, сѐ което бихте ме слушали. Но ще ви кажа, че съмъ убеденъ сторонникъ на системата на назначените лѐкари, защото по този начинъ ние провеждаме една цялостна и завършена здравна политика за обслужване на българския работник. По тая система ние не само имаме възможностъ по-целесъобразно да харчимъ сѐ средствата, но имаме и възможностъ, отъ гледна точка на нашата здравна служба при Дирекцията на труда, да правимъ необходимите наблюдения върху здравното състояние на българското работничество, да правимъ необходимите анкети, да анализираме, да синтезираме, да сумираме и да преценяваме резултатите. Ако разпилемъ здравната грижа върху частно-практикуващите лѐкари, мене ми се струва, че бихме изтървали изъ погледъ цялата маса на българското работничество, за което тръбва да има общи здравни грижи и което ние не тръбва да разглеждаме като отделни индивидууми, които иматъ отделни лѐчебни нужди, за да отидатъ при този или онзи частенъ лѐкар, а тръбва да го разглеждаме като едно цѣло. Г-да народни представители! Споръ нѣма за провеждането на тая социална идея. Споръ има само по методите за нейното провеждане. Мене ми се струва, че документацията, сѐ която се разполага, анализите, които досега сѐ направени при провеждането на едната и на другата системи, могатъ да ни дадатъ необходимите данни, за да възприемемъ едната или другата система. Но, както казахъ, отъ това, което азъ съмъ наблюдавалъ, отъ това, което азъ съмъ видѣл отъ тѣзи анализи, които азъ лично прѣвършихъ, оставамъ убеденъ сторонникъ на системата на назначените лѐкари. Смятамъ, че по този начинъ по-результатно и по целесъобразно българското работничество може да бъде обслужвано в неговите здравни нужди. Самиятъ този фактъ, че отъ 1935 г. здравното обслужване на работническото се е двойно увеличило — отъ 401 хиляди лѐкарски прегледи презъ 1935 г. ние стигнахме

до 800 хиляди лѐкарски прегледи презъ 1938 г. — показва коя система тръбва да остане.

Болницата „Царица Йоанна“ е най-скъпото и най-свидното мѐроприятие, което фондътъ „Обществени осигуровки“ създаде за здравното обслужване на българското работничество. Винаги, когато съмъ влизалъ в този институтъ, въ който е проявена най-висша социална грижа въ нашата страна, азъ съмъ се радвалъ и съмъ билъ гордъ, че при условията на нашата социална действителностъ може да се изгради това мѐроприятие за всестранно здравно обслужване на българското работничество, за да бъде то лѐкувано така, както изискватъ неговите действителни нужди. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Г-да народни представители! Това мѐроприятие се замисли въ 1927 г. Въ единъ 10-годишенъ периодъ на грижи на всички управления може да се изгради това дѣло, въ което сѐ вложиха 85 милиони лева. То играе главна, първостепенна роля въ здравното обслужване преди всичко на софийските работници. Ако ви дамъ годишния оборотъ на болните, които минаватъ презъ болницата, вие ще видите, че една грамадна армия отъ работници минаватъ презъ диспансера и лѐчебните зали, че тази болница обслужва дневно между 1,100 и 1,200 души болни работници.

Диспансерната служба, г-да народни представители, сѐщо добива едно голямо значение въ здравното обслужване на българското работничество. Диспансерите като система се провеждатъ вече въ цялата страна. Създадени сѐ редица диспансери въ голѣмите работнически центрове, а въ бюджета, който ви е представенъ за одобрение, ще видите, че се създаватъ още редица нови диспансери за здравното обслужване на провинциалното работничество.

Чухъ да се направи критика и въ друго отношение на здравното обслужване на работниците. Смята се, че работническото не е добре обслужвано въ жѣботлѣбно отношение и че пломбата и половината, която му се дава за година, е крайно недостатъчна. Обсѣждането на този въпросъ доведе до едно друго разрешение: не само че се увеличи пломбата и половината на две пломби годишно, но се възприе системата да може българското работничество да си лѐкува безплатно жѣбитъ, като заплаща само стойността на материалите, които се употребяватъ. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и центъра) Чрезъ централния аптеченъ складъ ние ще можемъ да доставимъ необходимите жѣботлѣкарски материали, които ще бъдатъ изпратени въ всичките диспансери, където е обзаведена жѣботлѣбна служба, и по този начинъ работниците ще си лѐкуватъ жѣбитъ, като заплащатъ материалите по костуемъ цена. Така ще задоволимъ още една голѣма нужда.

Последниятъ въпросъ, който закрѣгля здравната политика на фонда „Обществени осигуровки“, е въпросътъ за лѣтовищата. Тръбва да се признае, г-да народни представители, че постиженията въ това отношение не сѐ голѣми. Ние имаме още да промишляваме по този въпросъ, има да полагаме още грижи, за да може лѣтното лѣчение на българското работничество да стане едно масово явление. Наистина 2,100—2,200 души работници да се ползватъ отъ лѣтовищата на фонда „Обществени осигуровки“ — това дѣлче не може да покрие огромната нужда отъ почивка и лѣтуване, която се чувства всрѣдъ българското работничество. Четирите лѣчебни здравни сгради, които сѐ изградени за лѣтуване на работническото, сѐ недостатъчни. Тѣ ще тръбва да бъдатъ умножени и грижте въ това отношение на фонда „Обществени осигуровки“ ще тръбва да бъдатъ разширени.

Г-да народни представители! Ще тръбва бързо да мина по следущите въпроси, сѐ които ще приключа изложението, което правя.

Най-младото, най-последното и най-нѣжното цѣте, посадено въ социалната градина на българската държава, е законътъ за колективните трудови договори. Много вѣтрове духатъ върху това цѣте, отъ една страна, но и много избобило отъ друга страна го заливатъ и могатъ да го удавятъ. Още е рано, и въ това отношение нѣмаме още установени данни, за да можемъ да кажемъ, че сме изградили трайната и неизмѣнна система на колективните трудови договори. Тѣ, обаче, дадохъ до сега единъ несъмненъ резултатъ. Като резултатъ отъ досегашното приложение на закона за трудовите колективни договори, имаме сключени 48 колективни договори и 64 арбитражни решения. Тѣ за сѣгатъ една работническа сѣда отъ 120 хиляди души, които, като ги съпоставите сѐ общото число на покривителствуваните работници — 317 хиляди — вижда се какъвъ грамаденъ обсегъ колективните трудови договори иматъ всрѣдъ българското работничество. Несъмнена данна въ това отношение — и азъ гарантирамъ, г-да, сѐ всичката си сериозностъ за нейната достовѣрностъ — е увеличението над-

нищата на българското работничество по силата на сключените колективни договори. Тия 120 хиляди души работници, които влязоха във обсега на сключените колективни договори, получиха едно увеличение на своята надница от 7% до 10%.

Друго едно постижение въ нашето социално законодателство, г-да народни представители, е и законът за работническите задруги — една новост въ нашата социална политика — засъгаша един от най-болезнените въпроси: осигуряване на работничеството, което нѣма опредѣлен работодател. Всички каруцари, всички преносачи, всички колачи, всички пристанищни работници, понеже сѣ лишени отъ опредѣлен работодател, не влизаха въ обсега на социалните грижи на нашата държава. Но това многохлядно българско работничество трѣбваше да бѣде поставено подъ патронажа на социалните грижи, защото това бѣше може би най-слабата и най-лошо платената частъ отъ българското работничество. Законътъ за работническите задруги даде възможностъ тѣ да се организиратъ и да се регистриратъ 140 работнически задруги, въ които влязоха около 6 хиляди души работници. Тѣ намѣриха социалната закрила на своята държава, и по този начинъ разрешиха за себе си единъ голѣмъ и страшенъ, поради неизвестността въ който бѣха, житейски въпросъ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Г-да народни представители! Азъ приключвамъ изложението си. На края, обаче, трѣбва да помена, че всички социални въпроси, които засѣгнахъ и по които може много пространно да се говори, не могатъ да бѣдатъ разглеждани самостоятелно и откъслечно отъ другите въпроси, които интересуватъ държавната ни политика. Винаги, когато трѣбва да разглеждаме социалната политика, ние трѣбва да я разглеждаме въ връзка, преди всичко, съ известни стопански въпроси, защото социалната ни политика е неразривно свързана съ известни проблеми на общото ни народно стопанство.

Азъ искамъ за засѣгна въпроса за тѣка наречената стопанска поносимостъ на социалната политика. Винаги, г-да народни представители, когато сме заговарвали за задачите на нашето народно стопанство, когато сме се занимавали съ грижите за неговото стабилизиране и засилване, азъ съмъ виждалъ единъ парадоксъ. Когато говоримъ за успехитъ на народното ни стопанство, когато чрезъ мѣроприятията на управлението ги подготвяваме, ние не можемъ да гледаме на тия успехи по другъ начинъ, освенъ като на многотрайни успехи на отдѣлните стопански предприятия. Защото, както отдѣлните клетки въ общия организъмъ, за да дадатъ здравината, силата и енергията на общия организъмъ, трѣбва да бѣдатъ здрави, така, за да можемъ да засилимъ нашето общо народно стопанство, ние трѣбва да изградимъ здраво отдѣлните клетки, които го съставляватъ. Когато повдигаме голѣмия въпросъ за стопанската независимостъ на нашата страна, ние ще можемъ да я направимъ и обезпечимъ единствено чрезъ изграждането на отдѣлни стопански крепости, които ще бѣдатъ отдѣлните преуспѣващи мѣроприятия на нашата индустрия, на нашата търговия, на нашите занаяти, на нашето земедѣлие. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра) Ако повдигнемъ стопанското ниво, стопанската жизнеспособностъ, стопанската активностъ на отдѣлното предприятие, ще увеличимъ значението и силата на общото народно стопанство. Преуспѣването на нашата стопанска закъснѣла страна не е нищо друго, освенъ сумарниятъ резултатъ отъ преуспѣването на отдѣлните стопанства. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра) Когато поставяме въпроса за стопанската поносимостъ на социалната политика, трѣбва да разглеждаме цѣлия този двусенъ въпросъ въ неговата сжщностъ и въ неговите общи задачи. Ние не можемъ да направимъ една голѣма надстройка на нашата социална политика, тежка и непоносима за стопанската активностъ на отдѣлните предприятия. Тѣмъ току е голѣмата грижа на държавното управление да хармонизира тия задачи, да ги уеднакви, да ги постави въ паралелъ, да ги постави, преди всичко, въ миръ и разбирателство.

Слушахъ внимателно всичко, което се каза по нашата социална политика. Като министъръ на търговията трѣбваше да реагирамъ тогава, когато се повдигна въпроса за обезпечаване право на стачка на българския работникъ. Азъ съмъ отговорното лице за стопанския миръ въ нашата страна. И тогава, когато отъ трибуната на Народното събрание се прокламира лозунгъ за правото на стачка, което трѣбва да бѣде обезпечено на българския работникъ, азъ си позволихъ да реагирамъ и да прекъсна оратора, който изнасяше тази теза. Като обезпечимъ правото на стачка, ние ще дойдемъ до обезпечимъ и правото на локаутъ на работодателитъ. Не може да съществува правото на стачка,

безъ да се обезпечи правото на локаутъ. А да обезпечимъ тия права, то значи да подхвърлимъ на едно стопанско и социално сътресение цѣлата страна.

Азъ знамъ отъ кои страни се иска да се обезпечи правото на стачка. То бѣ обезпечено въ единъ документъ още отъ преди 150 години. На този документъ не е престанала да се кланя отъ тогава свѣтовната демокрация. Това е декларацията за правата на човѣка и гражданина отъ 1789 г., съ която се обезпечи правото на стачка. Отворете тази декларация, г-да народни представители, и вие ще видите, че въ чл. 2 се обезпечаватъ основните свободи на гражданина. Тамъ е казано, че задачата на всѣко едно политическо общество е да запази естествените и неотчуждими права на гражданина. А тѣ сѣ правото на свобода, правото на собственостъ, правото на безопасностъ и съпротивление на угнетението. Провѣрете, обаче, всички конституции, които се създадоха въз основа на тази декларация, и вие никъде не можете да намѣрите тази основна гражданска правдина да е изразена въ тѣхъ като едно основно право на гражданитъ. Вижете какъ постѣпва свѣтътъ.

Втората революция, която разтърси свѣта, бѣ руската революция презъ октомврий 1917 г. По подражание на французската революция, презъ м. януарий 1918 г., още въ меденитъ месеци следъ октомврийската революция, третиятъ общоруски конгресъ създаде декларацията за правата на трудещия се и експлоатиранъ народъ. По чисто подражателенъ пътъ рускиятъ народъ се опита да издигне единъ новъ социаленъ лозунгъ за свѣта и да създаде една нова декларация, на която се предвѣщаваше сждбата на декларацията отъ 1789 г. Уви, този документъ е забравенъ вече отъ свѣта. Но какво мислѣше руската революция още въ меденитъ месеци на своето осъществяване, говори единъ отъ параграфитъ на тази декларация, където не само че не се обезпечаваше правото на стачка, но, за да може да бѣде изграденъ новиятъ социаленъ животъ, се въведе задължителната работа. Нито поменъ въ тая декларация за правото на трудещия се и експлоатиранъ народъ на стачка! Декларацията влязе като съставка на конституцията на Руската федеративна социалистическа република презъ 1918 г.; тя бѣше действаща до 1936 г., когато се въведе новата Сталиновска конституция. Отворете и този документъ, г-да народни представители, и вие въ него не бихте могли да намѣрите да се обезпечаваше правото на стачка. Да го обезпечимъ у насъ, това би значило да подхвърлимъ отново на смутъ и безпокойствие стопанския миръ въ нашата страна.

Азъ зная социално-политическата доктрина, която издига този лозунгъ. Това е доктрината на социалната демокрация, която въ срѣдата на работническото бѣше изградила една отъ своите най-здрави крепости. Уви, тази крепостъ вече е разрушена и ние виждаме да се явяватъ последните нейни защитници на трибуната на Народното събрание.

Г-да народни представители! Срещу лозунга за правото на стачка азъ издигамъ други лозунгъ — правото на работа за българския работникъ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра и гласове „Браво!“) Предполагамъ, че този отзвукъ, който вие давате съ вашитъ ржкоплѣскания, е най-голѣмиятъ отговоръ, който може да се даде на лозунга, който се издига за правото на стачка. Впрочемъ, той бѣше последванъ само отъ нѣколко плахи ржкоплѣскания. (Продължителни ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра и гласове „Браво!“)

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Фондъ „Обществени осигуровки“.

Приходи.

Глава I.

Смѣтка „Злополука“.

Вноски за осигуряване въ случай на злополука.

§ 1. Отъ работодателитъ, чрезъ осигурителни марки — 27.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
§ 2. Отъ работодателитъ, чрезъ вносни листове — 15.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Отъ държавни, автономни и други обществени учреждения и фондове като работодатели, 2% върху разрешените кредити или изплатени суми за заплати, надници или възнаграждения на работници и служещи задължително осигурени, както и 2% отъ осигурителните задруги — 7.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Отъ общините като работодатели, съгласно наредбитъ-законали за общините, както и 2% върху разрешените кредити или изплатени суми за заплати, надници или възнаграждения на работници и служещи задължително осигурени при общинските стопански предприятия, по извънбюджетни кредити, отделни сметки или фондове — 1.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 5. Отъ недобори за минали финансови години — 7.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава II.

Сметка „Болестъ и майчинство“

Вноски за осигуряване въ случай на болестъ и майчинство.

§ 6. Отъ работодателите, работниците, служещите и незадължително осигурените, чрезъ осигурителни марки — 41.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. Отъ държавни, автономни и други обществени учреждения и фондове като работодатели, 2 1/2% върху разрешените кредити или изплатени суми за заплати, надници или възнаграждения на работници и служещи задължително осигурени, както и 2 1/2% отъ осигурителните задруги — 9.375.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 8. Отъ общините като работодатели, съгласно наредбитъ-законали за общините, както и 2 1/2% върху разрешените кредити или изплатени суми за заплати, надници или възнаграждения на работници и служещи задължително осигурени при общинските стопански предприятия, по извънбюджетни кредити, отделни сметки или фондове — 1.875.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

§ 9. Отъ предприемачи на обществени (на държавата, общините, автономните и други обществени учреждения и фондове) строителни предприятия, 2 1/2% върху изплатените суми за заплати, надници или възнаграждения плащани подъ каквато и да било форма на работниците и служещите задължително осигурени и ангажирани въ района на предприятието — 2.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 10. Отъ такси за жбодѣние и лѣчение членове на семействата на осигурените и на всички служители при

фонда, както и отъ частни лица на легло въ лѣчебните заведения на фонда о. о., ако има достатъчно свободни легла. За първите се заплащатъ предварително такси въ размѣръ на тѣзи предвидени за първостепенните държавни лѣчебни заведения, а за последните такси определени предварително за цѣлата година съ заповѣдъ отъ министра на търговията, промишленостъ и труда въ съгласие съ министра на финансите, н, не по-малки отъ първоразредните такива плащания въ Българското д-во „Червенъ кръстъ“ — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава III.

Сметка „Инвалидностъ и старостъ“.

Вноски за осигуряване въ случай на инвалидностъ и старостъ.

§ 11. Отъ работодателите, работниците, служещите и незадължително осигурените, чрезъ осигурителни марки — 40.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 12. Отъ държавни автономни и други обществени учреждения и фондове, като работодатели, 2 1/2% върху разрешените кредити или изплатени суми за заплати, надници или възнаграждения на работници и служещи задължително осигурени, както и 2 1/2% отъ осигурителните задруги — 9.375.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 13. Отъ общините като работодатели, съгласно наредбитъ-законали за общините, както и 2 1/2% върху разрешените кредити или изплатени суми за заплати, надници или възнаграждения на работници и служещи задължително осигурени при общинските стопански предприятия, по извънбюджетни кредити, отделни сметки или фондове — 1.875.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 14. Отъ предприемачи на обществени (на държавата, общините, автономните и други обществени учреждения и фондове) строителни предприятия, 2 1/2% върху изплатените суми за заплати, надници или възнаграждения плащани подъ каквато и да било форма на работниците и служещите задължително осигурени и ангажирани въ района на предприятието — 2.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава IV.

Сметка „Безработица“

Вноски за осигуряване въ случай на безработица.

§ 15. Отъ работодателите, работниците и служещите, чрезъ осигурителни марки — 15.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 16. Отъ държавни, автономни и др. обществени учреждения и фондове като работодатели 1% върху разрешени кредити или изплатени суми за заплати, надници или възнаграждения на работници и служещи задължително осигурени, както и 1% отъ осигурителните задруги — 3.750.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 17. Отъ общинитѣ като работодатели, съгласно наредбитѣ закони за общинитѣ, както и отъ 1% върху разрешенитѣ кредити или изплатени суми за заплати, надници или възнаграждения на работници и служещи задължително осигурени при общинскитѣ стопански предприятия, по извънбюджетни кредити, отдѣлни смѣтки или фондове — 750.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 18. Отъ предприемачи на обществени (на държавата, общинитѣ, автономнитѣ и други обществени учреждения и фондове) строителни предприятия, 1% върху изплатенитѣ суми за заплати, надници или възнаграждения, плащани по каквато и да е форма на работницитѣ и служещитѣ задължително осигурени и ангажирани въ района на предприятието — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 19. Отъ такси за разрешение на чужди поданици за оставяне на работа въ царството — 1.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава V.

Смѣтка „Вноски за фабрични лѣкари и инспекторъ-лѣкари“.

§ 20. Отъ заведения и предприятия за изплащане месечнитѣ възнаграждения на лѣкаритѣ при тѣхъ за текущата и минали години — 6.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 21. Отъ заведения и предприятия за изплащане заплатитѣ на лѣкаритѣ-инспектори за минали фин. години — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава VI.

Смѣтка „Вноски отъ държавата“.

§ 22. Отъ държавното съкровище, съгласно чл. 36 отъ закона за о. о. и чл. 42 отъ закона за н. р. о. б. — 11.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава VII.

Смѣтка „Доходи“.

§ 23. Отъ лихви на пласментитѣ на фонда „Обществени осигуровки“ — 16.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава VIII.

Глоби и случайни постъпления.

§ 24. Отъ постъпления по постановления за нарушение законитѣ за: „Обществени осигуровки“, „Хигиената и безопасността на труда“, „Наставяване на работа и осигуряване при безработица“, „Контрола на парнитѣ котли и резервоаритѣ“, „Трудовитѣ договори“ и пр. — 2.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 25. Отъ глоби налагани на работницитѣ и служещитѣ; отъ конфискации; отъ суми за свидетели и вещи лица при помирителнитѣ сѣдилища, които въ срокъ отъ една година отъ окончателното свършване на дѣлото не сѣ били поискани; отъ подарѣци; отъ завѣщания и др. — 900.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава IX.

Смѣтка „Разни“.

§ 26. Отъ такси за първоначални и периодични провѣрки на парни котли и резервоари; такси за периодични провѣрки на резервоаритѣ за смѣстени газове; такси за провѣрка на манометри и такси за произвеждане на изпитъ за машинисти и огняри: за машинисти 150 л., за огняри 100 л.; отъ издаване лични служебни книжки безъ изпитъ само на имащитѣ право за това: за машинисти 80 л., за огняри 50 л. Чуждитѣ поданици заплащатъ тѣзи такси въ двоенъ размѣръ — 2.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 27. Отъ продажба на печатани книжа: закони, правилници и формуляри; отъ марки по 5 л. годишно за продажба на работнически и работодателски осигурителни книжки; отъ продажба на лични книжки за правоспособност и пр. — 1.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстваващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

Забележка първа. Държавнитѣ, автономнитѣ и другитѣ обществени учреждения и фондове, включително общинитѣ за стопанскитѣ имъ предприятия, извънбюджетни кредити, смѣтки и фондове, внасятъ въ приходъ на фонда „Обществени осигуровки“ най-късно 30 дни отъ влизане бюджета имъ въ сила или отъ произвеждане на разходи за последнитѣ, по 8% вноски, изчислена върху цѣлитѣ разрешенъ кредитъ за заплати, надници или възнаграждения за задължително осигуренитѣ при фонда лица.

Когато изплащането на заплатитѣ, надницитѣ или възнагражденията на работницитѣ и служещитѣ, задължително осигурени при фонда става отъ параграфъ за вещественитѣ разходи, следуетъ се 8% вноски се изчисля-

затъ върху разходната брутна сума за заплати, надници или възнаграждения. Вноските се дължат и въ случаитъ, когато задължително осигуренитъ при фонда лица съ изети не направо, а чрезъ предприемачи или акорданти, независимо отъ начина на заплащане на труда на осигуренитъ: на месецъ, на день, на часъ, за извършване на определена работа и пр., както и дали плащането се извършва съ раздателна ведомостъ, съ смѣтко-разписка, по смѣтка и пр. Внасянето на вноскитъ въ фонда о. о. въ тѣзи случаи се извършва най-късно при оформяването на разходитъ.

Учрежденията, задължени да внасятъ 8% вноски направо въ фонда о. о. и общинитъ по редовнитъ имъ бюджети, се освобождаватъ отъ вноскитъ по чл. 1 „г“ отъ закона за общественитъ осигуровки.

Съответнитъ контролни органи и смѣтни палати не даватъ ходъ на разходооправдателни документи по строителни предприятия, както и на разходооправдателни документи за заплати, надници или възнаграждения на задължително осигурени при фонда лица, за които не сѣ предвидени вноски за фонда о. о.

Забележка втора. Съобщенитъ писмено отъ Дирекцията на труда и о. о. вноски на изброенитъ учреждения въ забележка първа, за минали години, по осигуровка „Злополука“ — чл. 35 отъ закона за о. о. и „Лѣкарски заплати“ — чл. чл. 22 и 24 отъ закона за х. б. т. се внасятъ въ фонда „Обществени осигуровки“, безъ глоби и лажви, най-късно 30 дни отъ влизане на съответния бюджетъ въ сила или до 30 дни отъ получаването на писменото съобщение.

Забележка трета. Началницитъ на б. к. отдѣления, счетоводителитъ и смѣтководителитъ и др. длъжностни лица, които нареждатъ за изплащането на заплатитъ, надницитъ или възнаграждения или сами ги изплащатъ на задължително осигуренитъ при фонда лица, както и касиеритъ на работническитъ осигурителни задруги, сѣ лично отговорни за всички невнесени и несвоевременно внесени по тѣхна вина на приходъ на фонда вноски.

Неиздѣлженитъ се установяватъ отъ инспекторитъ на труда и о. о. и контролоритъ по отчетността при фонда по реда на чл. 49 отъ закона за общественитъ осигуровки, чл. 43 отъ закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица и чл. 87 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията и се събиратъ наедно съ 1% месечна глоба по реда на чл. 50 отъ закона за общественитъ осигуровки.

Забележка четвърта. Постановленията на забележки 1, 2, 3 и настоящата оставатъ въ сила и действие до отмишнението имъ съ законъ.

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ забележкитъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Разходи.

Глава I.

Смѣтка „Злополука“.

Медицинска помощ, наднични обезщетения и др. за осигуренитъ въ случай на злополука.

Медицинска помощ.

§ 1. Хонораръ на лѣкари на държавна или общинска служби за прегледи на осигурени по домоветъ имъ, само кждето фонда о. о. нѣма свои лѣкари, както и за хонораръ на злѣболѣкари. Хонорарътъ се определя съ заповѣдь отъ министъра на търговията, промишлеността и труда — 50.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Лѣкарства, превъзрочни и др. санитарни материали и ортопедически сръдства — 200.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Такси за амбулаторни прегледи и лѣчение въ болнични заведения — 400.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Патни пари за лѣкуване — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Наднични обезщетения, пенсии и др. парични помощи.

§ 5. Погребални разноси — 100.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 6. Наднично обезщетение при домашно и болнично лѣчение — 1.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. Оформяване изплатени пенсии за текущата и минали години, както и за изплащане на еднократното обезщетение — 18.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Неизплатени разходи по сключеня бюдж. упражнения.

§ 8. Разходи по сключени бюджетни упражнения по глава I, включително неизплатенитъ по недостатъченъ кредитъ — 240.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава II.

Смѣтка „Болестъ и майчинство“.

Медицинска помощ, наднични обезщетения и др. за осигуренитъ въ случай на болестъ и майчинство.

Медицинска помощ.

§ 9. Заплати за служителитъ при лѣчебнитъ заведения на фонда (вижъ гл. III и IV въ обяснителната таблица на стр. 1557) — 18.000.000 л.“

Въ обяснителната таблица къмъ този параграфъ комисията направи следнитъ измѣнения:

На стр. 57 въ „Санаториуми“ следъ „1 прислужникъ“ се прибавя въ скоби: „за 12 месеци“ и кредитътъ за годишната му заплата отъ 8.280 л. се увеличава на 16.560 л.

На стр. 59 въ „Лѣчебница-диспансеръ въ Русе“, гдето е казано: „5 старши лѣкари-специалисти по: вътрешни, очни, ушни“ и пр. следъ думата „вътрешни“ се прибавятъ думитъ: „акушеро-гинекологически“.

На стр. 62 въ забележка първа, на шестия редъ, думата „инспекторъ“ се замѣня съ думата „ревизоръ“.

Други измѣнения нѣма.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 9 съ докладванитъ измѣнения въ обяснителната таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 10. Месечни възнаграждения за 52 лѣкари-лѣчители, отъ които трима по 2000 л. месечно едному; 16 по 1500 л.

месечно едному; 15 по 750 л. месечно едному и 18 по 500 л. месечно едному, както и 7% вноски за фонда о. о., съгласно чл. чл. 35 „б“ и 38 от закона за о. о.; хонораръ на лѣкари консултанти и на лѣкари на държавна или общинска служби за прегледи на осигурени по домоветъ имъ, само кждето фонда о. о. пѣма свои лѣкари; рентгенови прегледи, снимки и др.

Хонорарътъ на лѣкаритъ и пр., както и такситъ за рентгенови прегледи и снимки се определятъ отъ министъра на търговията, промишлеността труда — 1.000.000 л.

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Има направено предложение отъ г-нъ Донсузовъ и отъ г-нъ д-ръ Даскаловъ въ смисълъ, § 10 да се измѣни така: „За изплащане на лѣкарски хонорари при свободенъ лѣкарски изборъ — 203.000 л.“. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 10, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 11. Хонораръ на зѣболѣкари, месечни възнаграждения на такива по 4060 л. месечно едному, както и за 7% вноски за фонда о. о. на сѣщитъ, съгласно чл. чл. 35 „б“ и 38 отъ закона за о. о. Хонорарътъ се определя съ заповѣдь отъ министъра на търговията, промишлеността и труда — 2.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 12. Хонораръ на акушерки. Хонорарътъ се определя съ заповѣдь отъ министъра на търговията, промишлеността и труда — 800.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 13. Изплащане разходитъ за легла, храна, превозъ, пѣтни пари и такси за бапи за изпратенитъ осигурени на курортно лѣчение — 4.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 14. Покупка на лѣкарства, санитарни материали, фотографически филми и др. за нуждитъ на аптекитъ при лѣчебнитъ заведения на фонда о. о. — 3.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 15. Изплащане отпуснатитъ на осигуренитъ отъ концесионни аптеки лѣкарства, санитарни материали и др. — 5.500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 16. Доставка на хранителни материали за болнитъ и персонала при болницата „Царица Йоанна“ въ София и санаториума за грѣдоболни край гр. Пещера, както и за порционни пари на милосърдитъ сестри-посетителки при лѣчебнитъ заведения на фонда — 5.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 17. Такси за амбулаторни прегледи и лѣчение въ болнични заведения и санаториуми — 4.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 18. Пѣтни пари за лѣкуване — 1.200.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Наднични обезщетения и др. парични помощи.

§ 19. Погребални разноски и 75-дневна парична помощ — 800.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 20. Наднично обезщетение на осигуренитъ при домашно, болнично и курортно лѣчение — 13.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Веществени разходи.

§ 21. Наемъ на помѣщения — 700.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 22. Такси за вода, сметъ, каналь и др., отопление, осветление и електрическа енергия — 1.600.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 23. Канцеларски разходи, застраховка на движими и недвижими имоти и др. — 500.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 24. Поддържане имуществото, прае, миене, чистене, дезинфекция, материали и др. за сѣщата цель — 800.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 25. Преустройство и поддържане на собственитъ сгради на фонда служещи за лѣчебни заведения и уреждане градинитъ при тяхъ — 1.200.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 26. Доставка на коне и др. добитъкъ — 20.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 27. Разходи за храна на добитъка и подковаването му, поддържане камюнеткиѣ, гуми, бензинъ, масло и пр., както и за храна на опитни животни: овни, зайци, морски свинчета и пр. — 200.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 28. Облѣкло, обуша и др. на служителитѣ — 200.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Неизплатени разходи по сключени бюджетни упражнения.“

§ 29. Разходи по сключени бюджетни упражнения по глава II-ра, включително неизплатенитѣ по недостатъченъ кредитъ — 3.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава III.“

Смѣтка „Инвалидност и старостъ“.

Пенсии за старостъ, за инвалидност и за смъртъ на осигуренитѣ.

§ 30. Оформяване на изплатени пенсии за „Инвалидностъ“ и за „Смъртъ“ за текущата и минали години — 9.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 31. Оформяване на изплащане пенсии за „Старостъ“ за текущата и минали години — 2.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава IV.“

Смѣтка „Безработица“.

Парични обезщетения.

§ 32. Парични обезщетения при безработица и пѣтни пари за настаняване и връщане въ мѣстожителството си при безработица — 39.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Неизплатени разходи по сключени бюджетни упражнения.“

§ 33. За разходи по сключени бюджетни упражнения по глава IV, включително неизплатенитѣ по недостатъченъ кредитъ — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава V.“

Подпомагане социални инициативи.

§ 34. Парични помощи на съюзи и благотворителни дружества за поддържане приюти, трапезарии за работни-

чески деца и пансион за работници-юноши, на сѣщитѣ рибено масло и др. препарати за усиждане, чрезъ лѣчебницитѣ — диспансери на фонда; подпомагане на работнички родилки, субсидиране на оригинални трудове по социални въпроси — всичко 30.000 л. — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава VI.“

Смѣтка „Фабрични лѣкари“.

Месечни възнаграждения на фабричните лѣкари.

§ 35. Месечни възнаграждения на лѣкаритѣ назначени въ предприятия и заведения за текущата и минали години, както и за 7% вноски за фонда о. о., съгласно чл. чл. 35 „б“ и 38 отъ закона за о. о.

Месечното възнаграждение и мѣстослуженето на лѣкаря се опредѣлятъ съ заповѣдь отъ министра на търговията, промишлеността и труда — 7.055.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Има направено предложение отъ г-нъ Донсузовъ и отъ г-нъ д-ръ Даскаловъ въ смисълъ: (Чете) „Кредитътъ по този параграфъ отъ 7.055.000 л. да се намали на 3.500.000 л., а останалитѣ 3.555.000 л. да се предвидятъ за свободенъ лѣкарски изборъ по новъ § 35-а“. Това предложение е въ връзка съ предложението имъ по § 10. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 35, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава VII.“

Движими и недвижими имоти за Дирекцията и инспекциитѣ на труда и о. о. и лѣчебнитѣ заведения.

§ 36. Купуване инвентарни предмети и покъщнина, превозни сѣдства и пр. за дирекцията и поддѣленията ѝ; медицински и други апарати и инструменти; лѣкарски престилки, работни комбинезони и др. за обезавеждане на лѣчебнитѣ заведения на фонда о. о. — 3.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 37. Довършване постройката на лѣкарски и домакински сгради при санаториума край гр. Пещера, включително всички инсталации и телефонна линия за сѣщия — 600.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 38. Постройка на трудови палати, включително, всички инсталации, въ гр. Пловдивъ, на обща стойност до 12.000.000 л.; въ гр. Габрово на стойност до 6.000.000 л.; въ градоветъ Хасково и Дупница на стойност до 5.000.000 л. — 24.000.000 л.“

Въ края на текста на този параграфъ се прибавятъ думитѣ: „и Кърджали на стойност до 2.000.000 л.“, като кредитътъ си остава сѣщиятъ — 24.000.000 л.

Председателствуващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 38 съ добавката въ текста, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 39. Довършване оградата, цѣлтарника, жилището на градинаря, доставка на елеватори и преустройство на парнитѣ котли и пр. въ болницата „Царица Йоанна“, както и за доплащане възнаграждението на архитектъ-рѣководителъ — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателстващ Георги Марков: Който приемат § 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„Глава VIII.

Разходи за личния състав при Дирекцията и инспекциите на труда и обществените осигуровки.

§ 40. Заплати за служителите при Дирекцията и инспекциите на труда и обществените осигуровки (вж. глави I и II въ объяснителната таблица на стр. 1557) — 19.500.000 л.

Въ объяснителната таблица по този параграф комисията направи следните измѣнения:

На стр. 47, заплатата на директора на труда е изравнена съ заплатата на другите директори въ Министерството на търговията — 9.900 л. месечно, вмѣсто 9.300 л.

Най-долу на същата страница се прибавя: (Чете) „Забележка. Чл. 3, алинея първа отъ наредбата-законъ за бюджета на държавата за 1936 бюджетна година нѣма приложение по отношение заплатата на директора“.

На стр. 54, вмѣсто „Смолян“ става „Райково“ — значи, инспекцията се премѣства въ Райково.

Ще се направятъ съответните поправки и въ сборовете.

Председателстващ Георги Марков: Ще се направи отъ комисията съответната поправка въ общия сборъ, съобразно увеличението, което се прави.

По този параграфъ има предложение отъ народния представител г-нъ Христо Георгиевъ.

Имате думата, г-нъ Георгиевъ.

Христо Георгиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вземамъ думата противъ увеличението, което се прави по този параграфъ на заплатата на директора на труда и обществените осигуровки. Не познавамъ нито човѣка, нито службата му.

Никола Василев: Защо приказвашъ тогава?

Христо Георгиевъ: Не съмъ противъ него, а противъ една система, която се въведе тукъ въ Народното събрание.

Човѣчеството върви по своя пъкъ, повлѣяно винаги отъ великите негови сили, отъ голѣмите мислители. Тѣзи мислители сж ни посочили много, примѣри, които трѣбва да следваме. Само единъ отъ тѣхъ ще ви припомнимъ.

Философътъ казва: „Ако направимъ единъ естетически и социологически анализъ на най-великата творба на знаменития германски поетъ-философъ Гьоте — неговия „Фаустъ“ — ще намѣримъ тамъ като основна идея нѣщо скъпо за всѣки, който въ класата на онеправданите и ограбените вижда живата сила на човѣчеството и центъра на своята дейностъ за повече човѣчностъ и за възходъ.“

Тамъ въ живи образи, красота и поезия се прокарва схващането, че само нашата служба за доброто на всички, нашата отзивчивостъ къмъ страданията и нашиятъ потикъ да се жертвуваме за многото ония, които гинатъ въ нѣмотия и въ духовенъ мракъ, ще ни дадатъ да почувствуваме трѣпката на великъ празникъ и щастие, а не нашите егостични радости, блага и домогвания.

Кажете, г-да народни представители, какво правимъ ние тукъ? Съ какво се занимаваме? Общъ е потикътъ въ цѣлия народъ противъ голѣмите заплати, противъ голѣмите пенсии. Ето, стана вече осемъ месеци тукъ ние оплакваме сѣдбата на малките и на дребните съществування. Ние не се смутиме, че providението ще ни накаже, че земята ни, неполѣнна цѣла година, ще изгори, и вмѣсто да говоримъ за нейното оросяване, се заловихме да оросяваме само голѣмите служби, само голѣмите заплати. (Ржкоплѣскания отъ лѣво) Ако вземете да намалите съ 50% заплатите, азъ ви увѣрявамъ, че едва ли биха се намѣрили въ България 5 или 10% отъ чиновниците, които ще напуснатъ службите си. И ако тѣ ги напуснатъ, ще има веднага съ кого да ги замѣстятъ.

Но, г-да народни представители, азъ не желая да кажа, че това трѣбва да стане. Искамъ да кажа, че тѣ нѣма да ги напуснатъ, защото вънъ отъ държавната трапеза е пусто, нѣма хлѣбъ, нѣма блага, нѣма сръдства и условия за съществуване.

Е добре, щомъ като всичко това е така, какво правимъ ние за ония, които не сж на държавната трапеза? До кога ще изпробваме извора на нашата благодатна земя, за да даваме на преситените и нахранените?

Искамъ да констатирамъ единъ фактъ, който всички добросъвестно трѣбва да признаемъ. Навсѣкжде се агитираше, че правителствата следъ 19 май, въ разстояние на 4 години, докато България бѣше безъ Парламентъ, при липса на парламентаренъ контролъ, разсипвали, разхищавали народните сръдства, неконтролирани отъ никого. Трѣбва, г-да, да признаемъ горчивата истина, че ние, отъ както дойдохме тукъ, разхищаваме много повече държавните сръдства. Ако на единъ министъръ Гуневъ, когото тукъ наричаха финансовъ диктаторъ на България, не можешъ кой чиновникъ да му се наложи и да го изнасили, цѣлъ единъ Парламентъ заплашватъ да го изнасятъ. Тукъ съдбовете на това мнозинство, като г-нъ Стателовъ, като г-нъ Иванъ Петровъ, се обявиха противъ това разсипничество. Г-нъ Стателовъ вчера извика тукъ отъ тая трибуна: „До кога ще се правятъ тия срамни пазарлъци? До кога ще се правятъ тия повишения по хрумвания — на тоя приятел, на оня симпатиченъ?“

Сирко Станчевъ: Ясно, ясно!

Христо Георгиевъ: Вие намалихте заплатата на единъ председател на Върховната смѣтна палата, на г-нъ Красновски, а увеличавате заплатата на разни директори и инспектори, за да имъ се подравни ранга, да имъ се издигне престижа. До кѣде отидохме? Само по бюджета на Дирекцията на желѣзниците се даватъ 114 милиони лева за увеличение на заплати. (Ржкоплѣскания) До кѣде ще стигнемъ по този начинъ?

Никола Контевъ: Лъжешъ! Недей приказва!

Христо Георгиевъ: Кой смѣта, че българскиятъ народъ би ни ржкоплѣскалъ и би ни посрещналъ съ радостъ, ако узнае, че се грижимъ само да увеличимъ заплатите на ония, които получаватъ по 10.000 л. месечно? По пресмѣтания на капацитети тукъ се установява, че сръдните доходи въ България за една цѣла година е 3.000 л. на лице, а може би нѣкои не получаватъ и 1.000 л. годишенъ доходъ. Тогава какъ можемъ да даваме 100.000 или 200.000 л. на единъ човѣкъ?

Министърътъ на финансите г-нъ Божилоръ вчера ви каза: „Отпустнахме му края!“ Той не иска навѣрно да си навлѣче прозвището финансовъ диктаторъ и остави на васъ да решавате, и вие сами почнахте да увеличавате заплати.

За заплатите на чиновниците ще трѣбва да се изработи единъ цѣтъ, независимо отъ това, коя е личността, която ще заеме службата. А вие почнахте по симпатии и антипатии да определяте заплатите. На Ивана ще увеличавате, на Драгана ще намалявате. Нашъ ли е — дайте му!

Никола Контевъ: Нѣма наши и ваши.

Христо Георгиевъ: Онези день увеличихте заплатата на директора на Експортния институтъ, за да се приравнятъ съ директора на Храноизноса. Трѣбва да се разбере веднажъ за винаги, че директорътъ на Храноизноса е извънъ всѣка категория, че той управлява цѣла стопанска България, че за него и 12.000 л. на месецъ сж малко, защото той се грижи за прехраната, за основната храна на всички — и на производители, и на непроизводители, на работници и на земеделци, на занаятчии и търговци. Неговата служба е неопишвано голѣма. Нѣма защо всѣки единъ, който носи името директоръ, да го приравняваме съ него.

Димитър Търканановъ: Ще увеличимъ и неговата заплата. Направй предложение за 20.000 л. месечно!

Христо Георгиевъ: Когато преди нѣколко дни се разискваше въпроса за увеличаване на инвалидните пенсии, г-нъ Славейко Василевъ се мотивира между другото и съ това, че съ увеличаването пенсията на инвалидите се въоръжава морално нашиятъ народъ. Е добре, вие, които увеличавате тия и безъ това голѣми заплати, съ това въоръжавате ли морално българския народъ? Днесъ, когато ржководителитъ на свѣтовната политика говорятъ всѣки день само за война и треперятъ предъ нейния призракъ, ние се занимаваме още съ празни работи, а не мислимъ за моралното въоръжение на нашия народъ.

Сирко Станчевъ: Нѣма празни работи, бай Христо. Ние работимъ тукъ.

Димитър Търканановъ: Съ празни работи не се занимаваме тукъ.

Председателстващъ Георги Марковъ: (Звъни)

Христо Георгиевъ: Ако одного отъ г-да министритъ наричаме финансистъ, другъ — земеделецъ-стопанинъ, азъ мисля, че министритъ на търговията, г-нъ Кожухаровъ, е 100-процентовъ политикъ. Той много добре знае какво е настроението всрѣдъ маситъ, всрѣдъ българския народъ противъ тия порядки, които създадохте вие тукъ.

Азъ искамъ отъ него, както и отъ г-нъ министра на финанситъ, да оттеглятъ това предложение за увеличение заплатата на директора на труда. Да се спратъ тия работи, тия порядки оттукъ нататъкъ. Ако тѣ не искатъ да направятъ това, азъ моля г-нъ министъръ Божиновъ да вдигне оная морална министерска тежестъ, която тежи върху народното представителство, и да каже: азъ не правя въпросъ на доверие, гласувайте по съвестъ и поемете вие цялата отговорност!

Димитъръ Кушевъ: Това е хубаво.

Председателстващъ Георги Марковъ: (Звъни)

Димитъръ Кушевъ: Заключениеето, бай Христо?

Христо Георгиевъ: Г-да народни представители! Вие знаете, че на 19 май неговитъ автори казаха: ние не сме противъ демокрацията и парламентаризма изобщо, а сме противъ изродения парламентаризъмъ, и ще трѣбва, казваха тѣ, единъ периодъ отъ време за озонирание на обществената атмосфера. Но бая дълго стана! Четири години се озонира нашата атмосфера, че на озонъ се наситихме. Недейте тласка България къмъ новъ 19 май. Недейте повече да отиваме нататъкъ. И нашитъ правници въ една резолюция казаха, че хубавата България е изгубила физикономията си на правова държава. Недейте да злоупотребяваме съ търпението на българския народъ, защото и то има граници. Тежко и горко на оня, който не се вслушва въ желанието на българския народъ. Азъ се надявамъ, г-да народни представители, че ще се освободите отъ всѣкакъвъ мораленъ гнѣтъ, отъ всѣкакви симпатии и антипатии и по съвестъ ще отхвърлите това предложение, като оставите заплатата на директора на труда такава, каквата е била първоначално предвидена въ бюджета, представенъ отъ г-нъ министра.

Тукъ единъ народенъ представител обвини г-нъ министра на финанситъ, че бюджетътъ му билъ класовъ. Може бюджетътъ му да има такъвъ характеръ, но какво морално право иматъ да го осмѣждатъ ония, които се мъчатъ да правятъ тоя бюджетъ все повече и повече класовъ! (Ръкоплѣскания) Не можемъ да пропиеваме нашитъ грѣхове на друго. Азъ се надявамъ, г-да народни представители, че ще се проникнете отъ съзнанието и ще разберете, че азъ нѣмамъ никакво настроение противъ когото и да било, а че изхождамъ само отъ мнитъ разбирация за дългъ и честъ. (Ръкоплѣскания отъ лѣво)

Председателстващъ Георги Марковъ: (Звъни) Ще пристѣпимъ къмъ гласуване предложението на г-нъ Христо Георгиевъ по § 40, което се състои въ следното: заплатата на директора на труда да не се увеличава, а да остане такава, каквата първоначално е била предвидена въ бюджетопроекта — 9.300 л. месечно.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: Увеличена е отъ бюджетарната комисия, а не отъ нѣкои министри.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ предложението на Христо Георгиевъ, заплатата на директора на труда да си остане такава, каквата е по бюджетопроекта, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 40 отъ бюджетопроекта, заедно съ обяснителната таблица, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 41. Пътни и дневни пари за командировани длѣжностни и частни лица — 1.600.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 41, както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 42. Възнаграждение на частни лица за участие въ помирителнитъ съдилища и др. комисии, създадени чрезъ

закошъ или правилникъ и въ награждение на вещи лица, призовани отъ помирителнитъ съдилища — 200.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 42, както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 43. Парични помощи за лѣкуване на платни служители по ведомството на Дирекцията на труда и о. о. и парична помощ за погребение на починали такива — 50.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 43, както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 44. Облѣкло, обуща и др. на служителитъ — 170.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 44, както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

Глава IX

Веществени разходи за Дирекцията и инспекциитъ на труда и общественитъ осигуровки.

§ 45. Наемъ на помѣщения — 1.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 45, както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 46. Отопление, освѣтление и такен за вода, смѣтъ, каналъ и др. за собственитъ сгради на фонда — 400.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 46, както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 47. Канцеларски разходи, поддържане инвентара, застраховка, превозъ на инструментитъ на инспекторитъ инженери и техници, храна на добитъка и др. — 1.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 47, както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 48. Поддържане на сградитъ на инспекциитъ на труда и о. о. — 200.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 48, както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 49. Печатане на осигурителни марки, книжа и др. — 3.500.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Георги Марковъ: Които приематъ § 49, както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 50. Купуване на книги и списания — 50.000 л.“
Безъ измѣнение.

материали и др. откритиѣ собствени аптеки и аптекитѣ при лѣчебнитѣ заведения на фонда.

Забележка четвърта. Фондът „Обществени осигуровки“, като член на Българското аптекарско кооперативно дружество, може да си достави всички необходими за аптеките му лекарства, санитарни материали и др. и от същото дружество, независимо от размера на тяхната стойност.

Забележка пета. Министерът на търговията, промишлеността и труда определя със наредба кои длъжностни лица и кои членове от семейства им могат да се ползват с безплатна храна въ готовъ видъ, както и с безплатна квартира, ако има такава, включително отопление и осветление, и разчита на последната.

Същият определя съ наредба служителитѣ, както и вида и размѣра на облеклото, което сѣржитѣ носятъ презъ време на изпълнение служебнитѣ имъ задължения, доставено за смѣтка на фонда.

Забележка шеста. Всички щатни служители по ведомството на Дирекцията на труда и о. о. се дѣкуватъ безплатно или за сѣтка на фонда О. о. въ всички лѣчебни заведения въ страната и отъ всички лѣкари и жѣболѣкари на служба при фонда о. о. и получаватъ безплатно лѣкарства и др. отъ аптекитѣ, които обслужватъ фонда о. о. или отъ аптекитѣ при лѣчебнитѣ заведения на фонда, а семейства имъ се ползуватъ безплатно само отъ прѣгледъ и амбулаторно лѣчение: въ домоветѣ имъ, въ амбулаторнитѣ на всички лѣчебни заведения на фонда о. о. или въ кабинетитѣ на всички лѣкари и жѣболѣкари на служба при последни. Сѣщитѣ могатъ да се приематъ на легло въ лѣчебнитѣ заведения на фонда о. о. срещу заплащане такситѣ предвидени за държавни първостепенни лѣчебни заведения.

Забележка седма. Всяко дружество и пр., подпомогнато с парична помощ от фонда о. о въ края на годината представя докладъ за начина на изразходването на отпуснатитѣ суми и постигнатитѣ резултати.

Забележка осма. Вземания от фонда „Обществени осигуровки“, по смѣтка „Злополука“ — гл. I-ва, съ изключение на пенсии по смѣтка „Болестъ и майчинство“ — гл. II-ра, съ изключение на заплатитѣ и веществениѣ разходи и по смѣтка „Безработица“ — гл. IV-та, трѣбва да бждатъ предадени наедно съ съответнитѣ разходооправдателни документи предъ надлежитѣ инспекции „на труда и о. о.“ въ срокъ шесть месеци, считанъ отъ края на месеца, за който се отнасятъ. Поисканитѣ по-късно не се изпълнѣватъ.

Забележка девета. Постановленията на забележки I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII и настоящата оставатъ въ сила и действие до отмиъненіето имъ съ законъ“.

Безъ измѣненіе.

Председателстващъ Георги Марковъ: Който приема забележките, както се прочетоха, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ бюджетопоекта на Експортния инсти-
тутъ.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)
„Експортенъ институтъ“

Председателстващъ Георги Марковъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Кушевъ — за 15 минути.

Димитър Кушев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Бюджетопроектът на фондоевъ, както е предложен, обхваща една твърде голяма материя и ние трябва да съжялваме, че времето е много кратко и не можем да се изкажемъ по-свободно. Азъ се записахъ да говоря по бюджетопрокта на Експортния институтъ, защото досега не сме имали възможностъ, макаръ и да разглеждахме бюджета на Министерството на търговията, да обхванемъ цялата материя по нашия експортъ и по нашата търговска политика въобще.

Когато говоримъ за търговската политика на нашата страна и специално за експортната ни търговска политика, ние не можемъ да разглеждаме въпроситъ изолирано, а трѣбва да ги свържемъ съ развитието на народното стопанство и по-специално на земеделското стопанство, защото 97% отъ нашия износъ е на чисто земеделски произведения, и като така, износната ни търговия е свързана съ развитието на земеделското стопанство и съ неговата рентабилностъ.

192*

Забележка трета. Алтечният склад при Дирекцията на труда и о. о. снабдява съ държавата, санитарията

Отъ тая трибуна се говори твърде много за земеделското стопанство и се разглеждаха въпросите за неговата организация, за неговото техническо подобрене. Но ние въ Парламента не можем на широко да се занимаваме съ техническите подобрения въ нашето земеделско стопанство и не бива да правимъ туй. Насъ трѣбва да интересуваме повече въпросътъ за създаването на организационенъ планъ за цѣлостното народно стопанство, да поставимъ въ този планъ земеделското стопанство на мѣстото му и следъ туй да организираме помощните занаяти, каквато е износната търговия, чрезъ която трѣбва да се стремимъ да получимъ колкото е възможно повече доходъ отъ земеделското стопанство.

Мнозина надаватъ повикъ: назадъ къмъ селото, назадъ къмъ земеделското стопанство, да останатъ българските синове въ това стопанство, да го подобрятъ и да работятъ въ него щастливи и доволни!

Въ сжщностъ, ако направимъ единъ прегледъ на нашето земеделско стопанство и видимъ какъвъ е неговиятъ рентабилитетъ, ще останемъ съ убеждението, че българскиятъ селянинъ върши единъ голѣмъ подвигъ, като все пакъ се държи, крепи на тая земя и не я напуска, по обясними причини: може да отиде да работи другаде и затова стои тамъ. Ония селяни, които могатъ да станатъ нѣкъде разсилни или спирачи по желѣзницитѣ, бждете увѣрени, че лесно напускатъ земеделското стопанство, макаръ че иматъ 80 или даже 100 декара земя, само и само да получаватъ заплатата по 1.000—1.200 л. месечно.

Ето голѣмиятъ въпросъ, който се поставя предъ българските общественици и най-вече предъ представителитѣ на българския народъ: нашето народно стопанство да стане рентабилно.

То не може да стане рентабилно, ако ние не дадемъ правилна организация на външната ни търговия. А за да бжде тая организация правилна, ние, и да не желаемъ, сме длъжни да обрнемъ вниманието на търговската политика, по-специално на търговските договори на нашата държава съ другитѣ държави. А когато ние вникнемъ въ търговските договори на нашата държава, безсъмнено ще се изпрѣчи предъ насъ голѣмиятъ въпросъ за нашата индустрия.

Отъ трибуната се говори за нашата индустрия. Казаха се ласкави думи. Г-нъ министърътъ на финанситѣ говори за качествата на индустриалеца и го похвали. Ние не можемъ да оспоримъ тия качества. Безсъмнено, нашиятъ индустриалецъ е предприемчивъ, работливъ, прави икономии отъ устата си, за да трупа въ индустрията. Обаче не можемъ веднага да не забележимъ, че нашата индустрия се е развила при едно голѣмо покровителство и затова сме създали на много мѣста индустрии, които сж въ вреда на нашето земеделско стопанство.

Уважаеми г-да народни представители! Ние ще трѣбва да се изяснимъ по въпроса за връзката между нашата индустрия и земеделието. Азъ искамъ, г-нъ министърътъ на финанситѣ, който каза много ласкави думи за нашата индустрия, да се изясни повече по този въпросъ. Ние посрещнахме съ твърде голѣмо задоволство експозето, което той направи въ Парламента, а особено думитѣ му, че ще се работи най-много и най-вече за широкитѣ трудови маси, за подпомагането имъ въ тѣхния поминѣкъ. Безсъмнено това не изключва подпомагане на индустрията, но щомъ той каза тия думи за българската индустрия въ последната си речъ, длъженъ е да изясни своето становище, за да се разберемъ окончателно.

Азъ стоя на становището, че когато сключваме търговски договори, въ интереса на цѣлото наше народно стопанство и особено въ интересъ на нашето земеделско стопанство е да определямъ точно мѣстото на индустрията и да подпомагаме онази индустрия, която трѣбва неуремѣнно да бжде насърдчавана. А за мене това се изразява въ следните нѣколко точки.

Първо, ние ще трѣбва да насърдимъ всички онѣзи индустрии, които сж непосредствено свързани съ земеделското стопанство и черпятъ своитѣ сурови материали отъ него. Второ, ще правимъ жертви за индустрии, които сж необходими за народната отбрана и за народното здраве. Трето, всички останали индустрии, понеже вече сж получили достатъчно покровителство, за въ бждеще ще трѣбва да се приспособятъ къмъ свѣтовната конкуренция и ако сж целесообразно организирани, за да работятъ, безъ да създаватъ голѣми грижи на държавата — добре; а ако не сж така организирани, ще трѣбва да изчезнатъ отъ обсага на голѣмото покровителство, за да можемъ да развиемъ свободно и добре земеделското стопанство.

Уважаеми г-да народни представители! Неправилното организиране на нашата индустрия и прѣкомѣрно голѣмитѣ облаги, които се даваха на тая индустрия въ мина-

лото, които ѝ се даватъ и понастоящемъ, чрезъ регулирането на вноса отъ Българската народна банка, сж въ ущърбъ на нашето земеделие, защото, ограничавате ли вноса на известни индустриални произведения, ние нѣмате възможностъ да пласирате земеделски произведения въ чужбина, т. е. ограничавате земеделското производство.

Както казахъ преди малко, по въпроса за насърдението на индустрията ще трѣбва да се установи една държавна политика, като се държи смѣтка, и то сериозна смѣтка, за рентабилността на земеделското производство. Азъ не искамъ да бжда голословенъ и да говоря само общи приказки. Ще се позова на „Вестникъ на вестницитѣ“ отъ 13 юний 1938 г., въ който се дадохъ данни за финансовата политика на нашата държава. Въ специална колона, кждето сж поставени и ликоветѣ на началника на митницитѣ г-нъ Петровъ и на неговия помощникъ г-нъ Асенъ Ивановъ, се казва следното за българската индустрия: (Чете)

„Настѣпва новъ периодъ въ вносната ни политика, периодъ за ограничаване на вносната търговия чрезъ валутни мѣрки“.

По-нататѣкъ се казва: (Чете)

„Всички тѣзи усилия предпазиха мѣстното производство отъ силната конкуренция на чужбина, обаче това се изрази въ единъ протекционизмъ, който е вече въ вреда на нашето цѣлостно народно стопанство и по-специално на земеделското производство“.

Щомъ хора отъ Министерството на финанситѣ, ръководители на митницитѣ, заявяватъ, че е вече крайно време да се спре този протекционизмъ, колко повече ние, които въ голѣмата си частъ представляваме българския народъ, заетъ въ земеделското стопанство, имаме задължението да искаме ревизия на политиката въ това отношение, за да спасимъ главния изворъ на блага въ нашата страна — земеделското стопанство.

Бихъ могълъ да се позова на статията на д-ръ Чакаловъ, помѣстена въ книга № 2 на Статистическия институтъ при нашия Университетъ отъ 1937 г., кждето на стр. 88 той казва: (Чете) „Общо частта на селското стопанство, която се припада отъ 1924 до 1929 г. като националенъ доходъ, е около 57%, когато индустрията, напротивъ, увеличава своето процентно участие презъ кризисното време отъ 5.2 на 8%“.

По-нататѣкъ, на стр. 91, той казва: (Чете)

„Докато доходътъ на селскитѣ стопани на глава намаля въ сравнение съ 1928 г. на повече отъ два пѣти, доходътъ на индустриалцитѣ дори презъ 1931 и 1932 г. расте поради ограниченията въ вноса“.

И най-после, на стр. 93, казва: (Чете)

„Отъ общия брой на активното население селското е 80%, а получава едва 50% отъ националния доходъ, когато индустрията, заедно съ занаятитѣ, които сж едва 5 1/2% отъ активното население, получаватъ 15% отъ националния доходъ“.

Г-да народни представители! Тѣзи данни сж дадени отъ съвършено неутрални хора. Това сж научни изследвания, и когато българскиятъ народенъ представител ги има на ръка и ги проучва и систематизира, той не може да не дойде до тѣзи заключения, до които идвамъ азъ — че нашата индустрия ще трѣбва да бжде поставена на едно ясно определено мѣсто, за да се създаде възможностъ за хармонично развитие на всички стопански ограсли въ нашата страна. А това значи, че когато се сключватъ търговски договори, не може да не се държи смѣтка за това развитие. Не може да не се пожелае и една корекция на митническата тарифа; не може да не се направятъ улеснения на онѣзи, които искатъ да продаватъ своитѣ произведения въ България, за да можемъ да намѣримъ пласментъ на производството на българския земеделецъ, на българския селски стопанинъ.

Г-да народни представители! Въ това отношение има да се грижи твърде много Експортниятъ институтъ, съ чийто бюджетъ ние днесъ се занимаваме. Този институтъ бжде създаденъ съ законъ въ 1930 г., но тогава, поради неподготвеностъ въ Министерството на търговията или поради слаба заинтересованостъ къмъ износната търговия, не можа да се извърши абсолютно нищо, и той не видѣ животъ. Министерството на земеделието бжде принудено само да създаде служба за експортната търговия и контрола върху нея отъ 1931 до 1935 г. И длъжа да ви съобща, че Министерството на земеделието съ наличния си персоналъ, който имаше по онуй време, ръководи износната търговия — т. е. замѣстваше Експортния институтъ — безъ да похарчи нѣкакви срѣдства за извършенъ герсоналъ. Споредъ констатацията на компетентни лица, износители, до 1934 г. тази работа функционираше отлично.

Въ 1935 г. се намъри за нужно да се създаде Експортният институт. Прекрасно! Този институт си зададе за задача да организира по-добре износната търговия, като продължи дейността на Министерството на земеделието. Но аз съм очуден днес, когато се представява един такъв голъм бюджет за него. След като имаше 77 чиновници, тази година тй стават 97 души — едно грамадно увеличение. Защо става това? Защото не е достатъчно само централно ръководство, а Експортният институт трябва да организира своите служби така, че да влезе въ онзи функция на контрол и организация на износа, която функция изпълняваше Министерството на земеделието съ свои чиновници. Тукъ се явява една двойствена служба. Ще трябва следващата и по-следващата години Експортният институт да увеличи чиновническия си персонал така, че да стане второ министерство. Разбира се, нашата страна не може да понесе подобни разходи, не може въ никой случай да създава двойни, тройни, четвърти служби, когато тйзи служби могат да се изпълняват от наличния състав на едно министерство, какво въ случая е Министерството на земеделието.

Моето становище въ туй отношение — аз съм ръководил службата по износа при Министерството на земеделието и съм работил съ тйзи хора въ продължение на три-четири години на времето — е да не се предвижда специален персонал за Експортния институт, а да се използва личният състав на Министерството на земеделието. Българските агрономи и българските ветеринарни лъкари не трябва да се ограничават само съ една техническа работа — да се грижат за подобренieto на земедълското производство — а трябва да се грижат и за пласмента на земедълските произведения. Тй имат дълг да се занимават и съ този пласмент, и затуй още преди 30—40 години българските агрономи създадоха кооперацията, затуй и българските ветеринарни лъкари следят най-грижливо пласмента на произведенията на земедълското стопанство. Когато тй дават задача на това стопанство да произвежда известни артикули, ако последва несполука, бждете увърени, че никой нма да отиде да търси експортора и Експортния институт, а всъки ще търси агронома и ветеринарния лъкар долу, който следи непосредствено производството. И затуй още на времето ние обявихме: първо, Министерството на земеделието трябва да следи производството до неговия пласмент, и, второ, същото министерство има задължението да следи за доставката на всички онзи артикули за земедълското стопанство, които имат масовъ характер.

Председателстващъ Георги Марковъ: (Звъни) Минаха 15-ти минути.

Димитър Кушевъ: Азъ имамъ половинъ часъ за говорене. Дълга да се извиня, че говоря повече отъ 15 минути, обаче трябва да кажа, че бяхъ записанъ осми по редъ по бюджета на фондоветъ, но по едно недоразумение Бюрото е сложило въ листата на записанитъ да говорятъ г-нъ Иванъ Бояджиевъ, вмѣсто менъ — безъ азъ да зная. Впоследствие г-нъ председателятъ ми каза, че ще ми даде да говоря половинъ часъ по този бюджетъ, за да мога отчасти поне да кажа какво мисля по този въпросъ.

Никола Василевъ: По този въпросъ говорихте, чухме Ви; сега повтаряте.

Димитър Кушевъ: Ясно е, както казвате вие отъ мнозинството! Безъ съмнение тия въпроси, особено за износители-търговци, съ много ясни, но съставътъ на Парламента е толкова широкъ; може би 90% отъ насъ не сж търговци-износители, а иматъ други професии, така че за тйхъ въпроситъ не сж имъ много ясни.

Никола Василевъ: Не съмъ износителъ

Димитър Кушевъ: Г-нъ Василевъ! Съ Васъ всекога можемъ да се обяснимъ, но на трибуната ще трябва да изнеса нѣкои нѣща, които ще допълнятъ онова, което съмъ казалъ по тия въпроси, затуй моля още малко търпение.

Г-да! Втори въпросъ, въ връзка съ износа, е въпросътъ за спора между търговцитъ и така нареченитъ кооперации или обществени организации. Ние се отнасяме съ симпатии къмъ всички, които се явяватъ пионери на нашия износъ. Ние не желаемъ да правимъ дѣленie между търговцитъ, кооператоритъ или държавата, когато желае да извърши нѣщо. И като казвамъ държавата, азъ разбирамъ обществеността, която може да се прояви. Азъ апелирамъ къмъ

г-нъ министра на финанситъ, съ когото се поздравямъ и съ когото сме водили търговски преговори и чийо разбиране зная — а вие ги чухте отъ неговото експозе — да се уясни малко по-добре, защото има мѣроприятия, гдето държавата или обществеността може да се проявятъ отлично и трябва да се проявятъ. А има дейностъ, гдето частната инициатива може да работи по-широко. Но тамъ, гдето кооперацията, гдето държавата, гдето обществеността е заела единъ теренъ и може да се прояви добре, частната инициатива безъ съмнение има задължението да отстъпва и да си търси други перспективи.

И азъ много съжалявамъ, че преди две-три години въ нашата страна имаше ясно очертанъ политически курсъ, който не е въ паралелъ съ интереситъ на широкитъ народни маси отъ българския народъ и споредъ който курсъ, както се казваше отъ устата на известенъ министъръ, кооперацията трябва да си гледа производството и кредита, а не да се занимава съ известни пласменти или доставки.

Димитър Пешевъ: Нма такова нѣщо. Това не е вѣрно,

Димитър Кушевъ: Г-нъ Пешевъ! Г-нъ Влезъ като министъръ на търговията говори това въ своята речъ въ Ломъ. Обърнете внимание и ще видите, че курсътъ е билъ такъвъ. (Възражения отъ дѣсно и центъра)

Толкова по-добре, уважаеми г-да народни представители, че вие сте вече съ убеждението, че този курсъ е съвършено вреденъ и противонароденъ и че вие сподѣляте нашитъ мисли, да се дава пътъ на обществеността, да се дава пътъ на кооперацията, която е здрава и може да работи, а частната инициатива да отстъпи отъ онзи теренъ, който е заела обществеността.

Димитър Пешевъ: Ние сподѣляме тая мисълъ, обаче не е вѣрно, че преди три години е имало курсъ, който е билъ въ разрѣзъ съ тия основни разбирания, които вие изтъквате. Азъ Ви казвамъ, че това не е вѣрно.

Никола Василевъ: Кажете какъвъ е Вашиятъ курсъ?

Председателстващъ Георги Марковъ: (Звъни)

Димитър Кушевъ: Много сте ми симпатиченъ, г-нъ Василевъ, че искате да се изяснимъ по нашия курсъ, и азъ се надѣвамъ, че нашата Камера ще си завърши дѣкрай цѣлостното време за дейностъ, за да се уяснимъ съ Васъ най-добре. И азъ съмъ убеденъ, че вие ще усвоите нашитъ гледища.

Димитър Пешевъ: Това, което казвате, не отговаря на фактитъ.

Димитър Кушевъ: Но когато г-нъ председателятъ ми дава само 15 минути и допуска да ме прекъсватъ, бждете увърени, че нма да се уяснимъ.

Г-да народни представители! Частната инициатива, безспорно, е свещена. Ние не можемъ да отречемъ нейното значение за развитието на нашето народно стопанство. Но ние не можемъ да не сподѣляме гледището, че нашето стопанство е дребно, срдно, малко и, ако вие искате да издигнете за негова смѣтка търговци, магнати, капиталисти, ако задачата на нашата политика ще бжде да издигне частната инициатива до висотата на голъмъ капиталистически факторъ, бждете увърени, вие сте на погрѣшенъ пътъ.

Нашиятъ пътъ е ясно очертанъ: съединение на дребното, на малкото, за да вложи то въ пощенската каса повече пари, за да даде, следъ като се обогатява, много срдства и въ кооперацията. Тукъ е нашиятъ колега Гущовъ, съ когото като ученици на скамейката правихме кооперативенъ ресторантъ за ученицитъ и се възпитавахме въ кооперативната идея преди 25 години. Ако искате да ни увѣрявате, че кооперацията е негодна, поради грѣшкитъ на известни лица или поради несполукитъ на известни предприятия, увѣрявамъ ви, вие сте на погрѣшенъ пътъ. Има мѣсто за кооперацията, има мѣсто за държавата, има мѣсто и за частната инициатива. (Ръкоплѣскания)

Обаждаатъ се: А така дел

Никола Контевъ: Това е право. Само че при равни началата.

Димитър Кушевъ: Кооперацията е била винаги при равни началата.

Велизаръ Багаровъ: Вие сте добър човекъ.

Стефанъ Цановъ: Имаше място само за Димитъръ Вълевъ да стане министъръ, но и той стана.

Димитъръ Кушевъ: Тъзи въпроси сж много интересни, но ще трѣбва да се спра малко на Експортния институтъ и да завърша, защото иначе ще се създадатъ неприятности, а азъ съмъ противъ неприятноститѣ.

Никола Контевъ: Още малко и България ще стигне американскитѣ милиардери!

Димитъръ Кушевъ: Мене ми прави впечатление, а сигурно е направило впечатление и на г-нъ Контевъ, ако е прегледалъ този бюджетъ, че въ точка втора на приходитѣ е казано: „2% за Експортния институтъ отъ износа“.

(Председателското място заема председателятъ Стойчо Мошановъ)

Г-нъ министърътъ на финанситѣ каза, че нашиятъ експортъ е обремененъ съ данъци. Обърнете внимание на точка втора отъ приходитѣ на Експортния институтъ, гдето се предвижда приходъ отъ 10 милиона лева — 2% върху износа. Освенъ това, събиратъ се данъци, както каза г-нъ министърътъ на финанситѣ, които се равнявали на 10—20 до 50% върху оборота, т. е. върху приходитѣ. Азъ, г-да народни представители, искамъ да ви обърна внимание, че всички тѣзи облози сж съвършено неправилни. Днесъ износътъ въ никоя държава не се облага. И ако искате да имате Експортенъ институтъ, вие имате право да облагате българскитѣ селяни, българскитѣ производители, за да поддържатъ този институтъ, а ще вземете срдствата за него отъ общия бюджетъ на държавата.

Димитъръ Марчевъ: (Възразява нѣщо)

Димитъръ Кушевъ: Всичкитѣ тия удръжки, тия данъци, за които говори г-нъ министърътъ на финанситѣ, не се плащатъ, уважаеми г-нъ полковникъ Марчевъ, отъ експортторитѣ, а се плащатъ отъ българския стопанинъ.

Г-да! Азъ много съжалявамъ, че у насъ има облагания, които така повидимому сж нѣщо лекичко. Лекичко сж за ония, които не носятъ това облагане. Напр., яйцата, когато се изнасятъ, се облагатъ за насърчение на птицевъдството. Има и всевъзможни други скотовъдни и земеделски фондове. Всички тия фондове бившиятъ министъръ на финанситѣ г-нъ Гуневъ ги включи въ общия бюджетъ като необходими. Вземаме стопникитѣ на българскитѣ селяни за насърчение на нашето земедѣлие и отраслитъ му и ги пращаме въ общия бюджетъ. Въ края на краищата излизатъ 15 милиона лева, които се взиматъ отъ българскитѣ производители. Вие смѣтате, че експортторитѣ ще извадятъ отъ джеба си да плащатъ? Това не може. Експортторитѣ си kalkulирагъ и всичко отива за смѣтка на българския селянинъ-производителъ.

Искамъ да обърна вниманието ви, обаче, на другъ единъ много важенъ въпросъ въ нашата експортна търговия. Въ Германия днесъ се даватъ точно опредѣлени контингенти.

Велизаръ Багаровъ: (Казва нѣщо).

Димитъръ Кушевъ: Г-нъ Багаровъ! Имайте любезността да ме изслушате. Азъ не Ви прекъсвамъ никога.

Димитъръ Търкалановъ: Той е експортторъ и казва, че не е вѣрно това, което говорите.

Димитъръ Кушевъ: Г-нъ Багаровъ! Тукъ има 80 души земеделски стопани. Какво би станало, ако, когато говорите Вие, търговецътъ, скачатъ да Ви прекъсватъ така, както Вие ме прекъсвате сега? (Ржкоплѣскания отъ лѣво) Имайте търпение! Азъ Ви говоря нѣщо сериозно. Вие говорите за българското село съ снтусназъмъ, обаче днесъ какво правите? Увеличавате чиновническитѣ заплати. Тукъ се говори отъ тази страна (Сочи въ лѣво) и отъ онази страна (Сочи въ дѣсно) за българския учителъ.

Велизаръ Багаровъ: Две трети отъ заплатитѣ имъ ги плащаме ние.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-нъ Кушевъ! Не влизайте въ пререкания! Недейте си губи времето да пререкавате. Свършвайте!

Димитъръ Кушевъ: Тукъ се говори отъ тая страна (Сочи въ лѣво) и отъ тази страна (Сочи въ дѣсно) за българския учителъ съ голѣми симпатии; говори се за желѣз-

ничари сжщо съ симпатии; говори се за народното здраве. На всѣкжде трѣбва да даваме. Прекрасно — ще даваме. Защо не щете да се спрете да урегулируме ние нашата търговия по този начинъ, така да я устроимъ, че българското село да се обогатява за да може да поддържа всички тия институти? (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Велизаръ Багаровъ: Ще я опъкате.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Заклучете г-нъ Кушевъ!

Димитъръ Кушевъ: Г-да народни представители! Нашиятъ износъ е интересенъ и въ друга една посока. Днесъ въ Германия имаме опредѣлени цени и се даватъ контингенти точно опредѣлени. Увѣрявамъ ви, че търговията съ Германия е много лесна работа — ценитѣ сж опредѣлени и контингентитѣ сж дадени. Достатъчно е да имате организация, да съберете разрешителнитѣ и стоката и да я представите тамъ, където трѣбва. Азъ имамъ въ това отношение по-специални идеи и при другъ случай, ако ми се удаде такъвъ, ще ви ги развия. Но бихъ молилъ г-нъ министъра на финанситѣ и г-нъ министъра на търговията да взематъ предъ видъ следното. Нашата държава, която въ известни моменти ще трѣбва да прави голѣми жертви, да кажемъ, за бедствуващи села или за известни несполуки въ търговията, въ износа, трѣбва да намѣри възможности да събере въ фондове срдствата, които се явяватъ като свръхпечалба при такъвъ единъ износъ, какъвто е тоя въ Германия — подсигуренъ безъ никакви рискове. И затуй моята идея е: нѣма нужда да имаме Експортенъ институтъ като отдѣлна институция. Нѣма нужда да имаме Храноизносъ като отдѣлна институция. Нѣма нужда да създаваме маса такива институти. Дайте да съберемъ всичко въ една голѣма централна служба — дирекция ли ще я наречете на вноса и износа, както щете я наречете — и тогава съобразно нуждитѣ, съобразно пазаритѣ, съобразно интереситѣ на широкитѣ народни маси, да се направлява тая служба. Защо трѣбва Експортниятъ институтъ, който има една задача чисто информационна и обслужваща, да го отдѣляте отъ Храноизноса, който върши пъкъ една търговска работа? Съберете ги въ единъ голѣмъ институтъ.

Димитъръ Търкалановъ: За да има директори. Това е

Велизаръ Багаровъ: Нерде Шамъ, нерде Багдтъ!

Димитъръ Кушевъ: Г-да! Когато развивамъ тия идеи и ме прекъсватъ, ще ми дадете възможността да ви отговоря. Въпросътъ не е толкова маловаженъ. Касае се за износа на български земеделски произведения за около 5.200.000.000 л. Разбира се, когато се говори по този въпросъ, ще има нѣколко души да скачатъ, но азъ не се смущавамъ отъ туй. Мене ме радва, когато народътъ се интересува отъ този въпросъ. (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

И, г-да, за да завърша, дължа да ви обърна вниманието и на тона, кои влизатъ въ Експортния институтъ. Действително тукъ има нѣщо странно. Въ общия съветъ при Експортния институтъ влизатъ представители на министерствата, на учрежденията, двама експорттори, юрисконсулти и т. н. и т. н., само ония, произведенията на които изнасяме, ги нѣма вътре. Това го казахъ и при говоренето си по Француската спогодба. Азъ моля г-да министритѣ, ржководители на управлението, да поправятъ тая грѣшка. Не може българскиятъ производителъ да даде своята сдѣба въ ржцетъ само на чиновници и заинтересувани търговци. (Ржкоплѣскания отъ лѣво) И той трѣбва да участвува въ общия съветъ при Експортния институтъ. Може пакъ погрѣшно да се води Експортниятъ институтъ, но производителътъ ще вижда, защото ще бѣде близко, това, което става съ неговитѣ произведения. А сега, когато го елиминирате, естествено мълвата се разнася: контингенти взети отъ тогава или оногава; съобщили отъ Берлинъ една недѣля по-напредъ ценитѣ и единъ-двама ги използвали. Г-нъ Багаровъ туй не го е чулъ, но нашиятъ стопанинъ-селянинъ, какъвто съмъ и азъ, чува постоянно такива работи и казва: „Въ тая държава какво управление има;...

Велизаръ Багаровъ: Вие мислите така.

Димитъръ Кушевъ: ... за ново приказватъ, а вършатъ работи, които и най-елементарната съвѣсть не желае да допусне“. Азъ съмъ увѣренъ, че новиятъ министъръ на търговията, който е така отзивчивъ, непременно ще поправи тая грѣшка.

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звъни)

Димитър Кушев: Г-да! Завършвам. За първ път съм благодарен на болшинството, и то не на цялото, за гдето ме прекъсваше—досега не е правило това. Но дължа, г-да, да ви кажа следното. Ние имаме задължение, спкоийно да разгледаме всички проблеми независимо от това, дали си приятни или неприятни. Ние тръбба да ги обсъждаме, защото сме преходни — преходни като депутати, преходни и като хора на тая земя. Дайте да направим нщо добро, нщо хубаво за българския народ; за онзи народ, който около Карлово копае мента или в Горна-Орѳховица оре дълбоко, като работи 18 часа, а неговитъ дечица отъ 5 години започват да пасатъ воловетъ и да работятъ тъй както никой в тая страна не работи. (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Велизаръ Багаровъ: Не сте откровенъ.

Димитър Кушевъ: Г-нъ Багаровъ! Оставете ме да завърша. После ще приказваме съ Васъ.

Когато ние казахме такива хубави работи за българскитъ чиновници, за българскитъ учители и т. н. и т. н., най-голѣмъ дългъ имаме да кажемъ още по-хубави работи за неуморимитъ и така бедни български селяни. И азъ съмъ очуденъ, че нѣкои отъ васъ не желаятъ да възприематъ даже предложението на хора отъ вашето болшинство, каквито бѣха предложението на Тончо Шиваровъ и Никола Вачковъ, които сж земеделци — стопани, хора, които чувствуватъ нуждитъ на българското село. Ние съ тѣхъ не сме раздѣлени. Ако нѣкои отъ тукъ (Сочи въ дѣсно) желаятъ да ни раздѣлятъ трѣбба да знаятъ, че нѣма да успѣятъ. Основитъ на българската земя, основитъ на българското стопанство, основитъ на българския животъ, това е българското село. И ние (Сочи въ дѣсно) сте го казвали предъ вашитъ избиратели, но когато г-нъ Христо Георгиевъ ви говорѣше преди малко, не искахте да го слушате, защото неговата фраза не ви се харесваше. Неговата мисль, обаче, бѣше права. Не можете да създавате нови служби, не можете да увеличавате ранга на чиновничеството, преди да сте дали вашата помощ на българския селянинъ, който изнемогва. (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Председател Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Председателството ви дължи едно обяснение. (Пререкания между народнитъ представители г-нъ Велизаръ Багаровъ и г-нъ Димитър Кушевъ) Г-нъ Кушевъ говори двойно повече отъ определеното време, обаче той имаше право на това, поради една грѣшка на председателството. При записване на ораторитъ при общитъ дебати той се бѣше записалъ на време, но при преписването на списъка неговото име е било пропуснато. Другитъ оратори, обаче, трѣбба да знаятъ, че ще се държи строго на правилника и повече отъ 15 минути нѣма да се позволи никому да говори. Никой да не разчита на благосклонност!

Има думата народниятъ представител г-нъ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Взехъ думата, за да направя конкретно предложение. Експортниятъ институтъ трѣбба да бѣде реформиранъ. Ако нашата експортна търговия се върши изцѣло чрезъ Експортния институтъ, то въ такъвъ случай той ще трѣбба да събере въ себе си и всички ония учреждения, които опериратъ сжко съ наши произведения на чуждитъ пазари. Ако е направена грѣшка и е допустито Експортниятъ институтъ да се развие въ излишни посоки, той трѣбба да бѣде върнатъ къмъ първоначалната му форма, въ която е замисленъ, а именно да бѣде рекламно учреждение за нашитъ произведения, на първо мѣсто, и, на второ мѣсто, да имъ търси пазари. Азъ поддържамъ първата алтернатива, защото развитието на нашата външна търговия вече е взелъ такива размѣри, че връщане въ посока на прежното ръководство е невъзможно.

Г-да народни представители! Отъ миналата и отъ миналата година имаме установенъ единъ новъ фискален режимъ, който ужъ е предвиденъ подъ формата на банкови премии за валута, а въ сжщностъ е фискален режимъ, който дава между 180—200 милиона лева приблизително въ повече на съкровището, защото печалбитъ отъ премиятъ Българската народна банка внася въ държавното съкровище. Това сж, г-да, косвени данъци върху износа — тѣ не могатъ да иматъ друго значение: или сж признакъ за нашата обезценена валута, или не сж нищо друго освенъ изкуствено, за интереса на фиска, повишение стойността на нашитъ износни артикули, което ще рече подбиване възможността за тѣхния пласментъ.

Експортниятъ институтъ насочва преимуществено нашата търговия въ единъ определенъ тържища, които плащатъ, повече отъ половината отъ нашия износъ, въ една условна монета, оперираното съ която е обвързано. Съ това обстоятелство трѣбба да си обяснимъ факта, защо на нашето тържище имаме прензобилень вносъ на машини и, за голѣмо съжаление — не искамъ да ви привеждамъ цифри — на грамофонни плочи, на грамофонни апарати и на радио апарати. То значи, че имаме срѣдства, съ които, обаче, не можемъ да купимъ нуждитъ намъ артикули. Азъ мисля, г-да, че това обстоятелство е едно отъ най-важнитъ, върху които ръководството на нашата външна търговия трѣбба да се замисли. Ситѣмъ, че въ това отношение Експортниятъ институтъ не е разрешилъ проблемата — да търси и да завоюва тържища. Тържищата, които намъ сж нужни, сж тѣзи, които могатъ да ни снабдяватъ съ свободна, здрава валута.

Бързамъ веднага да изтъкна възражението, което може да ми се направи: добре, но които иматъ здрава и свободна валута не купуватъ или не желаятъ да купятъ отъ насъ. Тамъ е именно задачата на Експортния институтъ — да разкрие тия обстоятелства, да намѣри причинитъ и, доколкото тѣ сж отстраняеми, да ги острани. Азъ съмъ убеденъ, не на тази база, при днешната тежка военна конюнктура, която е създадена на международното тържище, могатъ да бѣдатъ направени съответнитъ слѣлки. Еманципирането на нашия износъ отъ условната валута, за да може да се получи свободната и располагаема такава навсѣкжде, въ всѣко време, може да бѣде направено.

Ето защо, понеже въ това отношение Експортниятъ институтъ е направилъ твърде много, за да задрѣсти плѣтищата за оттегляне, азъ считамъ за необходимо да кажа тукъ, отъ името на моитъ приятели и на моитъ избиратели: ние му изказваме недовѣрие, защото резултатитъ отъ неговата работа е, че контингентитъ, които се получаватъ, се раздаватъ по начинъ, който има преимуществото да привилегирова известни фирми и известни лица, а продуктътъ на производителя да бѣде безжалостно подценяванъ. И заради това, г-да народни представители, въ председствувашитъ излизания тукъ на това мѣсто (Сочи трибуната) ние изтъкнахме — не само азъ, но се изтъкна и отъ много отъ господата отъ тукъ (Сочи въ лѣво), и отъ тукъ (Сочи въ дѣсно) — необходимостта отъ организирането и на нашия износъ съ ориентация къмъ интереситъ на производителя. Нашиятъ износъ, г-да, въ огромната си частъ, ако не въ абсолютния си размѣръ, е за ситѣтка само на селско-земеделскитъ произведения. И заради това управлението на нашия износъ не може да бѣде практикувано въ друга посока, освенъ къмъ интереситъ на селско-земеделското занятие.

Ето защо, азъ ситѣмъ, че е настъпило време да излѣзе държавата като организаторъ на тия селски стопани, заинтересувани въ износа. И организацията не може да бѣде направена друго-яче освенъ върху масовото предлагане и масовото купуване, следователно, върху базата на етатизирането. На менъ се възрази неотдавна отъ тукъ (Сочи въ дѣсно), че държавата е лошъ стопанинъ. Това възражение не издържа абсолютно никаква критика. Азъ нѣма да си служа съ примѣри. Единствениятъ защитникъ на повишената или на запазената, охранената единична цена на произведенията на дребния производител въ днешно и въ бѣдеще време не може да бѣде никой другъ, освенъ държавата. Азъ признавамъ, че интервенцията на държавата въ тѣзи области може много лесно да се изроди въ бюрократизиране, въ обременяване съ голѣми разноски и, заради това, азъ предвиждамъ като корекция публичниятъ контролъ на всички тия предприятия, които държавата ще трѣбба да извършва. Несъмнено е, че когато една чужда страна купува като държава и оферира цени като държава, следователно, безъ каквито и да е възможности за конкуренция и търсене на по-голѣми цени, на тая държава ние не можемъ да оферираме стоки, освенъ организирани съ нашата държава. Ето какво налага въ това отношение необходимостта, г-да. Азъ признавамъ — правя една скоба — заслугитъ на единичната инициатива, на ония пионери, които въ тая областъ сж се проявявали и проявяватъ, но азъ контестирамъ правото имъ на разпореждане, като безотговорни фактори, съ всички тия отрасли на нашата износна търговия. Единствениятъ интересъ, който въ този случай може да се има, мимо заслугитъ на отдѣлнитъ лица, които могатъ и трѣбба да бѣдатъ възнаградени; единствениятъ, основенъ, легитименъ интересъ, това е ин-

интересът на производителя, на дребния, на масовия производител. Единственият начин, за да се запази този интерес, е организирането на предлагането върху базата на държавната интервенция, държавното организиране. Ето защо, казвам, връщане вече назад към простата реклама, пропаганда и търсене на тържища е завършена кариера за Експортния институт. Днес Експортният институт може, заедно с Дирекцията за износ на зърнени храни, да съставлява най-голямото проявление на държавата в полза на народа.

Г-да! Тръбва да престанем днес да мислим и въобще да си служим с аргумента, че сме назаднала страна. Не сме назаднала страна. Ние се намираме, вследствие това темпераментно и всеподчиняващо развие на капитализма днес на световното тържище, в разгара на капиталистическото пресмиване, да не кажа експлоатация. Ние не сме защитени. Поради назадничавостта си в своето социално възпитание, социалната институция, държавата, е оставила нашия производител и нашия консуматор сами в тоя огромен, с силен замах, капиталистически творчески процес. И ние не можем да бъдем силни, ние сме винаги слаби. Спекулира се от посредника-търговец с нашата слабост и винаги се печели за сметка на подбиване цените на произведените на нашия производител. Тук държавата е длъжна да елиминира всичката тази възможност на консеквентна, последователна, непрекъсната слабост в нашето производство. Ние тръбва да излъзем в известни тържища уредени, силни. А ние ще бъдем силни само тогава, когато ще бъдем организирани върху базата на масовото съхранение на продукта, на масовото производство, на тилизираното предложение и на предлаганото винаги в положение не на крайна нужда, а в положение на предварително снабдения с кредити оферант.

Г-да народни представители! Ако ние с нашата износна търговия не разрешим проблемата за по-голямата цена, ако ние не ориентираме финансирането на нашето стопанство върху базата на увеличаване добива от обработването на земята и с нея свързаните занаяти, проблемът за увеличението на националния доход няма да бъде разрешен. И всичко онова, което ние правим тук, било като индустриалци, било като крупни търговци, било като ръководители на кооперации, ще бъде само един временен проблъсък на една забавка, че ние вършим стопанска дейност. Бързо, ясно и категорично, днес всичко е сведено към цената. За да можеш да завоюваш цената, тръбва да бъдеш силен: да предлагаш, когато си охотен и когато ще се вземе твоя продукт, а да търсиш тогава, когато можеш да удовлетвориш своя оферант с по-малка цена. Това сж елементарни истини, г-да. Останал нашият производител в областта на външната търговия неорганизиран, контингентът, който ги получава от отделни лица, и те ще предлагат на своите мисити, и миситите ще предлагат на своите помощници, и най-после, последният, който ще предлага, ще бъде принуден да се подчини безусловно само на оная цена, която му се предлага. За него изборът няма, г-да, и не може да има избор.

Ето защо, аз съмтам, че ние тръбва да поставим цел на нашия износ: организирането на масовото производство. Ние тръбва да поставим цел на нашия износ: оферантството в ония страни, които могат да платят с свободна валута. Вие ще си спомните, г-да, големия спор, който изникна недавно, повдигнат от английския министър на външната търговия. Ние не можем да приемем — казваше той — големите цени, които германският внос предлага в източна Европа; и понеже той повишава изкуствено цените, ние ще отидем и ще се борим с него.

Г-да народни представители! Този въпрос не стои така трагично за нас. Тук въпросът е за ония цени, които сж на борсата. Намъ ни се плаща с марка 33 л., когато тя струва на пазара 18 л. И ние изкуствено оперираме с по-големите цифри, а в сжщност с една много ограничена покупна сила. И за нас в такъв случай се явява въпросът: кои цени? В изкуствената, блокираната монета ли сж ония цени, които ние тръбва да търсим, или цените сж, макар и по-умирени, в здравите монети, които ще ни дадат възможност, действително, да купуваме не грамофони, а да купуваме ония артикули, които сж нам нужни?

Г-да! Аз говоря за директиви в това отношение, а не говоря какъ може в този момент да бъде разре-

шен въпросът. Защото аз не си правя илюзията, че проблемът е прост и че може да се разреши с един подпис. Аз говоря, че е пакостна тенденцията, в която е въведен нашият износ, защото тя ще ни води само към закрепостяване, и ние ще се окажем един ден под командата на един пазар, който ще ни определи и предметите, които ще обработваме, и цените по които те ще бъдат купувани. Аз желая моята страна да бъде избавена от такава участ. А това може да стане, г-да, само след една правилно ориентирана дейност на Експортния институт. И заради това държавата не е лош стопанин. Защото онзи търговец, който фалирва, вследствие лошото ръководство на своята търговия, ...

Председател Стойчо Мошанов: (Зъни)

Петко Стоянов: Свършвам. — ... той не е добър търговец, а е очевидно лош. Че държавата може да бъде лош стопанин, аз не отричам. Тогава, когато тя ще отрупа службата с излишен персонал; когато тоя персонал се събира из кадрите на политическия и социален паразитизъм, естествено е, че тогава ще имаме големи разноси и лош износ. Но, г-да, няма разрешение на днешните проблеми — що се отнася до масовитъ завоевания в областта на стопанството — друго, освен организацията и действието, на първо място, с държавата. Държавата не е лош стопанин. Държавата е всъкога добър стопанин, и когато тя бива лош стопанин, тя може да бъде направена добър стопанин. Дайте ориентирание към интересите на масата; ориентирание към интересите на тоя сега 5½ до 6 милиарда износ, който е изключително земеделски, на дребния стопанин у нас. Проявим ли своя инициатива, организираме ли го, ние ще имаме завоевание и държавата ще бъде добър стопанин. Една стотинка в повече прибавена, г-да, днес е печалба, и тя ще ни даде признателността и благодарността на цялия стопанстващ народ в България.

Прочее заключавам: с тоя институт, в тая форма, в която днес съществува, ние тръбва да ликвидираме част по-скоро. Вие виждате, че той увеличава количеството на своите чиновници: той си има своята консулска служба, той си има своята канцелария, той си има своите дипломатически представители, той си сключва своите договори, които не минават на никое друго място, освен нъкои през Министерския съвет. А всичкото това е държава в държава. Има един министър на търговията. Той тръбва да вземе всичкото това в ръцете си, да го ориентира, отговаряйки за това, което върши единствено в интерес на масите. (Ръкоплъскания от ляво)

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Никола Василев.

Никола Василев: (От трибуната) Г-да народни представители! Изглежда, че ние всички търсим, особено от тая страна (Социално ляво), да разбиваме отворена врата. Що се отнася до съдбата на българското село, за честта на днешния български Парламент, аз тръбва да направя декларацията, че няма различие между нас. (Ръкоплъскания от дясно и центъра)

Еню Попов: Що се отнася до думи!

Никола Василев: Едно съжаление тръбва да изкажа, обаче. Когато в този Парламент при отговора на тронното слово се изнесоха ценни мисли за подобрене състоянието на българското село, тия днес, които най-много плачат за него, отсъстваха. (Ръкоплъскания от дясно и центъра. Възражения от ляво)

Еню Попов: Фрази сж това!

Нъкой от ляво: Ние ли ви пръчим?

Георги Петров: Българското село е добре сега, чудесно е!

Никола Василев: Чакам да се успокоите, г-н Георги Петров.

Едно заблуждение е, уважаеми г-да народни представители, когато тук каточели умишлено се търси да се създаде убеждението, че има повик от известни сръбни изобио срещу българската кооперация. На няколко пъти

Азъ мислѣхъ да взема думата по този въпросъ, за да разсѣя това заблуждение. Въ България никой не се бори срещу българската кооперация, като форма на стопанската дейность.

Минчо Драндаревски: (Казва нѣщо)

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Силно звѣни) Моля ви се. Пазете тишина, г-да.

Никола Василевъ: Въ България има борба, която се води, както отъ тукъ (Сочи въ лѣво), така и отъ тукъ (Сочи въ дѣсно) срещу неджизитѣ на българската кооперация. Отъ друга страна, има борба, която се води срещу безогледното разпилване на държавни срѣдства за опити, които се правятъ, и то неудачни, въ нашето стопанство. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно) И трѣбва да повтора, че въ България, за разлика вече отъ Западна Европа, нѣма да се намери човѣкъ, който да повдигне гласъ срещу българската кооперация, като форма на стопанска дейность.

Преди една година бѣхъ въ Парижъ на международенъ конгресъ на дребнитѣ и срѣдни търговци и индустриалци и ме уведомяваха, че днесъ една нова вълна иде отъ западъ къмъ насъ, която вълна се бори срещу кооперацията като стопанска форма на дейность и я отрича. Това бѣха холандци, това бѣха англичани, това бѣха швейцарци, това бѣха белгийци, които отричатъ вече кооперацията като форма на стопанска дейность. Въ България това нѣщо не съществува. (Възражения отъ лѣво)

Димитъръ Кушевъ: Тамъ има трѣстове.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Защо протестираете, г-да?

Никола Василевъ: Ще ме опровергавате. А азъ ще ви го докажа. Съжалявамъ само, че инцидентно взехъ думата, за да приказвамъ, но ще ви го докажа.

Сега друго нѣщо. Въ Германия известни форми на кооперации вече ги разтуриха, защото се смѣта отъ чисто държавно гледище, (Възражения отъ лѣво)...

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звѣни) Ще почна да вземамъ мѣрки.

Никола Василевъ:... че известни форми на кооперативни сдружения сѣ вредни за държавната сигурность и сѣ вредни не отъ гледището, че тамъ има нелегални елементи, а отъ гледището, че така нареченото трето съсловие, la classe moyenne, както го казватъ въ Франция, което крепи устоитѣ на държавата, е най-силно ударено отъ кооперацията. И тукъ ние виждаме проявленятия на българската кооперация: тя стигна да вземе капиталистически форми — такива, каквито никой отдѣленъ стопански деятель въ България не би могълъ да вземе!

Нѣкой отъ дѣсно: Като напр. кооперация „Напредъ“.

Никола Василевъ: Не желая да влизамъ въ подробности.

Петко Стояновъ: (Казва нѣщо)

Никола Василевъ: Г-нъ професоре! Азъ Ви слушахъ съ уважение.

Петко Стояновъ: Вънъ отъ капитализма, нищо не е възможно, г. Василевъ!

Никола Василевъ: На Васъ ще кажа, г-нъ професоре, че колкото речи държите по стопански въпроси, толкова различни мнения изказвате. Позволете ми да Ви го кажа. (Оживление) Единъ пътъ Вие говорихте за частната инициатива, завчера въ една Ваша речъ тукъ говорихте за пкровителство на кооперацията, а днесъ удряте по масата и говорите за етатизация! Кога сте на правия пътъ: завчера или днесъ? (Ржкоплѣскания отъ дѣсно) На какво приличатъ тия работи? Вие сте ми учителъ, и Вие трѣбва да имате здраво становище по стопанскитѣ въпроси, г-нъ професоре.

Петко Стояновъ: Тамъ където има монополъ, ще бжде само държавата.

Никола Василевъ: Навсѣкжде говорите противъ българската бюрокрация, а искате да бюрократизирате и българския стопански животъ. Това нѣма да го допуснемъ, г-нъ професоре. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно) Ако Вашитѣ разбирания сѣ такива, ние ще се боримъ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно)

Г-нъ Кушевъ изтъкна нѣколко въпроси, които, безспорно, сѣ интересни. Азъ не желая да правя комплиментъ на г-нъ Кушевъ, но той познава добре въпроситѣ, обаче ги гарнира често съ малко демагогия. Ако я нѣмаше тая демагогия, г-нъ Кушевъ безспорно щѣше да бжде единъ отличенъ стопански деятель у насъ.

Димитъръ Кушевъ: Като е малко, търпи се.

Никола Василевъ: По въпроса за нашия Експортенъ институтъ азъ мисля — това е моето убеждение, г-да — че нашата експортна търговия не може да я слѣдемъ съ политиката на нашето Министерство на земедѣлието. Тѣ сѣ две различни работи, защото азъ смѣтамъ, че политиката на нашето Министерство на земедѣлието — включая и онова време, когато Вие, г-нъ Кушевъ, бѣхте тамъ — още не е направила почти нищо за българското земедѣлие. Вѣрно ли е това?

Димитъръ Кушевъ: Не е вѣрно.

Никола Василевъ: А, не е вѣрно. Ако има нѣкой у насъ, който повдигна нашия износъ — трѣбва да бждемъ почтени и да го признаемъ — това е българскиятъ търговецъ, който откри пазаритѣ. Но понеже у насъ има известни срѣди, които, като кукувици, търсятъ да снасятъ яйцата си въ чужди гнѣзда, винаги, когато една работа свърши съ успѣхъ, тѣ търсятъ да я обсебятъ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно)

Стефанъ Цановъ: Искашъ да кажешъ: другитѣ търговци!

Никола Василевъ: Така че, що се касае до Експортния институтъ, той е една институция, която се занимава съ проучването само на външнитѣ пазари и които търси външни пазари съобразно съ днешното българско производство. Политиката на Министерството на земедѣлието е да приспособи производството на българското село къмъ външнитѣ пазари. Може би ще ви се види малко странна тая мисль, обаче това е така, защото не може Министерството на земедѣлието, не може г-да агрономитѣ, които си иматъ своята специалность, не може г-да ветеринарнитѣ лѣкари, които сѣщо си иматъ своята специалность — които специалисти, безспорно, иматъ своето грамадно значение, особено за нашето селско стопанство — да бждатъ търговци, нито пъкъ могатъ да се занимаватъ съ експортна търговия! Това е една глѣшка. Всѣки трѣбва да гледа своята работа. И когато всѣки ще гледа своята работа, бждете сигурни, че тогава ще имаме много по-голямъ успѣхъ, отколкото, когато обушарѣтъ почне да кове желѣзо, а пъкъ желѣзарѣтъ да прави обуца!

Дали българското село днесъ страда отъ нашата експортна търговия? Дали българското село се намира въ едно затруднено положение отъ тази търговия? Азъ казвамъ: не! Напротивъ, отъ наблюденията, особено въ оная областъ, въ която работи г-нъ Кушевъ, ние виждаме, че имаме единъ възходъ. Ние имаме селища въ България, въ които презъ последнитѣ месеци на 1938 г. влѣзнаха толкова много срѣдства, колкото изобщо въ историята на България не е запомнено, и то отъ сливи, отъ плодове, отъ грозде, и т. н.

Ако нѣкой смѣта — безъ да е видѣлъ точно смѣткитѣ, а чисто и просто така, по едно въображение — че се ограбва българското село, азъ бихъ помолилъ да го докаже съ цифри, а не съ общи фрази. Защото, когато се приказва съ общи фрази и особено по такива стопански въпроси, които засѣгатъ българската маса долу въ низинитѣ, това е нѣщо опасно, това е демагогия!

Димитъръ Кушевъ: Като излѣза съ цифри, ще се хванешъ за главата.

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звѣни) Моля Ви се, г-нъ Кушевъ.

Никола Василевъ: Ето защо, когато излизаме да говоримъ по тѣзи въпроси, трѣбва да признаемъ, че всѣки

ние сме на една линия по голѣмия въпросъ за подобрене състоянието на българското село. Ние се различаваме само въ методитѣ, и споримъ кон метода е по-добра и кон метода е по-лоша. По тоя въпросъ, разбира се, сега нѣма време да разискваме въ подробности; бихме могли да намѣримъ начинъ и да поспоримъ. Азъ, обаче, за едно апелирамъ къмъ васъ: да бждемъ винаги обективни и да търсимъ действителното подобрене на положението и хала на българския селянинъ и по-малко да демагогуваме. (Ръководствения отъ дѣсно и отъ центъра)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Гичевъ.

Димитъръ Гичевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Трѣбва да се признае за вѣрна констатация на преждеговорившия колега г-нъ Василевъ, че наистина едва ли въ друго Народно събрание толкова много се е приказвало за българското село, както въ настоящето. И наистина българското село трѣбва да бжде доволно, ако, разбира се, то може да бжде нахранено само съ приказки. Но мене ми се струва, че особено сега то може да ни каже доста думи, дайте ни дѣла.

Димитъръ Сараджовъ: Колкото въ 1932 г.

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звъни)

Димитъръ Гичевъ: Когато ще дадемъ дѣлата, единствено чрезъ тѣхъ ние наистина ще можемъ да сгрѣмъ българското село. Много понятно и много естествено е, че когато се говори за търговия, когато едни претендиратъ че трѣбва да се върши тя отъ търговското съсловие, а други казватъ, че трѣбва да се върши отъ производствени кооперации, пакъ се заговорва за българското село, защото то е, което създава и безъ което е абсолютно немислима и невъзможна никаква българска външна търговия. Почти 100% отъ артикулитѣ, за износа на които има да се грижи нашиятъ Експортенъ институтъ, сж производство на българското село. И голѣмиятъ въпросъ е, г-да народни представители, дали тѣ, както е организирана днесъ нашата външна търговия, така разпокасано, така разпилѣно — Експортенъ институтъ, служба за външна търговия при Министерството на търговията, консулско-стопанско отдѣление при Външното министерство и Българската народна банка, която оклучва клирингови, компенсационни и пр. спогодби — дали наистина това е въ интересъ на българската износна търговия, а заедно съ това и на производителя, на българското село. Азъ сѣтамъ, че когато нашата външна търговия и службата, която има да отправя тази търговия, влѣзе като съставенъ елементъ, като частица въ единъ добре обмисленъ и добре изработенъ стопански планъ, само тогава ние ще имаме право да кажемъ, че сме изпълнили нашия дългъ къмъ българското село. Защото отдавна минаха времената, когато българскиятъ производител можеше да бжде оставенъ, да работи за нѣкои неизвестни купувачи и за нѣкои незнани пазари. Днесъ той трѣбва да знае, това, което ще произведе, дали може да го произведе, дали ще намѣри смѣтка въ цената, която ще му се даде. И въ тия времена, когато търгува държава съ държава, когато държавитѣ уговарятъ условията на търговското плащане на сѣлскитѣ, когато тѣ уговарятъ и самитѣ цѣни, колкото и да не желая да отричамъ заслугитѣ на частната инициатива, тя трѣбва да признае, че все по-голѣма роля и по-голѣма заслуга въ външната търговия почва да има организираната държавна власт. Но ако се върви така, г-да народни представители, ние ще идваме до много катастрофални положения и много клонове въ нашето земеделско стопанство, следъ единъ подемъ само отъ година-две, ще ги видимъ отново унищожени. Г-нъ Багаровъ, който не знамъ защо е толкова неспокоенъ въ днешното заседание, не ми бжде единъ много добъръ свидетелъ за голѣмата криза и бедственото положение, предъ което е изпатенъ днесъ ментопроизводителъ въ Карловска околия.

Велизаръ Багаровъ: Не можахме да продадемъ маслото.

Димитъръ Гичевъ: Ако ние имаме единъ стопански планъ въ тази страна, ние щѣмъ да кажемъ: г-да, размѣрътъ на производството не бива да надвишава такива и такива предѣли. Днесъ ние дойдохме до едно производство, на което не сме осигурили, на което не можемъ

да намѣримъ пазаръ. И затова тази ментова култура, която толкова много ни обнадежди, съ която толкова много се хвалѣхме лави, че ни е дошла на помощъ при трансформиране на земеделското производство, днесъ е изправена предъ единъ крахъ, може би по-голѣмъ и по-страшенъ, отколкото бѣше нѣкога съ нашата розова култура.

Но вие виждате, г-да народни представители, че нашиятъ Експортенъ институтъ се е свелъ до скромната роля на единъ контроленъ органъ при нашата износъ, защото, както казахъ, има много други служби, които вършатъ и се грижатъ за сжщата работа. Та кой отъ васъ не знае, че най-голѣмото износно перо въ нашата външна търговия отъ войната и досега е тютюнитѣ? Та азъ ви питамъ, тютюневата търговия има ли днесъ нѣщо общо съ Експортния институтъ? Не ме интересува, че тамъ има предвидена нѣкаква длъжностъ. Абсолютно нищо не е вършилъ и не е въ състояние да извърши така организираниятъ днесъ Експортенъ институтъ за нашата тютюнева търговия. Тамъ има думата Народната банка, донѣкъде и Земеделската банка, но не и нашиятъ Експортенъ институтъ. Защо тукъ се повдига въпросъ, и защо така разгорещено бѣше посредничатъ, за състава на Съвета на Експортния институтъ и за ролята, която той трѣбва да играе? Защото, ако е важно, ако е отъ голѣмо значение за българското народно стопанство да имаме голѣмъ износъ, той непрекъснато да расте, да изнасяме навънъ колкото се може повече произведения отъ българската земя, за да влѣзатъ въ тази страна повече богатства, не по-малко важно е, г-да народни представители, тия богатства, които ще дойдатъ чрезъ нашата външна търговия, какъ ще бждатъ разпредѣлени. Ето защо тукъ се спори, ето защо тукъ се създаватъ страсти. Отъ една страна се казва: оставете търговеца, не му се бъркайте, недейте дава привилегии на кооперациитѣ, оставете ги на равни начала да се борятъ, държавата да не привилигирова никого, да не взема страна въ борбата между търговцитѣ и кооперациитѣ. Може ли нашата държава да смѣтне, че е изпълнила своя дългъ, когато ще сгъне ръце и ще застане въ положението на сеирджия? Безспорно, че не. Тя ще извърши най-голѣмото престѣпление, ако така погледне на въпроса. Какъ искате вие да бжде, когато имате хиляди и хиляди дребни икономически съществуваня, дребни производители? Както въ миналото ли, когато не бѣше добре организиранъ кредитътъ на Земеделската банка, когато нѣмаше кооперативенъ кредитъ и когато тѣ продаваха своето производство на зеленица? Отъ тогава се помни зеленичарството въ нашитѣ села, когато се вземаше на безценкъ производството на българския селянинъ стопанинъ. Вие искате днесъ отъ нашата държава, сега, когато тя повече отъ всѣки другъ пътъ трѣбва да има съзнание за своята социална задача, да стои нѣмъ зритель и да не се намѣси? Тя има единъ дългъ — да се намѣси открито, смѣло и решително на страната на дребнитѣ, на слабитѣ икономически, на земеделскитѣ производители. Ето отъ тамъ голѣмата социална роля на българскитѣ кооперации и никой отъ васъ не може да убеди никого, че борбата е противъ привилегитѣ на кооперациитѣ. Тѣ нѣматъ никакви привилегии. Г-да народни представители! Българскиятъ производител, организиранъ въ своята кооперация, представенъ ли е днесъ въ Експортния институтъ?

Сирко Станчевъ: Да.

Димитъръ Гичевъ: Не.

Велизаръ Багаровъ: Съюзътъ на кооперациитѣ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звъни)

Димитъръ Гичевъ: Ако желаятъ, но по закона нѣматъ право да участвуватъ.

Г-да народни представители! При разпредѣлението на всевъзможнитѣ контингенти тѣ сж третираны наравно: колкото се даде на една тютюнева фирма, толкова ще се даде и на Общия съюзъ на кооперациитѣ. Вѣрно е, че, напр., една тютюнева фирма може да бжде голѣма, добре организирана, но задъ цѣлия Съюзъ на кооперациитѣ стоятъ повече отъ хиляда селски кооперативи. Нека тоя съюзъ има право неограничено да изнася ануй, което ще му се предложи отъ неговитѣ членове.

Министъръ Илия Кожухаровъ: Позволете. Системата е съвършено друга. Контингенти нѣма. Оставена е свободна

инициатива, за да изнесе всеки един колкото може, съобразно с своята организация и своята материална мощ.

Димитър Гичев: Искам да се разберем, г-н министре, че днес не става въпрос за политиката на Експортния институт.

Министър Илия Кожухаров: Контингенти не се раздават. Вие гръштите.

Димитър Кушев: Той (Сочи Д. Гичев) говори за миналата година.

Димитър Гичев: Аз не говоря за политиката на Експортния институт от три месеца насам. Г-н Станчев много добре знае, че има контингенти.

Сирко Станчев: Няма контингенти, г-н Гичев.

Димитър Гичев: Ами не помните ли, че министър Вълчев само на своята фирма даде износа на свине и на мась? Ами не помните ли, че на времето само четири фирми взеха контингент за износ на грозде и ягодов лупь?

Председател Стойчо Мошанов: Това, което говорите, не е днес.

Димитър Гичев: Ама само за днес ли искате да ме ограничите да говоря? Аз ще Ви кажа и за днес.

Г-да народни представители! Какъ можем да сме доволни от сегашната организация на Експортния институт и да смѣтаме, че достатъчно е защитено положението и интересит на българския производител, когато тая година, поради страшната липса на овощия въ чужбина, въ централна Европа, имаше едно голѣмо търсене на българскит овощия и на българското грозде, ако щете, без оглед на качество и без оглед на цени и като никога, нашит износители можаха да продават на една постоянна цена от началото до свършването на износната кампания, а българскит производител, който почна от 7—8 л., трѣбваше на края да предлага своето производство по 3 л. килограма, а нѣкъде и по 1 л.? Въ архивит на Експортния институт вие ще наитрите телеграфическо нареждане, никой да не си позволява да купува грозде по 5 л. Въпрѣки това, закупуваше се и по 3 л. Защо? Защото Експортният институт нѣмаше никаква власт, нѣмаше никакви санкции, или пъкъ никаква воля и желание да може да се наложи. И ето тукъ, ако вие бихте впрегнали българската кооперация — неджѣт на която азъ виждамъ, не стъ ми чужди, нѣма да ги закрия, елате да ги цѣримъ и изкоренимъ — българскит селянинъ щѣше да получи една действителна цена за производството си, за труда, който той е вложилъ.

Велизар Багаров: Въ Перущица колко продаваха гроздето?

Председател Стойчо Мошанов: Моля, г-да, оставете оратора. Времето му се привършва. Нека заключи.

Димитър Гичев: Азъ смѣтамъ, че много погрѣшно тукъ се педира за нѣкакво изравнение на правата и задълженията на търговецит и на кооперациит. Ние не жѣлаемъ унищожаването на българската търговия, обаче, въ никакъв случай нѣмате право, личния интерес на една фирма, на когото и да принадлежи, на едно съсловие, което иде да извърши една посрѣдническа служба, да го поставяте надъ интересит на оня, който е темелът, който е основата и който има едно право, много легитимно, много свещено да получи колкото се може по-висока цена; колкото се може по-голѣма част отъ стойността, която неговият продуктъ получава въ чужбина, да влѣзе въ неговия джобъ.

Сирко Станчев: Напълно сме съгласни.

Велизар Багаров: Точно това искаме.

Димитър Гичев: Г-да народни представители! Това, което искаме ние; това, което ни е драго да чуемъ, че го искате и вие, при сегашното устройство на нашата външна търговия, при това разпрѣсване на грижит и на службит въ три министерства, и дотогава, докогато въ нашата страна не се създаде, изработи единъ грижливо

проученъ и обмисленъ стопански планъ, кждето да се координиратъ усилията на всички стопански дѣйци и да се подредятъ въпросит споредъ тѣхната важност и съ огледъ преди всичко и надъ всичко интересит на българския производител — това, което и вие и ние искаме, нѣма да го имаме.

Ако азъ не бѣхъ предупреденъ, че моето време изтича, бихъ си позволилъ отъ тая трибуна да повдигна единъ другъ съвремененъ въпросъ — другъ пътъ ще се спра на него — въпроса за така нареченит социални цени, които ние трѣба да осигуримъ за нѣкои произведения на българската земя,...

Сирко Станчев: Съгласни сме.

Димитър Гичев: ... не тия цени, които се диктуватъ само отъ външнит пазари, но социални цени, които ще дадатъ възможност да бѣде запазено известно производство, необходимо за страната ни; и да бѣде осигурено, свободното и независимо съществуване на свободния и на гордия български земеделецъ. (Ржкоплѣскания отъ тѣво)

Председател Стойчо Мошанов: Има думата г-нъ министърът на финансит.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Азъ знаа, че не е редно, при гласуването на отѣлнит параграфи да вземамъ думата.

Председател Стойчо Мошанов: Винаги можете да вземете думата, г-нъ министре.

Министър Добри Божилов: Ако правя това, то е защото виждамъ или че не можемъ да се разберемъ, или пъкъ че не жѣлаемъ да се разберемъ. Множество факти ме каратъ да повтора още веднѣжъ туй, което ви казахъ, когато гласувахме спогодбата съ Франция. Азъ много добре ви обяснихъ тогава, защо купуваме марката 32.50 л. Защото тамъ можемъ да изнасяме онова, което дава на селянина по-голѣмъ доходъ. Досега, слава Богу, съ всички възможни усилия сме постигнали да не носимъ никакъв рискъ, въпрѣки че даваме на нашия производител двойна цена. При все туй, задава ми се въпроса: когато марката струва 18 л., защо ние я купуваме 32.50 л.?

Г-да! Тукъ има недоразумение. Азъ не мога да си обясня тия явни противоречия. И затуй казвамъ: нека да пожелаемъ по-дълго време да продължи тая политика. Въпросътъ е много по-деликатенъ. Азъ не мога тукъ да говоря открито. Но ви казвамъ, дано критикит, които се напавиха не се сбжднатъ. И до кжде се отиде! Казва се: „Грамофони се внасятъ“. Г-да! Не се внасятъ грамофони. Азъ държа на моята отговорност като министъръ и съмъ принуденъ и предизвиканъ да ви кажа, че отъ 1934 г. насамъ за надъ 2 милиарда лева стъ внесени сурови материали, за които ние иначе трѣбваше да дадемъ злато. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно) Срецу така нареченит контингенти за грозде, за домати — въ производството на които отидохме доста напредъ въ увѣчението си, но за които не можахме да разнообразимъ нашит пазари — получихме памукъ, получихме вълна, получихме сурови кожи, които навсѣкжде се купуватъ съ злато и съ първостепенни свободни девизи, а на насъ ни се даватъ, както казахъ, срещу износъ на тия артикули, които другаде не бихме могли да пласираме. Следователно, нека пожелаемъ, за да можемъ да се опазимъ отъ всѣкакъв рискъ, тая политика да продължи по-дълго време, защото тя дава двойна цена за произведенията на нашия производител, за когото ние плачемъ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и отъ центъра)

Петко Стоянов: Ние за пищо не плачемъ, г-нъ министре! Вие крещите, по ние не плачемъ.

Председател Стойчо Мошанов: Ще пристѣпимъ къмъ гласуване на приходния бюджетъ на Експортния институтъ.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 1. Отъ остатѣтъ отъ събранит до сега суми въ Б. з. к. банка за Експортния институтъ — 1,500,000 л.“
Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранито приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 2. Отъ такса 2% върху износа — 10.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 2,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 3. Помощи и субсидии:
а) отъ търговско-индустриалнитѣ камари — 300.000 л.
б) отъ стоковитѣ борси — 165.000 л.
в) отъ други институти, сдружения и частни лица не се
предвижда кредитъ.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 3,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 4. Отъ бълг. яйчарско бюро въ Берлинъ отъ възна-
граждението на търг. съветникъ — 315.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 4,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 5. Отъ реклами и абонаменти — 100.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 5,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 6. Отъ недобори по сключени бюджети и лихви —
100.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 6,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)
„§ 7. Отъ разни — 20.000 л.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 7,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Р а з х о д и.

Глава I.

§ 1. Заплати на личния съставъ (Вижъ обяснителната
таблица на стр. 1557)

а) заплати — 5.026.250 л.

б) курсова разлика върху заплатитѣ на служителитѣ въ
чужбина — 3.100.000 л.;

в) възнаграждение на чистачитѣ при търговскитѣ съвет-
ничества безъ прислужникъ — 50.000 л.“

Кредитътъ по този параграфъ отъ 5.026.250 л. се уве-
личава на 5.214.100 л.

Въ обяснителната таблица бюджетарната комисия е
направила следнитѣ измѣнения: заплатата на директора се
увеличи на 12.000 л. месечно, или 144.000 л. годишно.

Въ търговското съветничество „За Англия, Холандия и
Белия — въ Лондонъ“, вмѣсто „1 прислужникъ“, става
„1 писаръ по иностранната кореспонденция“. Заплатата му
се увеличава на 2.100 л. месечно, или 25.200 л. годишно.

Вмѣсто „Белгийскитѣ страни“, става „Балтийскитѣ
страни“. Предъ думитѣ „За Египетъ“ се прибавятъ думитѣ
„Търговски съветници“. Зачичаватъ се думитѣ „Въ Бур-
госъ или Лисабонъ“.

Вмѣсто „Служба за тютюнитѣ“, става „Секция за тютю-
нитѣ“. Прибавя се 1 началникъ съ месечна заплата
5.640 л., или годишна заплата 67.680 л.; „1 инспекторъ-до-
кладчикъ“ става „2 инспектори-докладчици експерти“. Кре-
дитътъ отъ 55.560 л. се увеличава на 111.120 л.

Прибавя се следната забележка: (Чете)

„Забележка. Членъ 3, алинея първа отъ наредбата-
законъ за бюджета на държавата за 1936 бюджетна го-
дина нѣма приложение по отношение заплатата на ди-
ректора“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По § 1 има предложе-
ние отъ народния представител г-нъ Динко Тодоровъ, съ

следното съдържание: (Чете) „Предлагамъ заплатата на ди-
ректора на Експортния институтъ да се намали на 9.960 л.,
както е въ проекта“.

Има думата г-нъ Динко Тодоровъ.

Динко Тодоровъ: Правя това предложение, и моля то
да бѣде поставено на гласуване, като се има предвидъ, че
и Министерскиятъ съветъ е гласувалъ тая заплата въ раз-
мѣръ на 9.960 л.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ пред-
ложението на г-нъ Динко Тодоровъ, моля, да вдигнатъ
рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 1, заедно съ обяснителната таблица,
така както е приета отъ бюджетарната комисия, моля, да
вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Формено облѣкло и обуша на прислужникитѣ при
Института и търговскитѣ съветници въ чужбина, работни
блузи, мушамы и престилки за техническия персоналъ —
25.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 2,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Пятни и дневни пари за командировки по служебна
работа въ вътрешността и чужбина на длѣжностни и
частни лица, трамвайни карти за служителитѣ въ София,
III кл. ж.-п. карти, вмѣсто пятни пари — 1.240.000 л.“

Въ текста на този параграфъ следъ думитѣ „ж.-п.
карти“ се прибавятъ думитѣ: „и за районнитѣ инспектори
въ Варна, Бургасъ и Кюстендилъ.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 3,
съ докладваната прибавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мно-
зинство, Събранието приема

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Разноски по премѣстване и отиване на разни чи-
новници въ чужбина и за завръщането имъ въ България и
на уволнени такива до постоянното имъ мѣстожителство
въ България — 150.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 4,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 5. Възнаграждение на частни лица за извършена отъ
дѣтна специална работа — 20.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 5,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 6. Възнаграждение на день или на месецъ за 100 вре-
менни контролѣри — частни лица по време на усиления
износъ — 400.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 6,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. Помощи за лѣкуване на заболява и за погребение
на бедни държавни служители — 10.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 7,
моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 8. Вноска въ пенсионния фондъ, съгласно чл. 38,
буква „и“ отъ закона за пенситѣ за изслужено време —
326.250 л.“

Кредитътъ по този параграфъ отъ 326.250 л. се уве-
личава на 338.400 л.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 8,
както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство,
Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава II.

§ 9. Наемъ на помъщения за Института и за складъ — 350.000 л.
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 10. Поддържане на помъщенията; малки поправки, измазване и приспособления, инсталации, чистене, миене, дезинфекциране, освѣтление, отопление, материали за тѣхъ, вода, сметъ, каналъ, застраховки и други — 70.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 11. Купуване, поправяне и пренасяне на мебели и покъщнина, като: каси, бюра, столове, етажерки, пишущи, смѣтачни и циклостилни машини и др.; фотографически апарати и материали, мѣрки и теглилки, рефрактометри, захаромѣри, хидрометри, контролни халки, клещи, пломби и др. за уреди за контрола на износа — 200.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 12. Купуване, поправяне и поддържане на моторни превозни сѣдства — 2 моторетки и велосипеди за Дирекцията и районитѣ инспектори, гуми, инструменти и принадлежности, бензинъ, моторенъ спиртъ, масла и др. — 60.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 13. Канцеларски потрѣби и материали: купуване на печатане разни бланки и формуляри, картотечни фишове, картони, регистри, дѣла, обявления и др. Поддържане и подшиване на разни книжа, амбалажни материали и разходи за експедиция на разни книжа и материали; пощенски, телеграфни и телефонни такси, такси за събиране сведения за чуждестранни фирми, включително разноски за превеждане на сумитѣ въ чужбина, за изработване на контролни марки и типови букви и отпечатването и изработването имъ, за отпечатване на „Експортенъ прегледъ“, отчета, телеграфенъ шифъръ и др. — 900.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 14. За наемъ на помъщения, покъщнина, канцеларски потрѣби, освѣтление, отопление, чистене, вода, сметъ, каналъ, данѣци, такси и др.; книги, списания и вестници; курсова разлика и разноски по превеждане на сумитѣ въ чужбина и др. разходи за търговскитѣ съветничества въ чужбина — 900.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 15. Купуване на български и чуждестранни закони, правилници, наредби, книги, списания, атласи, карти, трудове, отчети, вестници, годишници вкл. курсовата разлика и разноски по превода на сумитѣ въ чужбина и др. — 80.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

§ 16. За пропагандиране на българскитѣ стоки — купуване и печатане реклами, афиши, брошури, дипломи, адресници, карти, календари, книги, алманаси, диаграми и др. за раздаване даромъ на интересувашитѣ се въ чужбина

и България за информация и пропаганда, за проникване въ нови пазари и въобще за насърчение износа, за опиги въ опаковката, запазване и превозване на българскитѣ износни стоки; за участие въ панаири и изложби въ чужбина и международната изложба и мострения панаиръ въ България — купуване на изложбени предмети, опаковка, застраховка, направа на витрини, постаменти, транспортни разноски и др.; за устройство на рекламни магазини въ чужбина и подвижна изложба на българскитѣ параходъ; помощи за проучване на чуждестраннитѣ пазари и на почетни представители и кореспонденти въ чужбина и др. — 1.700.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 17. За посрѣщане и приемъ на чуждестранни търговски мисии, делегации и официални лица — гости на Института — оправдавани само срещу разписка — 200.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 18. Непредвидени вещественни разходи — чл. 11 отъ закона за б. о. п. — 10.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 19. Запазенъ фондъ за усиляване кредититѣ за вещественни разходи, членове 11 и 44 отъ закона за б. о. п. — 110.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 20. За изплащане на разходи по сключени бюджетни упражнения — 112.500 л.“ (Вж. таблицата за разпредѣление на кредита по § 20 на стр. 1557)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 20, заедно съ таблицата за разпредѣление на кредита по този параграфъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 21. Връщане неправилно внесени суми по сключени бюджети“

„§ 22. Връщане неправилно внесени суми по текущия бюджет“

По тѣзи параграфи не се предвиждатъ кредити. (Чете)
„Забележка I. За разходитѣ, които се извършватъ въ чужбина по § 16 и ѣма приложение закона за б. о. п.“

Забележка II. Новоназначениятъ персоналъ въ чужбина получава следващата се заплата въ курсова разлика отъ деня на тръгването.

Забележка III. Чистачитѣ при съветничествата се назначаватъ и уволняватъ отъ търговскитѣ съветници съ възнаграждение съобразно мѣстнитѣ условия.

Забележка IV. Контролата върху приходитѣ и разходитѣ по бюджета на Експортния институтъ се упражнява отъ бюджетно-контролното отдѣление при Министерството на търговията, промишлеността и труда, като къмъ същото отдѣление се числи и контролора по приходитѣ и разходитѣ предвиденъ по бюджета на Експортния институтъ“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ забележитѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ бюджетопроекта на Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни.

Има думата чародиятъ представител г-нъ Христо Василевъ.

Христо Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Дирекцията на храноизноса — това е най-популярниятъ институтъ засега въ българското село, верѣждъ българскитѣ зѣнопроизводители. Всички онии

спорове, които ставаха по въпроса, дали намъсата на държавата дава добри или лоши резултати, сж без-предметни, защото Дирекцията на храноизноса говори най-красноречиво в полза на държавната намъса. Дирекцията на храноизноса може да се похвали с една съвършена организация, която е намазила административните разходи до такива ниски размери, сж каквито не може да се похвали никое частно капиталистическо предприятие. Дирекцията на храноизноса задоволява всички свои нужди сж 3.6 ст. на килограм зърнени храни, когато въ миналото само овъзи, които седъха предъ вратите на търговците и докарваха колите на производителите — зайкоджити — вземаха комисиона по 5 ст. на килограм. Държавната намъса въ търговията с зърнени храни гарантира цената на продукта на земеделеца-производител по най-лесен и по най-евтин начин.

Азъ смътам, че бюджетопроектът на Дирекцията на храноизноса ще се приеме единодушно, защото тя, може би, е единственият институт, който отговаря на наболялите нужди на българското село. И азъ не бихъ взелъ думата, ако напоследък въ обществото не се шумукаше нова смътка и не се говореше за вероятно намаление цените на зърнените храни, като за аргументъ се взематъ международните цени на зърнените храни.

Г-да народни представители! Азъ съмъ ималъ много пъти случай тукъ отъ тази трибуна да заявявамъ, че цените на зърнените храни у насъ няматъ нищо общо сж международните цени. Цените на зърнените храни у насъ зависятъ само отъ процента на изнесено на вънъ количество. Старииятъ арсеналъ на доводи противъ Дирекцията на храноизноса, която изживъ много родилни мъки въ своето създаване, не може да даде нови доводи противъ нея. И фактътъ, че Дирекцията престана да бъде обектът на критикуване, говори, че тя се наложи въ нашия стопански животъ. Обаче и днесъ продължава да се казва, че заинтересовани отъ гарантиране цената на зърнените храни сж само 25% отъ земеделските производители — по-едриятъ. Азъ съмъ принуденъ да опровергая това твърдение и да ви дамъ истинския процентъ на земеделските стопани, които сж заинтересовани отъ гарантиране цените на зърнените храни.

Предъ всячко гарантирането цените на зърнените храни е социаленъ проблемъ. Ако министърътъ на търговията се грижи, чрезъ трудовите договори между работници и работодатели, да гарантира цената на работническия трудъ, ако той гарантира една определена цена и за труда на каруцарите, които работодателъ е нещастенъ, то той тръбва да се погрижи и за цената на труда на най-многобройния и най-важния работникъ въ нашата държава — на земеделеца-стопанинъ. (Ржкоплъскания отъ лъво) Както знаете, 80% отъ земеделските стопанства у насъ сж трудови, и г-нъ министърътъ на търговията ще тръбва да намъри нещастенъ работодателъ, сж който да сключи трудовъ договоръ за гарантиране цената на вложения отъ земеделския стопанинъ трудъ.

За да не бжда голословенъ и за да мога да направя правилно своето заключение, азъ ще ви дамъ нѣкои данни, г-да народни представители. Цѣлата владѣна, като частна собственост, земя въ нашата страна е 43.700.000 декари, отъ които необработваеми — гори, пасища и келемега — сж 4.813.000 декари, а обработваеми — 38.900.000 декари. Отъ обработваемата площъ, като махнемъ ливадите и земите, засѣти съ люцерна и други фуражни храни, 4.582.000 декари, оставатъ за зърнените храни и другите култури, които сж обектът на едно интензивно производство, 34.000.000 декари. Отъ тѣхъ засѣти съ памукъ, тютюнъ, овошни градини, лозя, розови градини, въобще сж всички култури, безъ зърнените храни, сж 2.290.000 декари, или само 7% отъ общата обработвана площъ. Значи, за зърнените храни оставатъ 32.078.000 декари земи, които даватъ едно производство близо къмъ 5 милиарда килограма, което струва 12-13 милиарда лева. Какво показватъ тѣзи цифри? Тѣ показватъ, че 93% отъ вложения въ земеделското стопанство трудъ е вложенъ въ производството на зърнени храни.

Тукъ искамъ да ви кажа, г-да народни представители, че ако, въпреки по пътя на трансформацията на нашето земеделско стопанство, засѣмъ още 1 милионъ декари земя съ по-интензивни култури, като тютюнъ, памукъ и други, ще ни се наложи да внасяме зърнени храни. Защото отъ статистиката се вижда, че въ последните 15 години ние изнасяме срдѣно къмъ 70 милиона килограма зърнени храни. Значи ако имамъ тѣхната площъ съ 1 милионъ декари, които даватъ 110-120 милиона килограма, положително ще се яви вече една липса отъ 40-50 милиона килограма зърнени храни, които ще тръбва да внасяме отъ вънъ. И когато почнемъ да ги внасяме, тогава, ще разбе-

ремъ каква е цената на зърнените пазари и каква смѣтка имаме да внасяме жито. Ако приемемъ, че въ останалите земеделски култури се влага 300% повече трудъ, отколкото въ зърнените храни, то значи, че 20% отъ общия земеделски трудъ е вложенъ въ интензивните култури, а 80% — въ зърненото производство. Ето защо, г-да народни представители, не бива съ лекота да гледаме на въпроса за определяне цените на зърнените храни и да го разрешаваме както досега, случайно, сж хрумване безъ една определена тенденция.

Само за да не бжда опроверганъ въ тия смѣтки и изчисления, които ви правя, азъ приемамъ, че въ България има 31.387 земеделски стопанства отъ 150 декари нагоре, които обработватъ 1.500.000 декари земя и които представляватъ 4% отъ земята въ частна собственост и 6% отъ стопанствата. Вземамъ тази цифра, както казахъ, за да не бжде опроверганъ, защото, ако всички отъ васъ направя за себе си анкета въ своята околия, ще се увѣри, че едриятъ стопанства сж по-малко. Другите 853.000 земеделски стопанства, или 94%, владѣятъ 32.078.000 декари. А като вземемъ предвидъ, че не всички едри стопанства скрито изплащатъ чуждъ трудъ, надали ще има 2% отъ стопанствата, които да живѣятъ отъ експлоатация на чуждъ трудъ. Ето защо г-нъ министърътъ на земеделното, и особено г-нъ министърътъ на търговията, когато си поставя за целъ да разреши голѣмиятъ социаленъ проблемъ — гарантиране цената на труда на българския народъ — тръбва да има за най-голѣма своя грижа да сключи договоръ между земеделския стопанинъ и незнайния му работодателъ — консуматора въ България и износа, който правимъ. Този договоръ ще го сключи Министерскиятъ съветъ, понее законътъ му дава право да определя цените на зърнените храни. Органите на Дирекцията на храноизноса само изпълняватъ решенията на Министерския съветъ и само административатъ, и азъ административатъ тѣхната администрация. Цените на зърнените храни, обаче, които Министерскиятъ съветъ е определялъ при известни условия и обстоятелства, никога не сж отговаряли на вложения трудъ въ зърненото производство, (Ржкоплъскания отъ лъво) когато цените тръбва да се определятъ само въз основа на една калкулация на земеделския трудъ. Азъ съмъ съгласенъ даже калкулацията да се направи при най-малката работническа надница, но не при 90 работни дни, както се разправя, че толкова работилъ земеделецътъ-стопанинъ. Знайте, че въ едно земеделско стопанство отъ 70-80 декари, сж 7-членно семейство се работи въ годината 400 дни, изчислени на базата 8-часовъ работенъ день. (Ржкоплъскания отъ лъво) И ако поставимъ като база за определяне цената на житото вложения рудъ, направениятъ разходъ, амортизацията на инвентара и една малка рента на земята, ще добиемъ истинската цена, по която ще тръбва да се купува житото. Никакви други причини, г-да, не могатъ да влияятъ за определяне цената на зърнените храни. Определената на тая база цена ще я наматимъ само съ загубата, която ще има отъ износа, като се вземе срдѣното годишно количество, което изнасяме и което е 10-15% отъ цѣлото зърнено производство. Следователно, колкото по-голѣмо количество изнасяме, толкова по-малка ще бжде цената. И когато нѣкоя година ще има голѣмо плодородие, ще има полза не само за държавата, но и за отдалѣни стопанинъ и ще се създадатъ условия българското село да се развива правилно и да цвѣти.

Казва се, че балканското население нѣмало смѣтка да купува скѣпъ хлѣбъ. Г-да! Този, който познава динамиката на нашето стопанство, знае едно: богатъ е балканътъ само тогава, когато е богато полето. Трудътъ на нашия балканецъ никога не се изнася навънъ. Ние никога не сме изнасяли дървенъ материалъ и нѣма да изнасяме. Дървениятъ материалъ се консумира изключително въ полето, и неговата цена зависи изключително отъ цената на зърнените храни. Вие много добре знаете нескончаемите кървани въ месецъ августъ отъ Казанлъшко, Котленско, отъ цѣлия Балканъ, които слизатъ въ полето и вършатъ търговия въ натура: срещу жито даватъ предъ, мертеци и други. (Ржкоплъскания отъ лъво) Цената на балканския трудъ е изключително въ зависимостъ отъ цената на труда въ земеделското стопанство. Има 30 хиляди души работници около вършачките и другите земеделски машини, трудътъ на които се плаща въ натура. Значи, цената и на тѣхния трудъ зависи отъ цената на житото. Всички, които слизатъ отъ балкана въ полето презъ зреме на жътва, както и косачите и орачите, работятъ при една надница строго, изключително определена отъ цената на крината. Единъ декаръ се изжътва срещу една крина. Ако крината струва 30 л., и надницата е 30 л.; ако крината струва 100 л., и надницата е 100 л. Значи, отъ цената на житните храни зависи цената на труда на балканецъ,

който е слезъл в полето да предлага труда си. (Ръкоплъскания отъ ляво) Знае се също, че хората отъ Трънско, Кюстендилско, Дръновско, Габровско, които слизатъ в полето по строежъ на къщи, се връщатъ наесен или презъ пролѣтътъ по домоветъ си, въ ония времена, когато имаше работа, съ по 20-30 и 50 хиляди лева въ джоба си. Благоденствието на цѣлия български народъ и на българската държава зависи най-вече отъ благосъстоянието на българското село, на българския зърнопроизводител. (Ръкоплъскания отъ ляво) Върху него се крепи цѣлата стопанска пирамида. И ако хвърлите единъ погледъ върху постѣпленията отъ косвени и прѣки данѣни, ще видите катастрофата, която е настѣпила въ постѣпленията отъ тѣзи данѣни съ спадане ценитъ на зърненитъ храни.

Председател Стойчо Мошановъ: (Звъни) Времето Ви изтече, г-нъ Василевъ. Давамъ Ви още 5 минути, за да приключите.

Христо Василевъ: Вие ще видите, че въ 1938 г. ние гонимъ високитъ постѣпления отъ прѣки и косвени данѣни, каквито имаме въ 1929 г. Това се дължи на сноснитъ цени на зърненитъ храни и на голѣмото плодородие. Но и сноснитъ цени не сж достатъчни, ако плодородието е обикновено. Само сносната цена не е достатъчна да импулсира цѣлиятъ стопански животъ и да създава сигурностъ въ държавния бюджетъ.

Г-нъ министърътъ на финанситъ каза, че има по-голѣми постѣпления отъ акцизитъ, защото контрабандата била намалѣла.

Министъръ Добри Божиловъ: Не съмъ казалъ такова нѣщо.

Христо Василевъ: Не, г-нъ министре, ...

Председател Стойчо Мошановъ: Г-нъ министърътъ на финанситъ не е казалъ това.

Христо Василевъ: ... употребихте такъв изразъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Не съмъ казалъ това.

Христо Василевъ: Увеличението въ постѣпленията отъ акцизитъ се дължи на туй, че хората престанаха да пушатъ контрабанда тютюнъ и да си горятъ устата съ вестници, защото миналата есенъ имъ паднаха повече пари. (Ръкоплъскания отъ ляво)

Затова събтамъ, че Министерскиятъ съветъ ще трѣбва въ бъдеще, когато ще решава въпроса за цената на зърненитъ храни, да я опредѣля въз основа на една калкулация на вложения трудъ и на направенитъ разходи, безразлично каква цена иматъ зърненитъ храни на международния пазаръ. Българската държава никога досега не е загубила нито стотинка и нѣма да загуби. За голѣмо съжаление, отъ нѣколко години насамъ държавата използва този стопански монополъ на търговията съ зърнени храни като фискаленъ монополъ и затова виждаме въ държавния бюджетъ постѣпления, които държавата прибира отъ този монополъ.

Г-да! Говори се много за загубитъ отъ Хралонозосъ въ миналото. Обаче мога да ви съобща — и съмъ готовъ на каквато щете анкета — че българската държава не е изгубила абсолютно нищо, защото данѣнитъ, които се плащаха съ бонове, следъ това се опростиха, и ако има нѣкой да не е използвалъ опрощаването на данѣнитъ, това е земеделецътъ-стопанинъ. Азъ имамъ тукъ поразителни данни, отъ които се вижда какви мизерни цени сж давани за зърненитъ храни въ 1931 г. и тия цени докараха нашето земеделско стопанство въ кризата, която то преживява.

Г-да народни представители! Понеже съмъ принуденъ да привърша, преди това искамъ да ви дамъ едно обяснение. Азъ и по-рано изяснихъ, че начинътъ, по който става валоризирането цената на житото и валоризирането въобще на цената на зърненитъ храни, азъ не го одобрявамъ. Азъ съмъ противъ камбианата валоризация. Азъ твърдя, г-да народни представители, че тогава, когато има камбианна валоризация на зърненитъ храни, разликата не отива въ производителя. Увѣрихъ се въ това въ 1936 г. въ Бургаската стокова борса. Отъ бележитѣ, които съмъ си държалъ, се вижда, че действително тази разлика, която се получава отъ свободнитъ девизи и която ползува износителя, никога не отива въ джоба на производителя. Тогава износителятъ ни възражава: „Г-нъ Василевъ, има много напливъ въ свободни девизи, не можемъ да ги продадемъ съ известенъ процентъ премия и сме прину-

дени нѣкога да ги продаваме безъ премия“. Азъ приемамъ тезата, че нашитъ износители не могатъ да продадатъ девизитъ съ нѣкаква печалба, но въ същото време става другъ убийственъ процесъ, а именно, че търговцитъ които внасятъ стоки, въ своята калкулация винаги поставятъ премията, което представлява едно чувствително поскѣпване на живота у насъ. Г-нъ Багаровъ завчера казваше, че азъ слабо познавамъ тѣзи работи. Съжалявамъ, че сега го нѣма тукъ, за да му кажа, че ги познавамъ добре и че съмъ готовъ да поговоримъ съ него и за розовото масло.

Г-да народни представители! Въпросътъ за житото и за труда въ земеделското стопанство е билъ много по-добре познатъ, за голѣмо съжаление, преди 1.125 години. Още Омортагъ ханъ сключва спогодба за приятелство съ гърцитъ, но при условие, че тѣ по опредѣлени цени ще взематъ зърнени храни отъ България. Царъ Симеонъ отваря война на гърцитъ, защото тѣ вдигатъ пазара на нашитъ зърнени храни отъ Цариградъ въ Солунъ, за да използватъ съ своитъ кораби разликата въ превоза отъ Цариградъ до Солунъ и отъ тамъ за италианскитъ и други градове.

Житниятъ въпросъ е билъ винаги въпросъ надъ върхситъ. Той винаги е качвалъ и свалялъ както пълководци, така и правителства. И ако проследите нашия политически животъ, ще видите едно — че винаги правителства сж надали тогава, когато е настѣпвала голѣма криза въ земеделското стопанство и когато не е имало достатъчно разумъ да се отговори на нуждата, кризата да бѣде омекчена или да бѣде премахната. (Ръкоплъскания отъ ляво)

Две тези имаше на времето. Едната теза бѣше, че българското село представлява торъ — това бѣше социалистическата доктрина — върху който ще се изгради бъдещето капиталистическо общество, и че нѣма нужда отъ грижи за селото. Азъ ви заявявамъ, че българското село е единъ живъ организъмъ. Тамъ е неизчерпаемиятъ резервоаръ на духовна и материална култура, и азъ моля да направимъ всичко възможно тая сила да я не раздвижиаме. Развижимъ ли я въ негодувание, тя е стихия, и въ тая стихия могатъ да изгорятъ много материални и духовни ценности. (Ръкоплъскания отъ ляво)

Председател Стойчо Мошановъ: За щастие, въ България тя е сила на градежъ, а не на разрушение.

Има думата народниятъ представител г-нъ Парашковъ Забунновъ. — Нѣма го.

Листата на ораторитъ е изчерпана. Ще гласуваме.

Моля г-нъ докладчика да докладва.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Приходи

Глава I.

§ 1. Съгласно чл. 8 отъ наредбата-законъ за закупуване и износъ на зърнени храни, публикувана въ „Държавенъ вестникъ“, брой 28 отъ 7 февруарий 1936 г., и чл. 3 отъ наредбата за разходитъ по бюджета на Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни, отъ сѣдствата отпуснати отъ държавата, а така също и отъ печалбитъ, които Дирекцията добива въ резултатъ на своята търговия съ земеделски произведения — 30.040.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошановъ: Кито приематъ § 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Разходи.

Глава I.

Заплати и надници.

§ 1. Заплати на личния съставъ (Вж. обяснителната таблица на стр. 1557) — 20.766.000 л.“

Въ обяснителната таблица на стр. 72 въ отдѣлъ „Инспекторатъ“, се предвиждатъ 3 контролѣори при мелница съ 4.000 л. месечна заплата и общъ кредитъ 144.000 л., а контролѣоритъ съ 3.500 л. месечна заплата, отъ 9 души се намаляватъ на 6 души, като общиятъ кредитъ отъ 378.000 л. се намалява на 252.000 л.

Председател Стойчо Мошановъ: Кито приематъ § 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Надници на волнонаемия персоналъ — 700.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„Глава II.

Веществени разходи.

§ 3. Канцеларски потребности и материали, оръжие и патрони, тефтери, пренасяне мебели и др. — 630.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 4. Мебели, пишущи машини, сметачни машини и др. и поправката им — 300.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 5. Печатане разни книжа, бланки, писма, регистри формуляри и др. — 1.400.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 6. Телефонни такси, телефонни и звънчеви материали, инсталиране и поправката им — 100.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 7. Осветление и отопление на служебните помещения, вода, смет, канал и др. — 170.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 8. Пощенска кореспонденция, колет и др. — 170.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 9. Книги, вестници, списания, „Държавен вестник“, закони, правилници и подвързването им — 40.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 10. Обявления, реклами и др. подобни въ мѣстни и чуждестранни описания и вестници — 10.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 11. Облѣкло и обувка на прислужниците и куриерите, експедиторите, мушамы на куриерите и експедиторите, престилки и блузи на архиварите, лаборантите, чистачките и др. — 30.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„Глава III.

Разни разходи.

§ 12. Насмѣне на помещения за службите въ София и провинцията — 500.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 13. Пътни, дневни и безотчетни. Ж. п. карти на директора, съветниците, правителствения делегат, началниците на отдѣли и др. служители, опредѣлени съ заповѣдъ на директора — 3.500.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 14. Възнаграждения на частни лица за извършена работа въ Дирекцията, по разпѣлъ опредѣленъ съ заповѣдъ отъ директора; възнаграждение на вещи лица — 10.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 15. Непредвидени веществени разходи, опредѣлени съ заповѣдъ отъ директора — 50.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 16. Помощи за лѣкуване на заболяли и за потребление на починали служители при Дирекцията, купуване лѣкарства и др., както и субсидия на взаимноспомогателната каса на служителите при Дирекцията — 50.000 л.“
Въ този параграфъ се заличават думите на края „както и субсидия на взаимноспомогателната каса на служителите при Дирекцията“.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 16, съ направената поправка, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 17. Вноска въ Пенсионния фондъ, съгласно чл. 38, буква „и“, отъ закона за пенсията за изслужено време — 1.422.100 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 18. Запазенъ фондъ за усиляване кредитите за веществени разходи — 61.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 19. Вноска въ фондъ „Обществени осигуровки“ 6% + 2% върху кредитите за полнонаемъ персоналъ — 56.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„§ 20. Разходи по сключени бюджети — 74.900 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„Забележка 1. Разходите за текущи и минали ремонтни години по постройки, наемъ, осветление и пр на складове, както и за поддържане и поправката им; по товарене, разтоварване и превозване на храните и другите обекти на дирекционната дейност и за работници по манипулации за запазването им; за телеграми, телефонни разговори, кореспонденция, колет и трамвайни карти и билети; извънредни разходи за преследване контрабандисти съ храна; доставка на печатни книжа за смѣтка на

агенти мелничари и др.; доставка на бризенти, торби, чували и изкърпането им; доставка на храномъри, влагомъри, чистачни и др. машини, лопати, крини и др. инвентарни предмети, доставка на материали и уреди за дезинсектиране на складовете и др. подобни, както и всички други разходи и доставки, свързани със стопанската дейност на Дирекцията, се извършват извънбюджетно и се минават по съответните и търговски сметки.

„2. Директорът, съветниците, началниците на отдели и правителственият делегат получават ж. п. карта I клас, а пом. началниците на отдели, инспекторите, ревизорите, съдебните инспектори, бирниците-изпълнители (всички за своя район) и др. служители, определени съ заповед от директора, получават ж. п. карти, II клас. Картите се изваждат съобразно нуждата от служебни пътувания, по заповед на директора.

„3. Пътните и дневни пари безотчетни се получават както следва: областните инспектори — по 2.000 л. месечно едному; районните ревизори — по 1.500 л. месечно едному.

„4. Всички разходи: 3% данък за занятие, 5% върху данъка за занятие за фонд „обществени бедствия“, 6% за фонд „обществени осигуровки“, 2% за фонд за ползука и временни процентни удържки за временни работници по стипендиите, складовете, пристанищата, представителствата и др., се отнасят по главната сметка „транспортни разходи“ за сметка на Дирекцията, където се отнасят и заплатите и надниците, понеже съ в връзка със стопанската дейността на смята.

„5. Дирекцията може да наема допълнителен персонал съ възнаграждение до 200 (двесте) лева дневно, определено съ заповед от Директора.

„6. На инспекторите, ревизорите, контролорите на мелници при Дирекцията, съ изключение на Главния инспектор, пом. главния инспектор и съдебните инспектори, се плащат безотчетни пътни и дневни по чл. 58 от закона за държавните служители, само за следните градове и села: Асеновград, Бѣла, Варна, Габрово, Горна Орховица, Дупница, Ихтиман, Казанлък, Карнобат, Кюстендил, Новоселци, (Софийско), Пловдив, Плевен, Провадия, Разград, Свищов, Свиленград, Св. Врач, София, Ст. Загора, Пазарджик, Търново, Търговище, Харманлий, Хасково, Шумер и Ямбол.

„7. Провѣрката на търговската дейност и на търговските сметки на Дирекцията за закупуване и износ на зърнени храни се извършва от правителствения делегат, назначен от Министерския съвет, по представление на Министъра на търговията, промишлеността и труда. Правителственият делегат участва въ заседанията на Дирекционния съвет и дава мнение по всички въпроси, свързани с търговската дейност на Дирекцията.

„Всички 6 месеца правителственият делегат прави писмен доклад пред Министерския съвет за дейността на Дирекционния съвет, въз основа на който доклад Министерския съвет освобождава от отговорност членовете на съвета.

„За констатираните нередовности, извършени от длъжностни лица, които не сч членове на Дирекционния съвет, правителственият делегат съставя ревизионни актове, които се разглеждат от Софийската областна сметна палата въ срок от два месеца, считан от датата на постъпването им въ Палатата.

„За нередовности, допуснати от членовете на Дирекционния съвет, актовете се представят въ Министерския съвет, който ако намери основание за отговорност, ги препраща на Софийската областна сметна палата, когато отговорността може да се прогласи по закона за финансовата инспекция или решава да бждат заведени дѣла на общо основание. Ако въ продължение на три месеца от датата на съставянето акта на последния не се даде ходъ, смята се, че нѣма отговорност.

„8. Органите на службата „контрола по бюджета“ се назначават и уволняват от министъра на финансите.

„9. Магазинерите и контролорите по мелниците (съ изключение на тези, които се командирова да заместват отсъстващи контролори и магазинери) се считат на постоянно мѣстослужение въ съответните мелници или складове, при които сч назначени, безъ право на дневни пари.

„10. От предвидените въ обяснителната таблица инспектори и ревизори, директорът има право да назначи въ дадена административна област или въ даден район „областни“ или „районни“ инспектори и ревизори, съ предвидените по бюджета безотчетни пари.

„11. Бирниците при Дирекцията не получават прелви-

месечно и 3% допълнително възнаграждение върху събраните от тях суми; при служебни пътувания смятатъ получават пътни и дневни пари по сметка — на общо осънание.

„12. Окончателниятъ контролъ върху заплатите се извършва отъ Софийската сметна палата, а върху останалите разходи — отъ Върховната сметна палата.

Въ п. 7 на забележката, алинея IV, последното изречение „Ако въ продължение на три месеца...“ става: „Ако въ продължение на една година...“ и пр.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По п. 7 отъ забележката има две предложения — отъ г-нъ Христо Мирски и отъ г-нъ Еню Поповъ.

Г-нъ Христо Мирски предлага, последното изречение на алинея последна отъ забележка 7 къмъ бюджета на Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни, което гласи: „Ако въ продължение на три месеца“ — сега става една година — „отъ датата на съставянето акта на последния не се даде ходъ, смята се, че нѣма отговорност“, да се премахне.

Има думата г-нъ Христо Мирски.

Христо Мирски (Отъ трибуната): Г-да народни представители! Когато съмъ убеденъ въ едно становище, азъ съмъ последователенъ на себе си и искамъ да го поддържамъ и тукъ, както го поддържихъ и въ бюджетарната комисия. Касае се за единъ принципъ, на който, преди всичко, обръщамъ вниманието на г-да правниците, които по-добре биха ме разбрали, отколкото другите депутати, но все пакъ азъ ще се постарая да бжда ясенъ, за да бжда разбранъ отъ всички депутати, за да могатъ да се произнесатъ добросъвестно и да гласуватъ за предложението, което правя.

Когато се разглеждаше въ бюджетарната комисия тая забележка, азъ повдигнахъ същия въпросъ, който ще повдигна сега, и тя се съгласи да се увеличи срокътъ отъ 3 месеца на една година. Обаче, смятамъ, че и съ тая редакция на това изречение не се разрешава въпросътъ, който азъ повдигнахъ.

Последната алинея на п. 7 отъ забележката гласи така: „Ако въ продължение на три месеца“ — бюджетарната комисия го поправи на една година — „отъ датата на съставянето акта на последния не се даде ходъ, смята се, че нѣма отговорност“.

Касае се, г-да народни представители, за нередовности въ търговската дейност и търговските сметки на членовете на Дирекционния съветъ, за които тѣ трѣбва да понесатъ иѣкаква гражданска отговорност. За улавяната отговорностъ важи давността и по наказателния законъ и за нея тази забележка не може да има приложение. Азъ не съмъ привърженикъ, г-да народни представители, отговорността на нѣкои длъжностни лица да пада, поради пасивната дейностъ на лицата, които сч длъжни да контролиратъ тая дейностъ. Не може, поради това, че Министерскиятъ съветъ, по една или друга причина, е нѣмалъ време да прегледа акта и да се произнесе има ли вина или нѣма вина, да падне всѣкаква отговорностъ. Този принципъ не е добъръ и не трѣбва да се следва. Вѣрно е, че въ нѣкои наши закони, както е въ закона за градските общини, за нѣкои маловажни решения е казано, че ако тѣ не се одобрятъ въ срока, който е предвиденъ, отъ областния директоръ, тия решения се смятатъ за вѣзли въ законна сила и изпълними. Но това не може да се отнася и за случаите, когато има голѣми отговорности за вреди и загуби. Споредъ менъ, г-да народни представители, не може да се нарушава принципътъ, който е легналъ въ чл. 87 отъ втория нашъ основенъ законъ — законътъ за б. о. п. Фондовете се управляватъ тъй, както се управляватъ и държавните имоти. Тая забележка къмъ бюджета на фондовете бѣше редно да влѣзе въ единъ специаленъ законъ, който да уреди тази материя. Но понеже се направи тази година едно отстъпление, като се вмѣкнаха въ бюджета постановления, които трѣбваша да влѣзатъ въ съответни закони, не се възприне това, което предложихъ въ бюджетарната комисия, тая материя да се уреди съ отделенъ законъ и за това ние сега трѣбва да се произнесемъ по тая забележка.

Не може, казвамъ, да се отклоняваме отъ принципа, прокаранъ въ чл. 87 отъ закона за б. о. п., въ който е казано: „Отговорността на държавния служителъ като отчетникъ се покрива съ 15-годишна давностъ отъ датата на злоупотреблението, липсата или отклонението на повѣрението му по служба държавни вещи и суми. Когато държавниятъ служителъ се държи отговоренъ по общите граждански закони за причинените на държавата вреди и загуби, искътъ на държавата се покрива съ давността,

предвидена въ алинея II и III на чл. 19 от закона за държавните служители". А тоя чл. 19 от закона за държавните служители гласи:

"Държавният служител отговаря предъ държавата, съгласно съ общитъ и специални закони и наредби, за причиненитъ вреди и загуби, ако уминшено или по небрежност наруши своитъ обязанности или ако извърши самъ, допустне или заповѣда да се извърши беззаконие.

"Искътъ на държавата се покрива съ давността следъ петъ години, смѣтано отъ датата, когато на учреджението, което има право да предявява искъ, сѫ станали известни причиненитъ отъ виновния вреди и загуби, а при липса на уведомление — следъ изтичане десетъ години отъ извършване деянието.

"Ако за причиненитъ вреди и загуби, поради нарушене служебни обязанности отъ страна на служителя, държавата трѣбва да обезщети трето лице, то 5-годишниятъ срокъ за давностъ тече, откогато държавата признае обезщетението или бѣде осъдена да го заплати."

Съ последното изречение на п. 7 отъ забележката се дава привилегия на известни лица, които съ своята търговска дейностъ могатъ да нанесатъ известни вреди и загуби на държавата, като съ пасивната дейностъ на ония, които трѣбва да контролиратъ тѣхната дейностъ, падне отговорността имъ въ единъ краткъ срокъ. Въ бюджетарната комисия, когато се повдигна този въпросъ, направи се възражение, че дейността на Дирекцията се спъвала тогава, когато лицата, които управляватъ тая Дирекция, сѫ били подъ постоянния тормозъ на неизвестността за тѣхната отговорностъ.

Ако не се възприеме предложението, което азъ правя — да се премахне това изречение и остане давността по закона за б. о. п., що се касае до гражданската отговорност — то за предпочитане е, да не остане тази редакция, която се предлага отъ бюджетарната комисия, а да се възприеме редакцията, която предлага нашиятъ колега г-нъ Еню Поповъ, а именно, че Министерскиятъ съветъ въ едногодишенъ срокъ отъ датата на съставянето на акта е длъженъ да се произнесе по съставения актъ. Въ такъвъ случай, на Министерския съветъ се дава срокъ отъ една година да освободи отъ отговорностъ тия длъжностни лица, но той ще ги освободи следъ като се занимае съ акта и се произнесе, че нѣма отговорностъ. Смѣтамъ, че ще бѣде по-прѣшно само поради това, че Министерскиятъ съветъ не е могълъ да се произнесе въ дадения срокъ, да се освобождаватъ тия длъжностни лица отъ гражданската отговорностъ, отъ което може да има вреди и загуби за държавата.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще забележа на г-нъ Мирски, че не може една забележка да отмиѣня текстъ на закона за б. о. п.

Христо Мирски: Не може тази забележка да съществува при наличността на чл. 225 отъ закона за б. о. п.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще положа на гласуване предложението на г-нъ Мирски.

Който приема предложението на г-нъ Мирски, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието не приема.

Г-нъ Еню Поповъ предлага: Последното изречение на алинея последна отъ п. 7 на забележката да любие следната редакция: "Министерскиятъ съветъ е длъженъ да се произнесе въ годишенъ срокъ отъ датата на съставяне акта".

Това е много ясна редакция, за да нѣма нужда отъ разяснение.

Нѣкои отъ дѣсно: Ясно е.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Еню Поповъ.

Еню Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Подчертавамъ, че се солидаризирамъ съ изказаното становище отъ нашия колега г-нъ Мирски относно практиката, който се усвой тукъ — съ забележки да отмиѣня съществени постановления на важни, основни закони, какъто е законътъ за бюджета, отчетността и предприятията. Но предвидъ на това, че неговото предложение не се прие, азъ моля г-да народнитъ представители да приематъ предложението, което азъ правя, защото ние не можемъ да оставимъ да бѣде покривана една фактическа отговорностъ, какъто често може да бѣде на лице, само заради това, защото въ срокъ отъ 3 месеца — сега се измѣня на една година — Министерскиятъ съветъ не е могълъ да прегледа съставенитъ актове за известни нередовности. Тукъ се прави едно отклонение отъ общия принципъ за

контролата върху действията на органитъ на властта. Азъ мисля, че дейността на известни длъжностни лица, какъто и положени: да заематъ, не може да не бѣде контролирана. Азъ мисля, че ние трѣбва да искаме Министерскиятъ съветъ да упражни контролъ върху дейността на членоветъ на Дирекционния съветъ, въ какъто смисълъ правя моето предложение — въ продължение на една година да е длъженъ да разгледа представенитъ ревизионни актове, за да може да се освободятъ или да не се освободятъ отъ отговорностъ членоветъ на Дирекционния съветъ. Съ това ние само ще услужимъ за правилното функциониране на органитъ на Дирекцията на храноизноса. Ако, г-да народни представители, ние не възприемемъ това предложение, нѣма защо да се чудимъ, че въ такъвъ случай може да се яватъ слухове, мѣлви — така, както се бѣха чували преди известно време — които будятъ основателни съмнения и подозрения, нѣщо, което не трѣбва да се случва съ институтъ, който е тѣсно свързанъ съ стопанското и икономическо положение на голѣма частъ отъ българския народъ, какъто е институтътъ Дирекцията на храноизноса.

Прочесъ, азъ моля да се приеме моето предложение: въ продължение на една година, който срокъ е достатъченъ, Министерскиятъ съветъ да бѣде длъженъ да прегледа съставенитъ актове и да каже своята дума.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тѣзи, които приематъ предложението на г-нъ Еню Поповъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието не приема.

Който приема забележката така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Разсукановъ: (Чете)
„Фондъ „Трудови земеделски стопанства“.

Приходи.

„§ 1. Наличностъ на 1. I. 1939 г. — 43.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приема § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Отъ вноски срещу стойността на раздадени за оземляване земи:

а) общински — 45.000.000 л.;

б) държавни — 5.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приема § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Отъ наеми на фондови земи, нераздадени още за оземляване — 3.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приема § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Безъ измѣнение.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Отъ загубени обществени земи — 3.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приема § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 5. Отъ 2% върху стойността на раздаденитъ за оземляване земи — 800.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приема § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 6. Отъ такси на общинитъ за измѣряване на мѣритъ отъ минали години — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приема § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. Лихви по смѣтката на фонда въ Б. з. и к. банка — 800.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 8. Разни непредвидени — 50.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„Разходи.

§ 1. Заплати за личния състав (Вижъ объяснителната таблица на стр. . . .) — 191.800 л.“
Въ объяснителната таблица няма промѣни.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 2. Канцеларски потребности и материали — 58.200 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 3. Изплащане на общинитъ 50% отъ постъпилитъ суми срещу причисленитъ имъ къмъ фонда т. з. с. мери и гори раздадени за оземляване, съгласно чл. 8 отъ закона за т. з. с. и комасация — 83.600.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 4. За изкупуване на имоти, съгласно чл. 2 отъ закона за т. з. с. — 3.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 5. За парични помощи и за купуване на частни имоти за преселницитъ отъ слабопроизводителнитъ и гжстонаселени области на страната — чл. чл. 20 и 22 отъ Наредбата-законъ за вътрешно преселване на жители отъ поройнитъ, слабопроизводителнитъ и гжстонаселени области — 2.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 6. За изплащане 25% отъ превознитъ такси на изселващитъ се, съгласно чл. 49 отъ закона за вътрешното преселване — 800.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 7. За изплащане на собственицитъ постъпилитъ наеми отъ земитъ имъ, отчуждени по закона за т. з. с. отъ 1921 г. и въ последствие върнати — § 4 отъ изменението на закона за т. з. с. — Д. в., бр. 254/1930 год. — 1.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 8. За изплащане суми по чл. 52 отъ закона за Т. З. С. — 200.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 9. Вноска за § 102 отъ приходния бюджетъ на държавата за 1939 б. год., 75% отъ стойността на раздадени за оземляване държавни земи и 50% отъ стойността за заплатени заграбени държавни земи, съгл. чл. чл. 9 и 23 отъ закона за т. з. с. — 2.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приставъ § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 10. Вноска за § 109 отъ приходния бюджетъ на държавата за 1939 б. год., вноска отъ фонда т. з. с. — 8.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 11. Връщане направенитъ вноски на оземленитъ, които въ последствие сѣ отземлени и погрѣшно внесени суми, отъ минали години — 300.000 л.“

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 12. Връщане неправилно внесени суми презъ текущата година“ — не се предвижда кредитъ.
§ 1. Вноски отъ държавата — 25.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: Стр. 73. (Чете)
„Министерството на общественитъ сгради, пжгигиата и благоустройството.

Фондъ „Пжтища.“

Приходи.

А. Редовни приходи.

§ 1. Вноски отъ държавата — 25.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 2. Пжтенъ данъкъ — 25.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 3. Пжтенъ данъкъ — 6% отъ заплатитъ на държавнитъ и други служители — 36.000.000 л.“

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 4. 3% отъ приходитъ на селскитъ общини 18.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 5. 4% отъ приходитъ на градскитъ общини — 20.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 6. Допълнителенъ данъкъ 1.50 л. върху кгр. газбодъ и петролъ — 800.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)
„§ 7. Допълнителенъ данъкъ 3.50 л. върху кгр. бензинъ — 40.000.000 л.“
Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 8. Годишна такса върху превозните средства, съгласно чл. 6, буква „ж“ отъ закона за пътищата — 34.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 9. Наемъ отъ валяци, машини и други — 600.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 10. Глоби и конфискации, налагани на предприемачитъ по предприятия за пътища — 700.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 11. Такси отъ 0.10 л. на кгр. циментъ и хидравлична варъ, плащани отъ производителя — 20.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 12. 50% отъ чистата печалба отъ организираниотъ отъ държавата камионни отобусни служби — не се предвижда кредитъ.“

„§ 13. Постъпления отъ недобори за минали години — 14.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 14. Глоби, налагани за нарушение закона за пътищата — 900.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 15. Глоби за неизплатени своевременно данъци по закона за пътищата — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 16. 5% допълнителенъ пътенъ данъкъ — 28.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 17. 25% отъ събрания акцизъ върху бензина — 3.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 18. Отъ разни непредвидени и лихви — 8.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 19. а) Недобори отъ неизплатени на време 4% и 3% отъ приходитъ на градскитъ и селски общини — 14.000.000 л.“

б) Остатъкъ отъ сключени бюджети — редовни приходи — не се предвижда кредитъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Б. Извънредни приходи.

§ 20. Остатъкъ отъ сключени бюджети (заемъ отъ 200.000.000 л. — „Държ. вестникъ“, бр. 138 отъ 30 юний 1937 г.“ — не се предвижда кредитъ.

„§ 21. Остатъкъ отъ заема отъ фонда „Обществени осигуровки“, съгласно Наредбата-законъ за разрешаване извънреденъ бюджетенъ кредитъ отъ 125.000.000 л. — „Държ. вестникъ“, бр. 119 отъ 2. VI. 1936 г. и бр. 188 отъ 21. VIII. 1936 г. — 8.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 22. Заемъ съгласно наредбата-законъ за разрешаване на фонда „Пътища“ да сключи заемъ отъ Б. З. К. Банка на сума 200.000.000 л. „Д. вестникъ“, бр. 97 отъ 5. V. 1938 г. — 13.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Разходи.

§ 1. Редовна вноска отъ фонда „Пътища“ въ бюджета на Главната дирекция на строежитъ за 1939 бюджетна г., съгласно съ чл. 10, буква „а“ отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ, отъ които до 500.000 л. за държ. каменна кариера „Бошуля“ — 310.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Държавна каменна кариера „Бошуля“.

Приходи.

§ 1. Остатъкъ отъ сключени бюджети — 1.000.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Вноска отъ фондъ „Пътища“ при Министерството на о. с. п. и благоустройството — 500.000 л.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 3. Приходи отъ продажба на павета, отпадъци и др. — 5.900.000 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Разходи.

Глава I.

§ 1. Заплати. (Вижъ объяснителната таблица на стр. 1557 — 289.500 л.“

Въ объяснителната таблица не сж направени никакви промѣни.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Йосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 2. Вноски по чл. 38, буква „и“ отъ закона за пенситъ за изслужено време — 19.245 л.“

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Глава II.

А. Лични разходи.

§ 3. Облѣкло и обуща на прислужника и пазака, както и формено облѣкло на управителя и техницитѣ — 10.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 4. Пѣтни и дневни пари на командировани длѣжностни и частни лица; превозъ на пожщнина на уволнени или премѣстени държавни служители; безотчетни пари на домакинъ-експедитора по 400 л. месечно — 25.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 5. Възнаграждение за проучване на кариери отъ частни лица — 5.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

§ 6. Канцеларски материали и потрѣби: хартия, мастило, пишешни машини, циклостили и др., купуване и печатане книги и списания, заповѣди, формуляри, клишетта, обявления въ мѣстни и чуждестранни вестници и др.; телефонни, телеграфни и пощенски разноски и др. такси — 20.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 7. Наеми на помѣщения — 5.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 8. Поддържане помѣщения, малки поправки и приспособления на сградитѣ, чистене, миене, дезинфекция, купуване и поправяне мебели, пожщнина и др.; застраховка, вода, смѣт и др. — 10.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 9. Освѣтление и отопление — 45.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 10. Наемане работници, шофьори, надзиратели, специалисти и др. въ връзка съ изработването и предаването на каменнитѣ материали.

Осигуряване на работницитѣ и всички надничари отъ злополучка и вноска по фонда О. О.; данѣкъ занятие на сжщитѣ, както и за труда на затворницитѣ по 12 лв. дневно едному за работенъ день, дадени на М-вото на правосъдието въ материали, мажорбрни павета и др. — 4.880.255 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 11. Възнаграждение за усърденъ трудъ на специалистѣ затворници (павьори, миньори, дърводѣлци и др.), които работятъ въ кариерата, давано въ натура, като допълнителна храна, облѣкло и др., съгласно наредбата за даване възнаграждение на затворницитѣ („Д. В.“, бр. 170

1937 г.); възнаграждение на участъковия лѣкаръ, — 500 лв. месечно за лѣкуване на персонала, затворницитѣ, работницитѣ и курсиститѣ при кариерата — 250.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 12. Направа и поправка на сгради, канализации водопроводи, инсталации, бараки и др.; набавяне, превозъ и поправка на машини, камиони, сѣчива, уреди, купуване и превозъ на горивни, смазочни и др. материали; електрическа енергия и др. — 1.800.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 13. Купуване коне, храна, лѣкарства и подковаване на сжщитѣ, набавяне превозни срдства и поддържането имъ и др. — 25.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„В. Други разходи.

§ 14. Купуване лѣкарства, превързочни материали и даване бърза мед. помощъ — 14.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 15. Непредвидени веществени разходи — 1.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 16. Връщане неправилно внесени суми презъ минали години — 1.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„§ 17. Връщане неправилно внесени суми презъ текущата година“ — не се предвижда кредитъ.
„§ 18. Запазенъ фондъ — 100.000 л.“

Г. Не се предвиждатъ.

Разходи по сключени бюджетни упражнения.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: Стр. 76. (Чете)

„Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ. Главна дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. Фондъ „Пощенска спестовна каса и пощенска чекова служба“.

Приходи.

А. Пощенска спестовна каса.

§ 1. 30% отъ печалбитѣ на пощенската спестовна каса, съгласно чл. 19 отъ закона за сжщата отъ 1926 г. и чл. 15 отъ наредбата-законъ за измѣнение и допълнение на закона за пощенската спестовна каса отъ 1935 г. — 2.780.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иосифъ Разсукановъ: (Чете)

„Б. Пощенска чекова служба.

§ 2. Вноска отъ приходитѣ на фонда „Пощенска чекова служба“, съгласно чл. 10 отъ закона за сжщата отъ 1926 година — 1.105.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„Разходи.“

А. Пошенска спестовна каса.

Веществени разходи.

§ 1. а) Подобрение, поддръжане, обзавеждане и ремонт на зданията, въ които се помъщават службите на Централното управление на пошенската сп. каса и клоновете ѝ; набавяне рафтове, гишета и др. инвентарни предмети. За отопление и осветление, електрически, звънчеви, отоплителни, телефонни, тръбни, часовникови, пожарогасителни, вентилаторни, подедни и рекламни инсталации, електрически крушки и др. материали — 250.000 л.

б) Такси за вода, сметъ, каналъ, електрическа енергия и др. — 150.000 л. — 400.000 л.

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

§ 2. Купуване, поправяне, поддръжане и превозъ на мебели, шкафове и др. инвентарни предмети, желязни каси, шкафове и бюра, смѣтачни, клеймовачни, сортировачни, перфориращи, печатарски, пишущи и др. машини; моторна кола за поща и колетъ, спестовни касички, торбички и преброятели за монети; печатане на спестовни книжки, спестовни марки, формуляри, образци, бланки, картони, папки, пликосе, класьори, закони, правилници, лхвеници, отчети, статистики, диаграми, указатели, плакати, упжвания, циркуляри, рекламни издания, календари и др. подобни; платно, хартия и фото за спестовни книжки, хартия за формуляри, канцеларски материали, тевтери, клишета, нумератори, печати и клей..., надписи и др. помагала по спестовната служба, поддръжане чистотата и инсталациите, набавяне книги, списания и др. помагала по спестовната служба и поддръжането имъ; премѣстване на службите отъ едно помѣщение въ друго — 1.650.000 л.

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

§ 3. Възнаграждение на временно наети лица (до 20 души наведнажъ) за сезонна работа срещу заплащане на парче, споредъ норма, одобрена отъ Министра на жельзниците, пощата и телеграфите и вноса 8% на фонда „Обществени осигуровки“ — 255.000 л.

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

§ 4. За участие въ издръжката на Международния институт на спестовността и за изнасяне деньтъ на спестовността — 25.000 л.

б) За агитация и реклама на спестовността — 20.000 л. — 45.000 л.

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

§ 5. Непредвидени веществени разходи — 5.000 л.

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

§ 6. Разходи по сключени бюдж. упражнения:

а) изнасяне на Държавната печатница за изпълнени поръчки — 400.000 лева;

б) Допълнителна такси за вода, сметъ, каналъ и тротоаръ на столичната община — 20.579 л. — 420.579 л.

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

„Б. Пошенска чекова служба

Веществени разходи

§ 7. Подобрение, поддръжане, обзавеждане и ремонт на зданията, въ които се помъщават службите на Централното управление на пошенската чекова служба и клоновете ѝ; набавяне рафтове, гишета и др. инвентарни предмети. За отопление, отоплителни, телефонни, тръбни, часовникови, електрически, звънчеви, подедни, вентилаторни, пожарогасителни и др. инсталации, електрически крушки и др. подобни материали; поддръжане чистотата, хигиената, инсталациите и инвентарните предмети; такси за вода, сметъ, каналъ и тротоаръ, електрическа енергия и др. — 150.000 л.

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

§ 8. Купуване, поправяне, поддръжане и превозъ на мебели, шкафове, бюра и др. инвентарни предмети; желязни каси, огнеупорни шкафове за картотека, пишущи, смѣтачни, клеймовачни, сортировачни, адресни, перфориращи, печатарски и други машини и пособия и резервни части за тѣхъ; печатарски букви и принадлежности; смазочни материали и др.; моторна товарна кола, торбички и броятели за монети, печатане на чекови книжки, вносни бележки, формуляри, образци, бланки, картони, пликосе, папки, класьори, закони, правилници, лхвеници, отчети, статистики, диаграми, указатели, плакати, упжвания, циркуляри, рекламни текстове, календари и др. канцеларски материали, печатарска хартия, картони и мастила, тевтери, клишета, датници, печати, клейма, надписи и др.; набавяне книги, списания и други помагала по чековата служба и поддръжането имъ. Премѣстването на службите и архивите стъ едно помѣщение въ друго — 850.000 л.

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

§ 9. а) Възнаграждение на временно наети лица (до 6 души наведнажъ), за сезонна работа срещу заплащане на парче, споредъ норма, одобрена отъ Министра на жельзниците, пощата и телеграфите. Вноска 8% за фонда „Обществени осигуровки“ — 80.000 л.

б) Възнаграждение на временно наетъ майсторъ-печатаръ и вноска 8% за фонда „Обществени осигуровки“ — 25.000 л. — 105.000 л.

Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсуканов: (Чете)

§ 10. Разходи по сключени бюджетни упражнения — кредитъ не се предвижда.

Председател Стойчо Мошанов: Привършихме съ бюджетите за приходите и разходите на разните фондове, управлявани отъ министерствата, съгласно чл. 118 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, за 1939 бюджетна година.

Предстои ни да приемемъ на второ четене и законопроектъ за бюджета на разните фондове на държавата за 1939 бюджетна година.

Моля г-нъ докладчика да докладва законопроектъ.

Докладчик Йосиф Разсукановъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за бюджета на разнитъ фондове на държавата за 1939 г.

Чл. 1. Одобряват се приходитъ и разходитъ за 1939 бюджетна година на разнитъ фондове, управлявани отъ министерствата и дирекциитъ, а именно:

	ПРИХОДЪ	РАЗХОДЪ
	лева	лева
1. По Главната дирекция на държавнитъ дългове	270.000	240.000
2. По Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве	30.628.795	29.020.000
3. По Министерството на народното просвещение	494.908.431	498.376.444
4. По Министерството на финанситъ	1.419.269.800	1.415.116.300
5. По Министерството на правосъдието	95.500.000	95.500.000
6. По Министерството на търговията, промишлеността и труда	277.993.863	261.063.675
7. По Министерството на земеделието и държавнитъ имоти	101.650.000	101.650.000
8. По Министерството на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството	317.500.000	317.500.000
9. По Министерството на железн., пошитъ и телеграфитъ	3.885.000	3.880.579
Всичко	2.741.605.889	2.722.346.998

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсукановъ: (Чете)

„Чл. 2. Правятъ се следнитъ измѣнения и допълнения въ закона за пенситъ за изслужено време („Държавен вестникъ“ брой 88, отъ 22 юлий 1932 г.) и въ наредбата-законъ за измѣнение и допълнение на сѣция законъ („Държавен вестникъ“, брой 23, отъ 1 февруарий 1936 г.):

1. Въ чл. 38, буква „и“, думитъ „Вноски равна на удържитъ по буква „а“ на този членъ“ се замѣнятъ съ думитъ: „Вноски 7½% върху кредититъ и сумитъ споменати въ буква „а“ на този членъ върху които се справятъ 12½% удържки. Това измѣнение влиза въ сила отъ 1 януарий 1939 г.

2. Отмѣнява се отъ 1 априль 1939 г. § 10 отъ наредбата-законъ за измѣнение и допълнение на закона за пенситъ за изслужено време отъ 1932 г., обнародванъ въ „Държавен вестникъ“ брой 23, отъ 1 февруарий 1936 г.“

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Йосиф Разсукановъ: Комисията прибави новъ чл. 3: „Съдържанието на чл. 19 отъ закона за Пощенската спестовна каса се измѣня, както следва:

„Следъ като се спаднатъ експлоатационнитъ разноси и загубитъ по Пощенската спестовна каса презъ отчетната година, остатъкътъ отъ печалбитъ се разпредѣля както следва:

10% за Взаимоспомагателната каса при Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ;

5% въ приходъ на държавното съкровище по слѣтия фондъ „Санаториуми и почивни станции“ и

85% въ приходъ на държавното съкровище.

Настоящото измѣнение важи отъ 1 януарий 1940 г. и е въ сила и действие до отмѣнението му съ законъ“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ новия чл. 3, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това приключваме съ закона за бюджета на разнитъ фондове на държавата за 1939 бюджетна година. (Рѣкоплѣскания)

Пристъпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — **ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНПРОЕКТА ЗА ИЗВЪИРЕДЕНЪ БЮДЖЕТЕНЪ КРЕДИТЪ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ДЪРЖАВНИТЪ ИМОТИ ЗА 1939 БЮДЖЕТНА ГОДИНА.**

Моля г-нъ докладчика да докладва.

Докладчик Никола Вачковъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за извъиреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земеделието и държавнитъ имоти за 1939 г.

Чл. 1. Разрешава се извъиреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земеделието и държавнитъ имоти за 1939 бюджетна година, въ размѣръ 128.000.000 л., който се разпредѣля по параграфи, съгласно съ приложената подробна таблица“.

Председател Стойчо Мошановъ: Моля които приематъ заглавieto на законопроекта и чл. 1, както се докладва, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачковъ: (Чете)

„Чл. 2. Разходитъ по тоя извъиреденъ бюджетенъ кредитъ да се покриватъ отъ постѣпленията отъ заема, който ще се сключи отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка на основание закона за сключване заемъ отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка, въ размѣръ на 128.000.000 л. за мѣроприятия по подобрене на земеделието“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 2, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачковъ: (Чете)

„Подробна таблица

за разходитъ по извъиредния бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земеделието и държавнитъ имоти за 1939 бюджетна година.

§ 1. За опитно изучаване срѣдствата за борба съ сушата изобщо отъ земедѣлскитъ опитни институти и отъ Централния земедѣлски изпитателенъ институтъ — направа и обзавеждане на опитни торница, вегетационна къща, покупка на апарати, лабораторни принадлежности, химикали, книги, пособия, инсталации, семена, торове, чертожни принадлежности; за пропаганда на установенитъ начини за борба съ сушата, печатане упѣтвания за съставяне на чертежи, планове, диаграми, карти; за наемъ на земи за опити и демонстрации; кредитътъ се разпредѣля следъ като с вземе мнението на една специална комисиия по борба срещу сушата — 3.000.000 л.“

Въ края на § 1, вмѣсто: „кредитътъ се разпредѣля следъ като с вземе мнението на една специална комисиия по борба срещу сушата“ комисиията постави „и помощи на дружества, кооперации и отличили се земедѣлски стопани за напояване“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 1 съ докладваната промѣна, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 2. Набавяне или подпомагане за набавяне и поправка на земедѣлски инвентаръ за частни стопани, общини и кооперации; подпомагане държавни, кооперативни и частни фабрики и работилници, за производство и поправка на земедѣлски инвентаръ, по наредба, одобрена отъ министра на земеделието и държавнитъ имоти — 20.000.000 л.“

Въ третия редъ, следъ думата „кооперации“, комисиията прибави думитъ: „както и“; въ шестия редъ, следъ думата „инвентаръ“, прибави думитъ: „при облекчителни условия“; а на края, вмѣсто думитъ „министра на земеделието и държавнитъ имоти“, постави думитъ „Министерския съветъ“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 2 съ докладванитъ промѣни, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 3. За борба съ болеститъ и неприятелитъ по полскитъ култури и неприятелитъ по зърненитъ храни въ складовѣтъ — разходи за купуване на материали и препарати за раздаване безплатно или по намалени цени; за превозъ на съжитъ; помощи на общини за направа на специални камери; за пропаганда на срѣдствата и начинитъ за борба

и всякви други разходи, свързани с извеждането на борбата; за обезвеждане и поддържане на вегетационната кчща при Института за защита на растенията — 2.000.000 л.
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 3, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 4. За почистване и обмѣна на посѣвния материалъ — всѣкакви разходи за придвижване, поддържане и използване на държавните семечистителни машини и триори; помощи на бедни общини за набавяне на семечистителни инсталации и триори; разходи за обмѣна на посѣвния материалъ отъ семепроизводителни стопанства — закупуване на чували, пломби и етикети и др.; закупуване на семечистителни машини, апарати за обеззаразяване и строежъ на навеси за работа — 5.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 4, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 5. Помощи за постройка на торница по планове, дадени отъ агрономитъ — 5.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 5, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 6. За подобрене на фуражното производство — разходи за набавяне на семена отъ фуражни култури за раздаване безплатно или по намалени цени; за превозъ на сѣжитъ; премии на семепроизводителни стопанства, за производство на доброкачествени семена отъ фуражни култури; разходи за създаване съоръжения за почистване на фуражни семена при опитните станции въ Пловдивъ и Кнежа; помощи на семепроизводителни дружества, кооперации и общини за набавяне на инсталации за пречистване и лющене на фуражни семена и всѣкакви други разходи по подобрене на фуражното производство — 7.500.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 6, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 7. За разширение и подобрене културата на памука, конопа, лена и др. влакнодайни растения — разходи за набавяне на семена, за раздаване по намалени цени или безплатно; за превозъ на семена; помощи на дружества, кооперации или общини за направа на топила и набавяне на инсталации за преработка на стебла; разходи за направа на опитни топила и за обезвеждане на лабораторни за технологическо изследване; набавяне на материали и др. разходи за обеззаразяване на памучното семе — 6.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По § 7 има направено предложение отъ народния представител г-нъ Йосифъ Разсукановъ, съгласието на г-нъ министра на финанситъ и на г-нъ министра на земедѣлието. Това предложение гласи: „Въ § 7 отъ подробната таблица къмъ закона за извършенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земедѣлието и държавните имоти за 1939 бюджетна година, следъ думитъ „за раздаване по намалени цени или безплатно“, да се прибавятъ думитъ „за наемъ на земи и други разходи за производство на семена върху държавни или наети земи“.

Които приематъ това предложение, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 7 заедно съ приетата прибавка, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 8. За подобрене на тютюнопроизводството — за наемъ на земи и др. разходи за производство на тютюневи семена и тютюновъ разсадъ, за раздаване по намалени цени или безплатно; за материали, които ще се раздаватъ безплатно и др. разходи за борба съ болеститъ и неприятелитъ на тютюня; превозъ на сѣжитъ; за набавяне, инсталиране и поддържане на поливни инсталации и помощи за

набавяне на такива; помощи за направа на тютюневи сушилни; разходи за опити и проучвания вкл. и за изкупуване на тютюна отъ опититъ; помощи на общини, кооперации или дружества за производство на тютюновъ разсадъ; за направа на сушилни и ферментационни помѣщения и обезвеждане на лаборатории; за устройване на изложби и премии на изложителитъ, отличили се въ тѣхъ; награди за машини и уреди, улесняващи производството и домашната изработка на тютюна; всѣкакви други лични и веществени разходи, за подобрене на тютюнопроизводството, както и за откриване на курсове и училища за специалисти — 8.000.000 л.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 8, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 9. За разширение и подобрене културата на картофитъ — премии за произведени картофи за семе отъ препоръчани отъ Министерството сортове, за онова количество картофи, което се обмѣни чрезъ органи на Министерството съ други стопани; разходи за закупуване на картофи за семе отъ дружества, кооперации или частни стопанства, които по специално споразумение съ Министерството и подъ негово контролъ произведатъ такива картофи; разходи за създаване и организиране на участъци за производство на картофено семе; за доставка на картофи отъ оригинални подобренни сортове отъ чужбина; за превозъ на картофитъ и др. Закупенитъ или произведени картофи ще се раздаватъ на земедѣлскитъ стопани въ планинскитъ и полупланинскитъ райони съ намалени цени или безплатно — 2.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 9, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 10. За закупуване на овощни дръвчета отъ частни разсадници, които ще бждатъ продавани по намалени цени; за набавяне на овощенъ и зеленчуковъ посадоченъ материалъ отъ чужбина за изпитване въ страната; разходи за превозване на овощенъ материалъ; купуване на калѣми, материали, инструменти за облагородяване на дивни овощни дръвчета на обществени и частни мѣста и за премии на частни лица-присаждачи; наемъ на земи за производство на овощенъ посадоченъ материалъ и за всѣкакви други разходи, свързани съ производството на материала върху наетитъ земи и земитъ на държавнитъ овощни разсадници — 2.500.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 10, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 11. За подобрене на земедѣлското производство въ планинскитъ райони — набавяне на семена и посадоченъ материалъ отъ подходящи за този районъ култури за раздаване на земедѣлски стопани безплатно или съ намалени цени; помощи за направа на различни съоръжения, набавяне на инсталации и др., свързани съ разширение и подобрене на производството отъ различни култури, подходящи за тѣзи райони; разходи за превозъ на семена и посадоченъ материалъ за тѣзи райони; разходи за подобрене на пчеларството и бубарството; помощи за доотглеждане на мъжки животински разплодници, за постройка на общински обори, за направа на заслони и водопои по пасбищата, както и за подобрене на последнитъ; помощи за направа на различни селско-стопански и жилищни сгради по планъ, одобренъ отъ агрономическитъ служби; възнаграждение на временни техници; разходи за уреждане на демонстрации и курсове съ земедѣлски стопани и земедѣлски домакини и за всѣкакви други разходи — 5.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 11, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„§ 12. Помощи за постройка и обезвеждане на кооперативни и общински млѣкопреработвателни заведения, хладилни помѣщения и инсталации; разходи за постройка и обезвеждане на такива заведения при държавнитъ стопанства — 5.000.000 л.“
Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 12, както се прочете, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачков: (Чете)
§ 13. Купуване на мѣстен и чуждестранен разплоден добитък за опрѣснване кръвта на този въ държавните стопанства, както и раздаване такъв на частни стопани по намалени цени — 4.000.000 л.
Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 13, както се прочете, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачков: (Чете)
§ 14. Възнаграждение на временни работници въ службата по постройка на горски пътища и ж.-п. линии, мазули и др. транспортни съоръжения и телефонни линии — 20.000.000 л.
Въ третия редъ комисията залича думитъ „ж.-п. линии.“

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 14, съ докладваната промѣна, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачков: (Чете)
§ 15. Възнаграждение на временни работници въ службата по залесяване и укрепяване на пороищата — 17.000.000 л.
Комисията намали кредита на 15.000.000 л.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 15, съ докладваната промѣна, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачков: (Чете)
§ 16. Залесяване, укрепяване и затревяване на пустукищитъ и опожарени мѣста въ горитъ, обръщане на частъ отъ горските пасбища въ планински ливади; възобновяване на рѣдкитъ гори, заселѣли насаждения и сѣчища; образуване и поддържане на горски разсадници; поддържане и отглеждане на културитъ въ периметритъ; направа и поддържане на укрепителнитъ съоръжения и превозъ на материали за тѣхъ; купуване, събиране, добиване, превозъ и опаковка на семена и фиданки; изучаване и снимки (инструментални и фотографически), изготвяне на ситуационни планове, скици и строителни проекти за периметритъ и укрепителнитъ работи; направа, наемане и покупка на временни жилища за работницитъ по залесяването и укрепяването и леки постройки за складове на инструменти и пр.; направа и поддържане на пътища и телефонни линии изъ периметритъ, набавяне на телефонни апарати и др. материали — 3.000.000 л.
Безъ измѣнение.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 16, както се прочете, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачков: (Чете)
§ 17. Помощъ на изселващето се отъ поройнитъ периметри население, доброволно и принудително, за обезвеждане на новото му мѣстожителство (чл. 140 отъ закона за горитъ); премия на сполучливо изкуствено залесяване и укрепяване (чл. чл. 137 и 138 отъ закона за горитъ) — 3.000.000 л.

Комисията увеличи кредита на 5.000.000 л.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 17, съ докладваната промѣна, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Вачков: (Чете)
§ 18. Направа на постоянни горски пътища, мостове, горски ж.-п. линии, мазули и др. транспортни съоръжения; купуване на валяци; довършване на започнати съоръжения и поддържане на сѣщитъ — 10.000.000 л. Всичко 128.000.000 л.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 18, както се прочете, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплѣскания)

Пристапваме къмъ третата точка отъ дневния редъ —

ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗВЪНРЕДЕНЪ БЮДЖЕТЕНЪ КРЕДИТЪ ПО БЮДЖЕТА НА ГЛАВНАТА ДИРЕКЦИЯ НА ПОШИТЪ, ТЕЛЕГРАФИТЪ И ТЕЛЕФОНИТЪ ЗА 75.000.000 Л.

Моля г-нь докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Боянъ Абаджиевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ за 75.000.000 л.

Чл. 1. Разрешава се извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ за 1939 бюджетна година, въ размѣръ на 75.000.000 л., който се разпредѣля по параграфи, съгласно съ приложената подробна таблица.

Председател Стойчо Мошанов: Има думата г-нь министърътъ на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ.

Министъръ Владимиръ Аврамовъ: (Отъ трибуната) Уважаеми г-да народни представители! При разглеждане на законопроекта за 75-милионния заемъ, който се отпусна на Главната дирекция на пошитъ и телеграфитъ, нѣкои отъ уважаемитъ г-да народни представители ми зададоха нѣкои въпроси. Азъ тогава обещахъ да отговоря на тия въпроси сега, при разглеждането на този допълнителенъ бюджетъ. Затова ще ми позволите, макаръ и много накратко, да отговоря на тия въпроси. Иначе ще излѣзе, че азъ съмъ отбѣгналъ да отговоря на въпроситъ.

Уважаемиятъ народенъ представителъ г-нь Станковъ забеляза, че за нуждитъ на гр. Пловдивъ се е имало предъ видъ да се изпрати старата софийска телефонна централа. Заявявамъ най-тържествено, че това е само една легенда. Никой не мисли подобно нѣщо. Действително, въ първоначалната комисия, когато е разглежданъ този въпросъ, е било направено подобно предложение, но то е било категорично отхвърлено. Така че не може да става и дума, че въ Пловдивъ ще се изпрати нѣкаква стара софийска централа. Напротивъ, решено е да бждатъ автоматизирани телефонитъ въ Пловдивъ.

Уважаемиятъ г-нь Търкалановъ изтъкна, че не харесва нѣкои нововъведения въ нашата служба и специално „бързата поща“, която се въведе въ София и която постепенно ще обхване и другитъ градове въ Царството.

Председател Стойчо Мошанов: Отнася се за Димитъръ Търкалановъ.

Министъръ Владимиръ Аврамовъ: Да, за Димитъръ Търкалановъ.

Никола Стамболиевъ: Безъ тая корекция, моля Ви се.

Председател Стойчо Мошановъ: Не, тя е необходима, за да не стане грѣшка.

Министъръ Владимиръ Аврамовъ: Г-да народни представители! Бързата поща въ столицата се изпълнява отъ 12 души раздавачи-колоездачи само отъ нѣколко месеци. Тази служба е дала много добъръ резултатъ. Заплатата на тия раздавачи излиза отъ допълнителнитъ такси, които се плащатъ за услугитъ на тая служба. Населението е извънредно много доволно отъ услугитъ, които тая поща дава на населението. За праткитъ имаме следнитъ числа: за м. ноември 1938 г. е имало 4.327 пратки; за м. декември — 4.600 пратки, за м. януарий т. г. — 4.700 пратки. Тия пратки, както виждате, се увеличаватъ ежесечно. Това показва, че действително тази служба запълва една истинска нужда на нашето население.

Михаилъ Донсузовъ: Специално за София.

Министъръ Владимиръ Аврамовъ: Каза се, че е направено измѣнение въ покривната конструкция на постройката за радиопредавателя лично отъ главния директоръ и е платено 450.000 л. повече.

По този въпросъ, г-да народни представители, автентичнитъ данни сж следнитъ.

Постройката на зданието е станала по идейна скица на фирмата „Телефункенъ“. Тамъ се е предвидѣло покривната конструкция да бжде дървена или желѣзна. Понеже дървената конструкция е по-евтина отъ желѣзната, нашитъ инженери сж разработили детайлитъ по нея, обаче сж видѣли, че не разполагаме съ подходящи дървени материали за грамадинитъ отвори на залата, които биха могли да гарантиратъ издръжливостта на конструкцията, и това е заставило службата да прибѣгне къмъ нови проучвания, които въ резултатъ сж дали, като единствено правилно и подходящо за случая разрешение, направата на желѣзна покривна конструкция. Че тази конструкция е по-скъпа, това е вѣрно, но това се е наложило по необходимостъ.

Така стои въпросът.

Г-да народни представители! Въпросът с нашия национален радиопредавател не стои така, както заинтересувани лица се стремят да го представят. Той стои така, както ще изложат сега.

Имаме сключен договор между Главната дирекция и фирмата „Телефункен“. Последната се е задължила да достави и монтира един модерен комплектен радиоразпръсквателен уред с мощност 100 киловата, един студио-уред и специален кабел за връзка между студиото и предавателя.

През м. октомври 1937 г. фирмата „Телефункен“ заяви, че е готова да предаде радиоразпръсквателния уред, за който цел се назначи приемна комисия. Същата комисия още в началото намъри, че измървателните инструменти, доставени от фирмата, с които комисията тръбваше да прави всички контролни измървания на предавателя, за да установи неговите качества, не са еталонирани от държавния физикотехнически институт в Германия, съгласно чл. 42 от поемните условия. Ето защо приемането се отложи по вина на фирмата, която е знаела много добре изискванията на Главната дирекция относно измървателните инструменти.

Назначена е след това втора приемателна комисия. По искането на фирмата тази комисия констатира, че с изключение на един от инструментите, всички останали са снабдени с свидетелства за еталониране, без да са пломбирани. Комисията намъри, че има сходство между споменатите номера въ удостоверенията с тези, написани върху инструментите.

Инструментите се повърнаха наново в Германия за еталониране и съответно пломбиране.

Това двукратно връщане на инструментите в Германия действително погълна много време, но все пак фирмата се е вече твърде много забавила и върпки обещанието, че инструментите, съответно пломбирани, ще бъдат у нас през м. декември 1938 г., и до сега не са предадени.

Ние своевременно направихме други, тъй да се каже, постъпки, за да се ускори това провърване и пломбиране от страна на държавния германски физикотехнически институт, обаче, поради много работа — този институт, забележете работи за цял свят — поради последните събития — голяма част от персонала му е бил мобилизиран — и поради други причини не е могъл своевременно да пломбира тия деликатни инструменти. Щом тия инструменти ще бъдат в София, веднага ще се пристъпи към провърване качествата на станцията.

Това, което интересува обществото, а именно: какво ще бъде окончателното действие на предавателя, как ще удовлетвори източна България, където слушането е лошо, с въпроси, по които ще може да се говори след като се изпълнят тия изисквания, за които по-горе се спомена и за които става реч в поемните условия. Мога да ви заявя, че грижата за подходящо радиофициране на станцията и за задоволяване въобще на населението посредством радиото няма да бъде изоставена, като в всички случаи мърдателен ще бъде нашия закон за бюджета, отчетността и предприятията.

Слуховете, че радиопредавателят бил стар, пренесен от друго място, са съвсем неоснователни. Още през време на фабриката на този радиопредавател, съгласно договора, е упражнявано наблюдение от наши радио-инженери. Цялата монтажна работа на радиопредавателя при Вакарел е извършена с участието и на наши техници, по-голямата част от които сега фактически управляват предавателя.

Това е, което има да обясня по въпроса за нашия радиопредавател.

По въпроса за транзитния трафик на турската т. п. администрация ето сведенията.

Ние имаме до скоро въ изпълнение сключения на 14 октомври 1914 г. много неизгоден договор-конвенция между нашата и турската администрация за телеграмите, разпращани между България и Турция. Тази конвенция не е благоприятна за нас и едва през 1938 г. мога да се измъни въ по-благоприятен смисъл за нас. До сега между азнатска Турция и България крайната турска такса е била 20 сантима, крайната българска такса — 5 сантима. Главната дирекция е постигнала съглашение, щото крайната турска такса сега да бъде 13 златни сантима, а крайната българска такса — 6 сантима.

Що се касае до някакъв турски трафик, който бил обикалял нашата територия, това е противно на международната конвенция, и службата, когато има подобни сведения за това, прави своите постъпки и се оплаква по специална процедура пред международното бюро. Това

международно бюро интервенира между двете страни и се урежда недоразумението между тях, ако действително е имало такова.

Г-н Дойко Петков обърна внимание върху обстоятелството, че не било нужно да се строи студио, като си послужи с ориентировки, взети от чужди администрации. Г-да народни представители! Монит проучвания дават резултати тъкмо обратни на тия, които изтъкна г-н Дойко Петков.

Той каза, че зданието на Българското инженерно и архитектурно дружество могло да послужи за тая цел. Г-да народни представители! Тръбва да кажа, че службата е направила проучвания може ли това здание да послужи за целта. Не само зданието на БИАД може да послужи за тая цел. Много други здания могат да послужат за тая цел. За зданието на БИАД са искани 12 милиона лева. За да се преработи за студио, ще отидат не по-малко от 4 до 6 милиона лева. И върпки това, далеч не може да се говори, че ще стане студио, каквото тръбва да бъде, защото това здание не е строено за тая специална цел. И така, тръбваше да се похарчат най-малко 16-18 милиона лева и пак специално здание за студио да няма. Новото здание, което се строи за студио, ще струва към 20 милиона лева, а може би и по-скъпо, но то ще бъде съвършено пригодно за целта, за която се строи.

Независимо от това, г-да народни представители, самият договор за доставката на радиопредавателя предполага подобен строеж. Аз препоръчвам на всички, които се интересуват по този въпрос, да посетят студиото и службата, за да получат от нея изобилни доказателства въ полза на това, което твърдя, а именно, че е много по-подходящо за целта да се изгради специално ново здание.

Подметна се също така от г-н Петков за състава на административния съвет в Дирекцията на пощит, телеграфите и телефоните. Г-н Петков каза, че не познавал членовете на този съвет, обаче, само двама души били достойни да заемат мястото си въ съвета. Г-да народни представители! Тръбва да кажа, че сведенията на г-н Петков не са верни. Сигурно тези сведения са му далени от някое заинтересувано лице, което навърно претендира да участва въ този административен съвет.

Уважаемият народен представител г-н Стамболиев каза, че поради увеличението на телефонните такси имало закриване на телефонни постове. Отказване от телефонни постове има всяка година към 1 януарий, защото много хора се изселват от София, някои умират и т. н. Най-малко отказвания от телефонни постове, откаже и въведен новият режим, е имало през м. януарий 1938 г. През 1937 г. имаме срѣдно на тримесечие по 200 души абонати, отказали се от телефонните си постове, преди новата тарифа. През 1938 г., при новата тарифа, има само по 50 отказвания на тримесечие.

Така щото не новата тарифа е причина за отказване от телефонни постове, а причините са съвсем други и най-разнообразни.

Никола Стамболиев: Само за София ли се отнасят Вашите данни?

Министър Владимир Аврамов: Да.

Никола Стамболиев: Аз говоря за цяла България.

Министър Владимир Аврамов: Уважаемият г-н Стамболиев забеляза за някаква проектираща се високофреквентна връзка с град Враца, който нямал нужда от такава. Не знам от къде г-н Стамболиев черпи тези сведения, но ако той действително се интересува от плана за междуградските съобщения въ царството, нека прояви нужния интерес, и службата ще му даде възможност да се убеди въ противното на това, което твърди. Планът за междуградските съобщения е една деликатна технико-експлоатационна комбинация, която не мога да ви изложя с няколко думи. Мога да ви заявя, обаче, че такъв план, изработен от съответните компетентни комитети и съвети, действително съществува и може да бъде изучен от всички, които се интересуват от този въпрос. Враца няма нищо да загуби, а наопаки ще спечели, ако този план възведе въ сила.

Също така уважаемият г-н Стамболиев каза, че кантонът за автоматичната центра в Бояна бил платен 95.000 л., пък струвал 25.000 л. Работата стои така. За постройка на този кантон е платено: за материали 46.047 л., за надници 11.810 л., или всичко 57.857 л. Който има данни, че при извършването на тази постройка, която е станала по стопански начин — защото се е бързало,

тъй като е трябвало да се настанят там автоматът — е имало нередовности, нека ги съобща, за да бъдат про-
върени. Досега не са дадени никакви данни от никоя
страна за никакви злоупотреби или нередовности при
строежа.

Уважаемият г-н Стамболиев каза, че има откър-
тване на гипсовата мазилка в Софийската пощенска палата
и че били забравени електрическата и водната инсталации.
Не е вярно, че водната инсталация е била поставена, следъ
като била направена мазилката. Тая инсталация е била
поставена на време. За електрическата инсталация, обаче,
положението стои така. Хоризонталният електрически про-
водници се поставят не в гипсовата мазилка на тавана,
а върху бетонното дюшеме, като се покриват с 10 см.
бетонна замазка. Така, че, няма значение кога е работенъ
гипсовият таванъ, понеже надъ дюшемето са прокарвани
електрическите инсталации.

Колкото се отнася до другите инсталации, вертикалните,
те се вкопават в самата стена даже и следъ слагане на
мазилката. Това е одобрено отъ съответните служби и
такава въобще е практиката при поставянето на тези елек-
трически инсталации. Така че в това отношение няма из-
вършена никаква нередовност.

Също така уважаемият г-н Стамболиев каза, че на
времето били купени за 1 милионъ лева заключалки за
чували, които останали неизползувани. Работата стои така.
Доставката е възложена по търгъ, произведенъ на 12. X.
1933 г. по 92 л. едната заключалка, или цялото количество
за 184.000 л., а не за 1 милионъ лева, както се каза. Същата
доставката е била изпълнена и заключалките са постъпили
въ склада на дирекцията, гдето са били записани на при-
ходъ на 12. V. 1934 г. Отъ така доставените заключалки,
по нареждане на респективната служба при Дирекцията, са
дадени за употребление на централната пощенска станция
въ София 230 заключалки и на управлението на подвижните
пощенски писалища при гара София 650 заключалки. Оста-
налото количество и сега се съхранява въ склада за мате-
риалите при Главната дирекция и то може всеки път да
бъде употребено, щомъ се окаже нужда. И, действително,
отъ време на време такава нужда се оказва, макаръ че
за такива големи количества, каквито досега са били
раздадени.

Това имахъ да обясна по тая точка.

Г-да народни представители! Нищо по-естествено отъ
това, че народното представителство се интересува отъ
управлението, особено отъ ръководството на различните
ведомства. Това е дългъ на почитаемото народно пред-
ставителство и ние всички се радваме, когато този дългъ
се изпълнява. Обаче, г-да народни представители, бихъ
желалъ да отправя една молба, единъ апелъ къмъ народното пред-
ставителство, а именно, когато се добиятъ сведения, които
ще трябва да се изнесатъ отъ трибуната на Народното
събрание, всеки път да се провърва, дали тия сведения
са вярни или не. Само истината е, която ще бъде мър-
давна въ нашата работа. (Ръкоплъскания отъ дясно и
ляво)

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 1,
моля да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Боянъ Абаджиевъ: (Чете)

„Чл. 2. Разходитъ по този извънреденъ бюджетенъ кре-
дитъ да се покриятъ отъ постъпленията на заема, който ще
се сключи отъ Пощенската спестовна каса, на основание
закона за отпускане заемъ въ размъръ на 75.000.000 л. отъ
Пощенската спестовна каса при Главната дирекция на
поштите, телеграфите и телефоните за службите на
последната.“

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 2,
моля да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Боянъ Абаджиевъ: (Чете)

„ПОДРОБНА ТАБЛИЦА

за разходитъ по извънредния бюджетенъ кредитъ, по
бюджета на Главната дирекция на поштите, телеграфите
и телефоните за 1939 бюджетна година, въ размъръ на
75.000.000 л.

§ 1. За извършване сградата за радио-студио въ София
съ вътрешните и инсталации и обзавеждане; за постройка
на жилищни помещения при радио-предавателя въ Вакарелъ;

за покупка на технически материали за подържане на
радио-станциите въ София, Стара-Загора и Варна —
16.500.000 л.“

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 1 отъ
таблицата, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Боянъ Абаджиевъ: (Чете)

„§ 2. За покупка на нова телефонна автоматична цен-
трала и постройка на кабелна мрежа въ гр. Пловдивъ
(материали и монтаж) и за разширение съществуващите
автоматични централи; за високофреквентни телефонни
уредби и далекописещи машини; за инструменти и при-
надлежности за механиците и надзорниците; за галвани-
чески елементи и токоизправители; за резервни части на
телеграфни и телефонни апарати и нумератори; за по-
щенски вагони (покупка на нови и за ремонтъ на стари)
— 41.500.000 л.“

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 2,
моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Боянъ Абаджиевъ: (Чете)

„§ 3. За телеграфни стълбове, жици, изолатори, напръч-
ници, бурми, машини и други материали, потребни за въ-
душните линии; за разни видове кабели, изолирана жица, за
външни и вътрешни инсталации и мрежи — 7.000.000 л.“

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 3,
моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Боянъ Абаджиевъ: (Чете)

„§ 4. За сурови материали, полуфабрикати, машини за
изработване всички видове поръчки въ т. т. работилница;
надници на временни работници въ т. т. работилница и за
разширение на последната — 3.500.000 л.“

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 4,
моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Боянъ Абаджиевъ: (Чете)

„§ 5. За превозъ на строителни материали съ железни-
ците и съ други превозни средства; за покупка на моторни
вълкачи и коли за превозъ на тежки материали, заедно съ
резервните части; постройка на гаражъ — 4.000.000 л.“

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 5,
моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Боянъ Абаджиевъ: (Чете)

„§ 6. За надници на временни работници по извършване
на строежите и ремонтите на т. т. линии въ полето и на
градските мрежи и други — 2.500.000 л.“

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 6,
моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Понеже оставатъ само
10 минути до 9 часа, не можемъ да пристъпимъ къмъ
разискване на следващата точка отъ дневния редъ.

Съжадатъ се: Да продължимъ.

Председател Стойчо Мошановъ: Г-да! Не можемъ да
свършимъ тая вечеръ.

Предлагамъ за утрешното заседание следния дневенъ
редъ:

1. Докладъ на бюджетарната комисия по бюджетно-
проекта на Главната дирекция на железниците и пристани-
щата за 1939 б. г.

2. Второ четене законопроекта за бюджета на Главната
дирекция на железниците и пристанищата за 1939 б. г.

Одобреие предложенията:

3. За одобрение VII-то постановление на Министерския
съветъ, взето въ заседанието му отъ 15 септември 1938 г.,
протоколъ № 124, относно разрешението да се събере
убитото отъ градушка грозде отъ реколта 1938 г. и се при-
готви на материалъ за варене ракня, който да се освободи
отъ заплащане на акциза.

4. За приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение чужди поддачици.

5. За приемане завещанието на покойната Райна д-ръ Стефанъ Чернева.

Като приематъ този дневенъ редъ за утрешното засе-

дание, което ще започне точно въ 3 ч., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-да народните представители да бждатъ утре по-точни, за да почнемъ работа на време.

Затварямъ заседанието
(Затворено въ 20 ч. 50 м.)

Председател: **СТОЙЧО МОШАНОВЪ**

Подпредседател: **ГЕОРГИ МАРКОВЪ**

Секретари: { **АСЕНЪ ГОЛЕВЪ**
СЕРАФИМЪ ГЕОРГИЕВЪ

Началникъ на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВЪ**